

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Petr Cířka

**Bulvarizace českých deníků před a po smrti
Karla Svobody**

Diplomová práce

Praha 2008

Autor práce: **Petr Cífka**

Vedoucí práce: **PhDr. Tomáš Trampota, PhD.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: léto **2008**

Hodnocení:

Bibliografický záznam

Cífková, Petr. *Bulvarizace českých deníků před a po smrti Karla Svobody*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2008. 94 s. Vedoucí diplomové práce PhDr. Tomáš Trampota, PhD.

Anotace

Diplomová práce „Bulvarizace českých deníků před a po smrti Karla Svobody“ se vrací k sebevraždě populárního hudebního skladatele a ke způsobu, jakým o něm referovala česká média – konkrétně bulvární i seriózní české deníky. Po krátkém teoretickém úvodu, který se týká zejména bulvarizace a framingu, je zařazena případová studie, která analyzuje framing ve třech důležitých českých denících a zkoumá, jak se od sebe přístupy těchto titulů liší. S ohledem na charakter celé mediální kauzy, přispívá tato práce k popisu jednoho z atributů bulvarizace.

Annotation

The diploma thesis „Tabloidization of Czech dailies before and after the death of Karel Svoboda“ focuses on suicide of popular Czech songwriter and composer and analyzes the way in which Czech dailies covered this event – including tabloids and also quality papers. This diploma thesis is a case study, with brief theoretical introduction about tabloidization and framing and detailed analysis of framing in three important Czech dailies, which contributes to the description of some of the aspects of tabloidization of Czech newspapers.

Klíčová slova

bulvarizace, české deníky, framing, MF DNES, Lidové noviny, Blesk, celebrity, agenda-setting

Keywords

tabloidization, czech dailies, framing, MF DNES, Lidove noviny, Blesk, celebrity, agenda-setting

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.
3. Prohlašuji, že práce čítá 168 132 znaků.

V Praze dne **20. května 2008**

Petr Cífka

Obsah:

<u>1</u>	<u>Úvod.....</u>	<u>8</u>
<u>2</u>	<u>Teoretická východiska</u>	<u>10</u>
2.1	Bulvarizace v kontextu českého novinářství.....	10
2.2	Problematicčnost termínu bulvarizace.....	14
2.3	Bulvarizace optikou mediálních studií.....	17
2.4	Sebevražda Karla Svobody	19
2.5	Framing	21
2.6	Framing a nastolování agendy	24
2.7	Analýza	25
<u>3</u>	<u>Deník Blesk.....</u>	<u>27</u>
3.1	Články	27
3.2	Shrnutí.....	54
<u>4</u>	<u>MF DNES.....</u>	<u>60</u>
4.1	Články	60
4.2	Shrnutí.....	73
<u>5</u>	<u>Lidové noviny</u>	<u>77</u>
5.1	Články	77
5.2	Shrnutí.....	85
<u>6</u>	<u>Závěry.....</u>	<u>88</u>
<u>7</u>	<u>Summary</u>	<u>90</u>
<u>8</u>	<u>Použitá literatura</u>	<u>91</u>
8.1	Primární prameny.....	91
8.2	Sekundární literatura:	91
8.3	Internetové zdroje.....	94
8.4	Filmy	94

1 Úvod

Problematika bulvarizace je na mediální scéně, nejen té české, doslova fenoménem. Fenomémem, jenž je neskutečně uchopit dostatečně odbornou cestou. Tak jako se různí pohledy na to, jak tato noční můra žurnalistova devaluje mediální prostředí (a zda jej vůbec devaluje!), tak se liší i elementární výklady daného termínu, jeho chápání.

Mantinely pro uvažování nad tímto termínem jsou široké, zvláště ve veřejném prostoru. Ovšem i v odborných kruzích, a to i v domácím prostředí, trpí tento pojem jakýmsi vědeckým deficitem, kdy počet studií, jež se věnují dané problematice, nepochybně neodpovídá frekvenci, s níž se tento pojem užívá, kdy je vtahován i do odborných diskuzí a kdy je brán jako metr k hodnocení mediální reality.

Jednou z kauz, díky níž se problematika bulvarizace dostala znovu do popředí, je smrt Karla Svobody. Tato událost vzbudila zejména v tisku obrovský zájem – samozřejmě hlavně v tom bulvárním, významně se však prosadila i do agendy seriózních novin – a rozvířila tak další diskuze nad bulvarizací a postavením bulvárních témat ve veřejném prostoru.

Cílem této práce pochopitelně není zhodnocovat, zda pozornost věnována tomuto tématu byla adekvátní, neposlouží k poměrování „bulvárnosti“ jednotlivých deníků, lze-li něco takového vůbec realizovat, ani nebude srovnávat pozici této kauzy v denících s postavením jiných témat a událostí. Tato práce je případovou studií, která má zacílit na jeden z dílčích aspektů „bulvárního zpravování“: zaměřit se na framing dané události, zanalyzovat jej v různých novinových titulech a dospět tak ke zjištění, jakým způsobem byla daná událost takřkajíc zarámována během sledovaného období. Tato kvalitativní analýza (na jejímž konci bude i krátká kvantifikace zjištění) přitom nevypovídá pouze o framingu, ale také o některých attributech agendy ve sledovaných denících.

Nutno podotknout, že tato diplomová práce velmi volně navazuje na tři roky starou bakalářskou práci Popularizace (a tzv. bulvarizace) českých deníků v letech 1997 – 2004 na příkladu MF DNES a Hospodářských novin. A že po konzultaci došlo k poměrně razantnímu „zúžení“ tezí, tak aby bylo možné se jednak zaměřit na

samotný framing, a pak také provést na odpovídající úrovni analýzu, a to v denících Blesk, MF DNES a Lidové noviny, tedy v jakémisi reprezentativním vzorku českých deníků, v němž je zastoupen nejčtenější český bulvární deník, nejčtenější domácí noviny, jež sebe samy prohlašují za seriózní, a pak i deník, jenž se pokouší i vůči blízké konkurenci na trhu vymezovat svou „seriózností“.

2 Teoretická východiska

2.1 Bulvarizace v kontextu českého novinářství

Z etymologie pojmu bulvarizace vyplývá, že se tímto termínem označuje proces přeměny seriózního listu v bulvární noviny. Chápe se jím přechod od seriózního tisku (tzv. „quality paper“), jež se maximálním způsobem pokouší naplnit ideály vyváženého, věcného a hlavně objektivního (při vědomí všech úskalí, která s sebou tento pojem v žurnalistice přináší) zpravodaje, soustředícího se na opravdu závažné světové i vnitrostátní otázky, k bulváru. Pojmu v posledních letech toliko zprofanovanému a nadužívanému, že bude nutné jej za pomoci odborné literatury přesně vymezit.

Česká Praktická encyklopedie žurnalistiky jej definuje takto:

*„**bulvár** (z franc. boulevard = široká třída se stromořadím, promenáda, velkoměstská tepna) – původně označení novin prodávaných přímo kameloty na ulicích, lákajících kolemjdoucí vyvoláváním senzačních titulků. (...) Noviny tohoto typu byly laciné, a v důsledku toho i masově dostupné, nepředpokládaly vyšší vzdělání, mohl jim rozumět každý. Postupně se slovo bulvár stalo synonymem pro neseriózní, neověřený, hovící vkusu ulice, laciný a pokleslý typ novin či časopisů. V některých případech jsou informace i obrazový materiál v bulváru získány rovněž nelegálními či neetickými způsoby: nelegálním odposlechem telefonátů či rozhovorů v soukromí prominentních osob, snímáním skrytou kamerou nebo mikrofonem, dálkovými objektivy, prostřednictvím paparazziů apod.“ (Osvaldová - Halada 2001: 31)*

K odvozenému přívlastku bulvární pak dodává:

*„**bulvární** – obecně označení pro něco neseriózního, laciného, vulgárního. Bulvární v tomto širokém smyslu neznamená ani v žurnalistice pouze noviny prodávané na*

ulici, ale obecně jakékoliv neseriózní médium, které přináší neověřené informace, specializuje se pouze na senzace a podává je jednoduchou a zábavnou formou, která nenutí k přemýšlení, ale pouhé konzumaci (novináři bulváru mají dokonce předepsanou poměrně omezenou slovní zásobu, aby byla pochopitelná co nejširšímu publiku). Bulvár také často směšuje realitu s iluzemi a preferuje skandály a neštěstí, které prezentuje jako nejdůležitější zprávy.“ (Osvaldová - Halada 2001: 32)

Je nasnadě, že takto vyhraněnou definici bulváru nelze bez korekce vzít a přímo aplikovat na deníky, jež jsou předmětem této práce. Nelze ji jednoduše přenést na sledované novinové tituly a na základě toho zařadit či nezařadit do kategorie tabloid. Atributy pojmenované jako „nenutí k přemýšlení, ale pouhé konzumaci, směšuje realitu s iluzemi, preferuje skandály a neštěstí, získává informace nelegálním či neetickým způsobem“ přísluší ponejvíc tzv. tvrdému bulváru, jenž na našem trhu po revoluci reprezentovaly a reprezentují zejména deníky Blesk a Aha! společnosti Ringier či deník Šíp a již zkrachovalé tituly Super a Impuls (ten zejména na sklonku své existence). Neplatí však bezvýhradně. Pokusíme se tedy tuto definici dále rozvinout, s ohledem na předmět této práce, kontext české mediální reality a sledované novinové tituly.

Primárně lze říct, že bulvár se více než seriózní deníky soustředí na vyvolání emocí u příjemce. (Schönbach 2000: 67) Pocity čtenáře (šok, zděšení, překvapení, ohrožení) mají vést k zakoupení výtisku, ve výsledku tedy k zvýšení prodejnosti, nákladu a tedy i zisku vydavatele. Účelu se přizpůsobuje už grafický layout, jenž sází na nápadnou, doslova „do očí bijící“ grafiku, v níž se divoce střídají barvy a které vévodí palcové titulky. Nad textem dominují fotografie, zacílení na masového čtenáře odpovídá relativně nízká cena a v některých zemích i pohodlnější formát. (Malovic – Vilovic 2004: 2) Například v Německu; v České republice se však většina fungujících deníků stále drží klasického novinového formátu, vyjma specifických případů jakými jsou nedělníky nebo bezplatný tisk.

Pro bulvár jsou příznačné emoce, snaha přitáhnout čtenáře a pocitově jej zaangažovat. Tato „hra se čtenářem“ probíhá hned několika způsoby a v několika rozličných rovinách. Prvním a na pohled nejzřetelnějším projevem je kreativní práce s titulky (často na hranici toho, co se chápe pod pojmem dobrý vkus), v nichž se

často objevují přímé věty, zvolání, citově zabarvené výkřiky či příznakové používání interpunkčních znamének (otazníků a vykřičníků). Tabloid dokonce sklouzává k zavádějícím titulům, ve snaze ohromit senzačností, šokovat, jednoduše přilákat čtenáře i za cenu nadnesení či zkreslení informačního základu. (Hayashi 2000: 160)

Druhým, frekventovaným způsobem, jak pevněji zapojit pocity čtenáře, je v případě bulvárních médií vytváření jakési iluze strachu. Důraz na černou kroniku, kriminalitu, neštěstí, zděšené titulky upozorňující na všudypřítomné hrozby dnešního světa. Ve výsledku vyvolává tento typ novin paniku, konstruuje iluzi nebezpečí na každém kroku tím, že (nezřídka na titulních stranách) preferuje dílčí, často zcestně zobecňované havárie a katastrofy, nad událostmi globálního významu. Média produkují atmosféru strachu, uklidňují a zase vyostřují situaci na základě zpětně malicherných podnětů, což ústí v jejich nevěrohodnost a manipulovatelnost, ale také schopnost manipulovat se svými příjemci, jak upozornil americký dokumentarista Michael Moore ve svých dokumentárních snímcích. (Bowling for Columbine a Fahrenheit 9/11)

Další položkou jsou pak emoce vyvolávané na základě každodenních životních potřeb. Klasickým případem jsou vyhrocená témata týkající se zdraví či financí. Zdraví v rovině jeho ohrožení, např. ve vztahu k ohrožení „obyčejných lidí“ nebo prostřednictvím uměle přiživovaného soucitu s nemocnou osobností ze showbyznysu. (Seale 2003: 8) Finance povětšinou ve vztahu k peněžence čtenáře.

Požadavkům tabloidu se samozřejmě podřizuje stylistická stránka a výsledný tvar jednotlivých textů. „*Krátké texty, jednoduchá větná skladba, často vulgární slovník*“ tvoří jakýsi základní rámec, který redaktoři vyplňují agresivní stylistikou, snadno odlišitelnou od seriózních novin. (Jiráček - Kopplová 2003: 30)

Po obsahové stránce bulvár sám sebe definuje jednoznačně – o kriminalitě a zprávách z černé kroniky řeč byla. Celebrity jsou pro něj stěžejním prodejním artiklem, protože lze v mediální praxi vysledovat projevy jakési celebritizace, umělého (spolu)vytváření hvězd showbyznysu, které následně plní titulní stránky novin. Sex jako téma, probleskující erotika a triviální politický servis, uměle dramatinovaný a v mnoha ohledech nereprezentativní (hodní proti zlým atd.), toť další znaky. Pro všechny obsahové pilíře přitom platí dominance senzací a skandálů, vedle nichž se v bulvárních listech rovněž odráží technika skandalizace jako

„výkladu něčeho jednání, ať už skutečného nebo domnělého, jako jednání skandálního.“ (Jirák, Köpplová 2003: 31)

Bulvarizaci jsme tedy definovali jako proces, jehož působením se seriózní tisk přetváří v tabloid. Probíhající bulvarizace do novin zasévá výše zmíněné atributy, tak aby ve výsledku vedla ke vzniku tohoto typu listu. Pro české prostředí je symptomatické to, že je v něm bulvár vnímán jako nejpokleslejší možný mediální produkt infikující společnost. Toto tradiční a zčásti hysterické uvažování dobře ilustruje kupříkladu dobový citát Jaroslava Koudelky, který v publikaci *Noviny, co jsou a jak se dělají* (1932) označoval bulvár za „*brak*“ a „*nový problém v našem československém novinářství*“:

„Brakový tisk je zneužitý a zneužívaný tisk. Jeho podstatou je neodpovědnost, demagogie a nekalá výdělečnost. (s. 117) (...) Typografická tvářnost tisku brakového je na prvý pohled nevkusná, hrubá a nekulturní. (s. 120) (...) Informační hodnota, kterou brakový tisk předstírá, je zpravidla úplně bezcenná. Zprávy bulvárního či brakového tisku nemají serióznosti, odpovědnosti či objektivitu. Zprávové nedostatky a špatná jakost bulvárního tisku je maskována jeho sensačností, nutící publikum jakýmsi druhem morálního, psychického teroru k odběru tohoto tisku. (s. 122)“ (Koudelka 1932: 117 – 120)

Médium jako nositel povrchní zábavy zde bylo přítom odnepaměti. Skok od šlechtného poslání - totiž čtenáře či diváka seriózně zpravovat o aktuálním dění - k odlehčenému čtení s puncem mizivého společenského významu, není otázkou nástupu infotainmentu, ba ani úspěchu „Yellow Journalism“. (viz Campbell 2003: 7) Zábava, barvitě popisující trestných činů a zvědavé čtení o zálibách i neřestech smetánky patří k dějinám médií naprosto neodlučitelně díky kramářským písním či díky zábavně-informativním počátkům kinematografie. S prudkým vývojem moderních informačních technologií se tato zábavní nálepka stala (vnímáno z perspektivy náročného čtenářstva) nechtěnou, jelikož zastírá hlavní úkol moderních médií od počátku 19. století – rychle, kompletně a přesně informovat o domácím i světovém dění.

V této souvislosti cituje Koudelka úryvek z Pražských novin roku 1846 z pera Karla Havlíčka Borovského, jenž jasně dokládá, že obavy z bulváru a bulvárního tisku patří k médiím odjakživa:

„Hledat v časopisech a zvláště v novinách pouze vyražení, jest za našich časů již věc, abych nejmírněji řekl zastaralá, a časopisy takové, které pouhou jalovou zábavu svým čtenářům přinášejí, mohou se udržeti pouze v zemích méně osvícených. (...) V takových zemích naplněny jsou noviny a časopisy samými zprávami o divadle, o herečkách, o zpěvácích, o koncertech, o dobročinných sbírkách, o almužnách, o zábavách a hříčkách, o strašlivých mordech a neštěstích, rebusy, anekdotami a podobnou žurnalistickou plevou. Takovým ale způsobem hanobí se časopisectví, a národu jako dítěti podává se řehtačka, hračka do rukou, aby na nic důležitějšího neměl kdy mysliti.“ (Koudelka 1932: 117)

2.2 Problematičnost termínu bulvarizace

Slovo bulvarizace se tedy nad mediální scénou vznášelo vždy, u nás pak se zvýšenou intenzitou samozřejmě v 90. letech minulého století - a to v souvislosti se složitými vývojovými procesy v českých médiích a jejich adaptací na podmínky tržní ekonomiky. Stalo se velmi frekventovaným pojmem, a to jak na akademické půdě, tak v odborných mediálních diskuzích. Zároveň proniklo i do ohlasů čtenářů jako nejjednodušší způsob k vyjádření nespokojenosti s úrovní daného listu. Přitom se tento pojem (potažmo jeho anglický ekvivalent „tabloidization“) nedočkal odpovídající odborné reflexe v domácí literatuře, s ohledem na jeho frekventovanost lze zpochybňovat i adekvátnost jeho otisku v odborné literatuře zahraniční. Stávající situaci okolo bulvarizace v domácím kontextu lze shrnout tak, že „o ní každý hovoří, avšak málokdo ví, co pod daný pojem doopravdy spadá“. Často se objevují spíše autorské interpretace, jež vychází ze snahy popsat a jedním slovem pojmenovat (spíše intuitivně) širokou škálu dílčích změn v mediální realitě. Není jasné, kde přesně leží hranice mezi bulvárností a seriózností. Pojem bulvarizace k tomu není

vnímán bezpříznakově, právě naopak, jako proces se silně negativní konotací, což samo o sobě ztěžuje jeho interpretaci/definici ve veřejném prostoru.

I když totiž odhlédneme od pohledu lidí pracujících v médiích (logicky svým způsobem zaujatých), nabízí se otázka, zda s pojmem bulvarizace nejsou pouze směřovány nezastavitelné vývojové procesy, díky nimž se noviny, televize či rozhlas posouvají kupředu, díky nimž se adaptují na nové podmínky, reagují na poptávku a na zájmy svého publika a samozřejmě i dbají na ekonomické tlaky, jež jsou v prostředí tržní ekonomiky rozhodující (a to nejen u médií soukromých, ale i u veřejnoprávních či dokonce státních). Otázkou tedy často není zda se tzv. seriózní noviny netransformují v bulvár, ale zda se v čase nemění jejich podstata sama o sobě. Jinak řečeno, tak jako je zpochybňován některými odborníky fenomén globálního oteplování v tom smyslu, že jde o proces přirozený a víceméně odloučený od zásahů člověka, tak může být některými lidmi nahlíženo na problematiku bulvarizace jako na umělý konstrukt. Jako na jakéhosi strašáka, jenž přitom pozbývá svého věcného významu, protože zaměňuje svým způsobem přirozené vývojové mechanismy (v kontextu trhu, společnosti, příjemce...) za proces, lhostejno zdali vědomý či nevědomý, během nějž dochází k degradaci tzv. seriózních médií blíže k úrovni bulváru.

I proto se z žurnalistické perspektivy problematika bulvarizace konfrontuje i s pojmem tzv. popularizace. Nutno říct, že tento k pojem nepřešel z anglosaské odborné literatury do českého kontextu ruku v ruce s problematikou bulváru a bulvarizací, ale jako v podstatě odlišný jev, jenž v sobě nese – na rozdíl od bulvarizace – vyloženě negativní význam. Samotné slovo populární je zapuštěno hluboko do dějin anglosaské kultury, jak dokazuje například Raymond Williams. (Williams 1979) Tím se odchyluje od české reality a už na elementární úrovni znesnadňuje identické chápání v domácím kontextu.

Českém novinářském kontextu se přívlastek populární objevuje ve smyslu „*lidový, srozumitelný, oblíbený a prostý*“ (Koudelka 1932: 151), populární tisk tedy lze chápat jako ekvivalent k dnešnímu pojmu masový tisk: Ovšem ne ve smyslu masmédia jako vysoce organizovaného subjektu, který předkládá uniformované sdělení, nýbrž ve smyslu novin, jež se snaží oslovit co nejširší skupinu čtenářů, aniž by sklouzly k bulváru (tzn. naplňovaly jeho definici). V důsledku této snahy dochází

k nivelizaci jejich obsahu, upřednostňování přitažlivosti události (její masovosti, popularity zúčastněných, povědomí čtenářské obce) před jejím skutečným významem a relevancí.

V takovýchto novinách vzrůstá úloha zábavy, zábavného informování, tedy infotainmentu. Infotainment ovládl dnešní tisk zejména pod vlivem televizního zpravodajství. Televize změnila pohled na informaci jako takovou a způsobem jejího zpracování, jejím zezábavňováním, tedy zatraktivněním pro širší masu diváků, změnila její výslednou podobu předkládanou v konkrétní zprávě. Tuto problematiku rozvíjí ve své klasické publikaci *Ubavit se k smrti* Neil Postman, jenž mimo jiné píše:

„Podstatou mého výkladu však není fakt, že televize má zábavný charakter, ale že učinila ze zábavy přirozenou formu zobrazení jakékoliv skutečnosti. (...) Problém nespočívá v tom, že televize nabízí zábavná témata, nýbrž že jakékoliv téma převádí na zábavu, což je úplně jiná otázka. Řekněme to ještě jinak: zábava je zastřešující ideologií veškeré televizní komunikace. (...) Řečeno bez obalu, zprávy jsou žánrem sloužícím zábavě, nikoli vzdělání, reflexi, či katarzi. (...) Zprávy nejsou určeny ke čtení ani k poslechu: jsou vysílány především proto, abychom se na ně dívali.“
(Postman 1999: 95 - 96)

Postman rozebírá cestu, po níž infotainment doputoval na stránky tištěných médií. Tím začal ovlivňovat jejich podobu a konkrétní způsob práce ve zpravodajství:

„Zatímco televize naučila časopisy, že zprávy jsou jen zábavou, časopisy naučily ji že zprávou se může stát výhradně zábava. Jak forma, tak i obsah zpráv se proměnily v zábavu. Rychle se tak pohybujeme směrem k informačnímu prostředí, jemuž bude dominovat bezbřehá trivialita a v němž fakta budou sloužit výhradně jako zdroj zábavy.“ (Postman 1999: 120 – 121)

Infotainment využívají a dále rozvíjejí i rozhlasové stanice a zejména v posledních letech i fenomén internetové žurnalistiky, jenž díky své výhodě

interaktivity, leckdy bohatého grafického provedení a těsnějšího kontaktu se čtenářem výrazně ovlivnil dnešní podobu zábavného zpravodajství na stránkách novin, resp. tvář českých deníků vůbec. V tomto zábavném zpravodajství kritéria informační kvality, tedy relevanci, aktuálnost, správnost, transparentnost, věcnost, vyváženost, různorodost a srozumitelnost (Schulz, Hagen, Schere, Reifová 1998: 58), přebíjí atraktivita, přitažlivost obsahu i provedení (zejména co se týče titulku) a zábavnost podání¹.

Stěžejní je zábavnost či užitečnost ve vztahu ke koncovému příjemci mediálního sdělení, což se projevuje hlavně v důrazu na personalizaci zpráv. Tyto hodnoty se stávají stěžejními, přizpůsobuje se jim styl referování o událostech, což následně vede k povrchnosti – nejlépe vyzorovatelné v oblasti zahraničního zpravodajství a v politickém zpravodajství, jež je podáváno v atraktivnějším balení, tradičně kupříkladu dramatickým stylem, kdy je politika představována jako „adrenalinový souboj osobností“ či nesmiřitelné klání politických stran, anebo například s pomocí melodramatických vyprávěcích postupů a melodramatické estetiky². (Gripsrud 1992: 84 – 85) Tyto aspekty pak umožňují oddělovat od sebe tisk seriózní a bulvární.

2.3 Bulvarizace optikou mediálních studií

Mediální studia se pochopitelně pokouší nastolit v dané problematice pořádek. Zbavují úvahy o bulvarizaci primárně negativních konotací, neuvažují o ní pod vlivem emocí a profesní ctižádosti. Obecně nejčastěji více či méně odlišné definice hovoří o odklonu od „důležitých národních a mezinárodních témat“ k zábavným materiálům, které se soustředí na životní styl, showbiznys, celebrity a skandály a kriminalitu. (Ray 2006)

Přesná charakteristika pro mediální experty i přesto poměrně dlouho představovala problém - zejména co se týče vytvoření konkrétního analytického aparátu a operacionalizace.

¹ Proto se tiskoviny nespádající pod „quality papers“ soustředí na senzace a jiné atraktivní materiály.

² Čemuž odpovídají základní zpravodajské techniky, od rétoriky titulků až po zvolenou perspektivu při nahlížení na jednotlivé aktéry, jak v textu, tak kupříkladu na fotografiích.

Za zcela stěžejní se v tomto ohledu jeví dichotomické dělení zpráv na tzv. soft a hard news.

V návaznosti na výše napsané chápou mediální studia pod pojmem bulvarizace proces, během něhož se médium vědomě odklání od důrazu na poskytování věcných zpráv a informací a přiklání se k zábavě. Zezábavňováním dochází k poklesu úrovně daného média a k jeho vzdálení od ideálu seriózního (či jinak řečeno „elitního“) informačního zdroje směrem k méně náročnému médiu bulvárnímu. Colin Sparks tento posun s využitím dichotomie soft news – hard news jednoduše popisují jako proces, kdy *„tisk věnuje více a více prostoru tzv. soft news a kdy větší část svého prostoru vyhrazuje ve prospěch společenských záležitostí“*. (Sparks 2000: 7)

Velmi praktický je výklad bulvarizace periodického tisku dvojicí McLachlan - Golding, která se analytický deficit v otázce bulvarizace pokusila překonat operacionalizací tohoto jevu. Proměnné, které sledují, zastřešují pod tři pojmy: rozsah, formu a styl.

Rozsahem chápou tito autoři to, kolik prostoru je věnováno informacím („news items“) a kolik jiným položkám, tedy zábavě a jiným nežli zpravodajským službám. Dále pak jaké procento novin zabírají zprávy ze zahraničí v poměru k informacím z domova (větší zastoupení prvého má samozřejmě vypovídat o větší serióznosti) a na kolik převládají nad tzv. soft news již zmíněné hard news. (McLachlan – Golding 2000: 76 - 77)

Formou se myslí to, že je méně plochy určeno pro text, zatímco se rozšiřuje prostor určený pro nadpisy, mezititulky a obrazové materiály.

Stylem se pak chápe rostoucí počet článků, jež jsou personalizovány v tom smyslu, že s osobami veřejně činnými je nakládáno jako s lidmi, jejichž osobním příběhům nasloucháme, do jejichž soukromého prostoru prostřednictvím bulvárních médií vstupujeme. (Uribe - Gunter 2004: 390)

2.4 Sebevražda Karla Svobody

Úmrtí Karla Svobody, úspěšného hudebního skladatele, jenž si na konci ledna 2007 vzal život, se stalo jednou z nejsledovanějších kauz posledních let, a to jak v bulváru, tak i na stránkách novin, jež mediální experti počítají mezi tzv. seriózní tisk, anebo se tyto noviny za seriózní samy prohlašují. Specifikem této události byla její zvláštní, nepochybně bulvární povaha, která by logicky měla zabránit jejímu opakování v agendě takzvaných seriózních novin. Ovšem nestalo se a sebevražda Karla Svobody se během února 2007 stala evergreenem v drtivé většině českého tisku.

Proč šlo o kauzu bulvární? Důvodů je hned několik:

Zaprvé, v centru pozornosti žurnalistů, kteří o této události referovali, stála celebrita, resp. hned několik celebrit. Karel Svoboda byl přes své dřívější umělecké úspěchy spíše mužem z showbyznysu, tedy z oblasti, na níž každý bulvár staví ze všeho nejvíc. Spíše než v renomovaných hudebních časopisech se jeho jméno objevovalo ve společenských rubrikách novin, v magazínech o celebritách a zajímavostech ze světa showbyznysu nebo v bulváru. Svoboda nepatřil mezi v pravém smyslu uměleckou elitu, jíž by se kupříkladu zabývala uměnovědná kritika - jeho jméno figurovalo spíše pod díly lidovými, odpovídajícími vkusu širokých mas, tak jako tomu bylo v případě jeho muzikálové produkce nebo písní pro nová jména na hudební scéně. Popularita jeho starších prací, známých zejména z repertoáru Karla Gotta nebo z televizních repríz, a to, že byl v centru dění jak za komunistického režimu, tak i po revoluci, se projevovalo v jeho nezpochybnitelné oblibě u občanů - tu bulvární tisk využil k pasování Svobody do pozice krále české populární hudby.

Status celebrity navíc podporovaly aktivity jeho manželky Venduly Svobodové, ryzí hvězdy společenských rubrik a velké oblíbenkyně bulváru. Její činnost - ve velmi vděčné oblasti charity - jí dokonce v prvním ročníku televizní ankety o největší osobnost českého showbyznysu vynesla titul „Celebrita roku“³.

³ Jednalo se o anketu TOP CELEBRITA 2005. Vendula Svobodová se v ní i s manželem umístila na prvním místě též v kategorii Manželský pár roku. (TOP CELEBRITY 2005: Vendula Svobodová zvítězila na celé čáře)

Povaha události samotné pak odpovídala přesně tomu, co bulvár živí a co jej zajímá. Sebevražda Karla Svobody v sobě obsahuje prvek jakéhosi šoku, nese rozměr lidské tragédie, nepochybně jde o událost se silnou negativní emocí. Navíc přímo vybízí k nahlédnutí do soukromí slavného a ostře sledovaného manželského páru a tím, že jde o sebevraždu, navíc bez jasné explanace, přeje i bulvárním spekulacím. Zostřený zájem o soukromí manželů Svobodových byl v podstatě legitimizován různými interpretacemi toho, proč si Karel Svoboda sáhl na život, a jejich pikantnost dál a dál umocňovaly rozmíšky mezi vdovou, Svobodovou „první rodinou“ a jejich přáteli. Bulvár tak získal šťavnaté sousto, když mohl vytahovat „kostlivce ze skříní“ slavného manželského páru a vytrvale hledat „skandální“ informace ze soukromí slavného a oblíbeného skladatele. Tím vším tato událost splňuje parametry významné bulvární kauzy. (Hinerman 1997: 145 – 149)

Tyto aspekty umožnily vytvořit z jednorázové události jakousi kauzu a roztáhnout ji přes několik týdnů. Kauzu, k níž se obracely nejen bulvární deníky, ale i tzv. seriózní tisk, byť v jiném stylu, s důrazem na jiné atributy tohoto případu a s odlišnými motivacemi (minimálně navenek projevovanými) k vracení se ke Svobodově smrti. Právě to vytvořilo z této kauzy velmi významný úkaz v mediální sféře, jenž byl nakonec reflektován médii samotnými. To, v jaké šíři, s jakou vytrvalostí a s jak dramatickým pocitovým zabarvením se psalo o Svobodově smrti, novináře zaujalo samo o sobě: způsob, jakým se Svobodova smrt projevovala na stránkách novin, se stalo předmětem minimálně několika komentářů či glos. I to vypovídá o situaci, která se vymykala standardům.

Nicméně samotná skutečnost, že se i na stránkách nebulvárních novin objevovaly informace bezprostředně spojené se smrtí Karla Svobody po několik týdnů (a intenzita, s jakou se tak dělo), vypovídá o jakémsi posunu v hodnotách českých novin ve vztahu k myšlenému a výše naznačovanému ideálu „elitního“ tisku. Cílem této práce bude zkoumat a zanalyzovat jeden z aspektů tohoto posunu. Obsahem dalších stran a řádků tedy bude případová studie, která zaznamená, jak se výsostně bulvární téma zahnízdilo na stránkách seriózních novin, poněvadž i to je jeden z významných a výzkum zasluhujících atributů bulvarizace. Podnětné přitom jsou i paralely mezi tím, jak Svobodu smrt pokryly tyto „elitní“ deníky a jakým

způsobem jí zpracoval bulvár. A to s absolutním důrazem na problematiku tzv. framingu, kterýžto termín je samozřejmě nutné nejprve teoreticky vyložit.

2.5 Framing

Koncept framingu byl sice uveden do odborné diskuze už v polovině 70. let minulého století, zájem o něj ale rapidně vzrostl až v 90. letech, potažmo jejich druhé polovině, a po přelomu století. Jeho definice se často liší v jednotlivostech - jednotlivé výklady se pohybují na jakési škále, která reflektuje to, nakolik daný autor framing vnímá jako fenomén celospolečenský (tedy jev ze sociální reality vyplývající a jí recipročně formující), anebo naopak jako termín odvislý spíše od samotného procesu mediální produkce - východiska jsou však jednotná.

Tuzemské definice používají pro framing počestěný ekvivalent *zarámování*. Jeho nejklassičtější vymezení můžeme najít v práci Roberta M. Entmana, v níž se píše:

„Zarámování je výběr některých prvků vnímané reality a zdůraznění jejich důležitosti v komunikovaném textu takovým způsobem, aby byla posílena určitá definice problému, kauzální interpretace, morální hodnocení a/nebo zpracování doporučení.“ (Entman 1993:52)

Reese při formulaci své pracovní definice vychází i z této formulace, stejně tak jako z řady dalších, již zrevidovaných či naopak revidujících. Píše, že:

„Zarámování jsou organizační principy, které jsou sociálně sdíleny a přetrvávají v čase a které symbolicky přispívají k smysluplnému strukturování sociálního světa.“ (Reese 2003: 11)

V tuzemském kontextu se jako problematický jeví už samotný překlad termínu *framing*. Slovo *framing*, potažmo jeho základ *frame* vychází z názvosloví filmové a televizní tvorby - jeho fundamentální význam odpovídá tomu, jak takový

film/televizní pořad vzniká. To jest, vystihuje to, že se na dění na scéně nahlíží skrze čočku kamery. Díky tomu záběr striktně odpovídá zornému poli kamery, je nepřekonatelně ohraničen a předem definuje to, co z dění před kamerou uvidí koncový divák. Funguje tedy jako jakýsi rámeček, za jehož hranicemi už pro diváka nic neexistuje.

V tomto smyslu se nejčastěji užívaný český ekvivalent (*za*)*rámování* jeví jako relativně vhodný. Toto slovo odpovídá asi nejčastěji citované definici Entmana, která hovoří o „*výběru některých prvků vnímané reality a zdůraznění jejich důležitosti v komunikovaném textu*“. (Entman 1993: 52) Odpovídá metaforickým užitím slova rám ve vztahu k tomu, že médium zvýrazní určité aspekty dané události, že přitáhne pozornost k výseku z ní a tím předznamenává její další interpretaci. Zároveň koresponduje i s vnímáním „rámu“ jako instrumentu, který dodává danému tématu konkrétní „tón“ a rozhoduje tedy, jak daná událost vyzní.

Neobsahuje však v sobě onen další podstatný rozměr, kdy je *frame* vykládán v bezmála architektonickém slova smyslu, jako konstitutivní součást (nebo rovnou základ) určitého budovaného celku. *Frame* je takovouto „konstitutivní součástí“ sociální reality, ne pouhým výřezem, ale vnitřně komplexním záběrem vycházejícím z určitých obecnějších - společností sdílených - principů využívaných při interpretaci okolního dění. České slovo (*za*)*rámování* v sobě tento význam nese, nelze v něm spatřovat jakousi „*ústřední organizační ideu, skrze niž se nachází v událostech smysl*“. (Tankard 2001: 98 - 99) I s vědomím této problematičnosti však budu užívat v práci obou termínů, a to zejména kvůli rozsahu textu, kdy by užívání jednoho či druhého tvaru působilo poněkud stereotypně ze stylistického hlediska. Navíc vhodnější anglický tvar *frame* s sebou nese (stejně jako jeho odvozeniny) řadu jazykových nepříjemností při skloňování (či časování).

Vraťme se ale ještě k obecnému výkladu tohoto pojmu. Sousloví „organizační principy“ bylo v souvislosti s ním zmíněno už několikrát, Hertog a McLeod nicméně zdůrazňují, že *frame* rozhodně není pouhou soustavou principů pro organizování sociální reality. *Framey* mají podle nich „svůj vlastní obsah“. Jsou souborem pravidel pro zpracovávání nového obsahu, nových událostí. Hertog a McLeod se domnívají, že *framey* jsou spíše kulturními nežli kognitivními fenomény. Neuvažují o *framech* jako o kognitivních strukturách, nýbrž jako o strukturách kulturních, které staví na

určitých sjednocujících centrálních ideách. Tyto obecné idey vytváří jakési jádro frameu – to sestává z „nejmocnějších mýtů, narativů a metafor, které rezonují“ s daným kulturním zázemím. Hertog s McLeodem odvozují jejich sílu od tří základních věcí: Jednak od symboliky, jež v sobě tyto mýty, narativní struktury a metafory po staletí nosí, zadruhé od jejich přesahu, tedy od široké škály významů, jež v sobě tyto zažité ideové koncepty apriori nesou. Třetím zdrojem jejich „moci nad lidským uvažováním“ je pak jejich široká srozumitelnost, a to v podstatě všem socializovaným jedincům, kteří jsou v rámci dané kultury schopni společenské komunikace. Na tyto idey, jež tvoří jakési obecné jádro frameu, se pak napojují i další, tzv. periferní představy, díky nimž frame nabývá konkrétnější a specifitější podoby. (Hertog - McLeod 2001: 140 - 141)

Pevný základ každopádně umožňuje, aby framey odolávaly náhlým poryvům. Stabilní soubor schémat, které jsou hluboce zafixovány do vědomí dané společnosti, umožňuje frameu odolávat aktuálním vlivům. Jeho struktura je trvalá a nový vjem jí pravděpodobně neovlivní, neměnnost frameu jako takového je navíc podpořena reciprocitou v jeho fungování – tedy tím, že na jednu stranu vyplývá ze společensky zažitých představ, zároveň ale tuto společnost sám zceluje a přispívá k souladu uvnitř ní. (Reese 2001: 11 - 13) Z toho logicky vyplývá, že ustálenost této společnosti a jejích sociálních institucí přispívá odolnosti daných frameů a, naopak, že pevnost daného frameu napomáhá společenské rovnováze. Ostatně, framey vstupují do sociální reality hned v několika směrech. Ovlivňují, které otázky a v jaké formě se prosadí ve veřejném prostoru. Upomínají, jakým způsobem jsou ve společnosti rozděleny sociální role a dle jakého klíče jednotliví sociální aktéři sdílí úlohy ve společenské aréně. Anebo vysvětlují vztahy a hodnoty, na nichž si zakládá dané kulturní společenství.

Výše uvedená vymezení uvažují o framingu zejména v intencích obecného ideologického a morálně-hodnotového nastavení společnosti. Tato práce se však nebude zabývat komparací médií z odlišného kulturního prostředí, nebude porovnávat texty vznikající ve výrazně odlišném ideologickém kontextu (nahrává tomu i apolitičnost události samé), takže framing nebudeme primárně vztahovat k hodnotám daného společenského prostředí. Předpojatost, implantace vlastních idejí

(či využívání vhodných interpretačních schémat) nás bude zajímat až druhotně. Naše pozornost se bude primárně soustředit na praktické aspekty novinářské práce ve vztahu k framingu a na jemnější nuance - často výrazně jemnější než u většiny podobných výzkumů.

Framingem se v této souvislosti chápe rámec, skrze který je na danou událost nahlíženo. Analýzou je možné zjistit, jaké její atributy text akcentuje, z jaké perspektivy je na událost nahlíženo, skrze jaké téma či subtéma se o věci pojednává a zejména pak to, jaký narativní vzorec, jaké vyprávěcí schéma či jaký mýtus z ní lze vypočítat – koneckonců, narativní struktury jsou zásadní stavební součástí většiny mediovaných sdělení, což se neprojevuje pouze v jejich kompozici. (Burton – Jiráček 2001: 228 – 229)⁴

Rozebrat lze i konkrétní metody a způsoby novinářské práce, tak aby šlo pojmenovat onen *frame*, jenž rozhoduje o vyznění a povaze inkriminovaného textu. Tento instrumentální výklad termínu framing umožní zohlednit způsob, jakým české deníky referovaly o smrti Karla Svobody, popsat a zanalyzovat jej, a následně vsadit do kontextu bulvarizace domácí mediální scény, resp. část tohoto procesu bulvarizace reflektovat. Nevzdálíme se tím přitom výše uvedeným interpretacím daného pojmu: Framing zkrátka je proces, během kterého je přístup k látce zcela zásadně ovlivněn framem, jenž je „na ní nasazen“ a skrze který je látka čtena. Přitom, jak píše již několikrát citování Hertog a McLeod, právě to, jaký frame je využit často „*ovlivní vnímání dané události mnohem víc než sáhodlouhé diskuze plné fakt a argumentů*“. (Hertog - McLeod: 147)

2.6 Framing a nastolování agendy

Otázka framingu bývá nezřídka spojována s jiným populárním konceptem v rámci mediálních studií, totiž s nastolováním agendy, o níž je třeba se před analytickou částí práce ještě krátce zmínit. Výraz agenda-setting, jenž zastřešuje „*hypotézu o vlivu, resp. účinku médií na obsahy myšlení veřejného a politického diskurzu, podle níž jsou média schopna (nezáměrně, ale i záměrně) exponovat určité*

⁴ Srov. Bird – Dardenne 1997.

události a současně určovat pořadí důležitosti exponovaných událostí, jež tvoří součást veřejného prostoru“, se objevil jen o několik let před framingem. Samotná mediální agenda se však jako předmět vědeckého zkoumání prosadila už o několik dekád dřív a i poté, co se zažila její konceptualizace pod pojem agenda-setting, byla mnohonásobně sledovanějším tématem než framing. (Reifová a kol. 2004: 16 - 17)

Agenda-setting se pokouší zhodnotit proces, jakým se z událostí stávají zprávy, jakým dochází k selekci témat, propouštění informací skrze kanály v rámci mediálních organizací a jejich třídění. Z balíku informací jsou dle určitých parametrů vybírány ty, jež mají být akcentovány, tím získávají svou pozici ve veřejném diskurzu, „svou důležitost“ a své postavení v rámci veřejného prostoru.

Z takto nastíněné povahy konceptu agenda-setting je jasně patrné, proč bývá samotné nastolování agendy často zkoumáno paralelně s framingem. Framing se zabývá velice podobným tématem, sleduje jej pouze z nepatrně odlišné perspektivy - i proto se v některých odborných publikacích objevují úvahy, podle kterých framing v podstatě rozvádí model agenda-setting a které se zamýšlí nad tím, zda nepředstavuje jakousi „druhou generaci“ v jeho vývoji. Kupříkladu Maxwell McCombs se těmto spojnicím nevyhýbá, když chápe framing jako jakousi druhou dimenzi výzkumu nastolování agendy. (Maher 2001: 83) McCombs hovoří o tom, že konvergence těchto dvou empirických konceptů otevírá další možnosti pro zkoumání toho, jak jsou události zpracovávány a v jakých intencích o nich díky médiím přemýšlí veřejnost. (McCombs 2004: 97)⁵

2.7 Analýza

Samotná analytická část této práce se bude koncentrovat na rozbor nejdůležitějších ukazatelů framingu, tak jak je vytyčil Tankard. Budeme sledovat těchto deset atributů u každého článku, jenž se bude přímo týkat úmrtí Karla Svobody: 1. titulky a mezititulky, 2. popisky, 3. témata fotografií⁶, 4. perex a úvod článku, 5. výběr zdrojů a/nebo jejich příslušnost, 6. výběr citací, 7. citace vyňaté

⁵ Srov. McCombs – Ghanem: 2001.

⁶ Například s využitím poznámek z textu Karin E. Beckerové *The Photojournalism and the Tabloid Press* (Becker 1992).

z textu, 8. grafickou identifikaci článku, 9. statistiky, tabulky, grafy, 10. uzavírající tvrzení nebo uzavírající odstavec článku. (Tankard 2001: 101)

Samotná metodika je standardní. Sledovaný vzorek, jenž v tomto případě čítá kompletní soubor článků, které vyšly mezi 29. lednem a 28. únorem ve zkoumaných denících⁷, je opakovaně zanalyzován s důrazem na výše zmíněné „atributy“, v nichž se rámování daného textu nejvíce projevuje. Takovýto rozbor vede k identifikaci jakýchsi pravidelností, které jednak vypovídají o tom či onom framingu, zároveň se skrze ně do článku projektuje i frame samotný – takovéto pravidelnosti jsou pak jakousi matricí, která se do inkriminovaného textu otiskuje právě z frameu a která utváří jeho podobu, význam a ideologické, věcné nebo názorové vyznění⁸. Kvůli nepředpojatosti nelze vytyčit (ať už intuitivně či po prvním pročtení příspěvků) framey, které se budou s největší pravděpodobností objevovat, nelze určit jakési jejich kategorie, natož předjímat pravidelnosti, jež by mohly vést k vytvoření jakési kódovací knihy, podle níž by mohla analýza probíhat. Proto je tato analýza metodou ryze kvalitativní.

Samozřejmě, že z povahy události, která je předmětem této práce, jakožto i z charakteru sledovaných deníků vyplývá, že o framingu vypovídají v podstatě nuance, omezující se nejčastěji na titulky, perex, úvodní a závěrečná sdělení nebo konkrétní citace z textu. Příslušnost zdrojů v tomto případě nehraje tak významnou úlohu, podobně jako grafická identifikace článku či statistiky, tabulky a grafy. Kupříkladu atribut „témata fotografií“ lze využívat pouze nárazově.

V textu tak budou citovány a zvýrazňovány ty prvky a pasáže z článků, které jednak dokumentují zařazení „pod“ daný rámeček, zadruhé pak tvoří jakousi základní kostru frameu, která se promítá i do dalších, stejně zarámovaných článků.

⁷ Do vzorku nejsou zahrnuty články z magazínových příloh nebo kupříkladu z Nedělního Blesku, tedy z médií fakticky oddělených od deníků samotných.

⁸ V textu jsou tyto základy frameů podtrženy. Kurzívou jsou označeny citace, tučné písmo pak pro snazší orientaci v textu vytahuje názvy článků i (pracovní) názvy jednotlivých rámečků.

3 Deník Blesk

3.1 Články

Přestože Svoboda spáchal sebevraždu v nedělních večerních hodinách, Blesku z pondělí 29. ledna dominuje portrétní fotografie skladatele a palcové titulky **Karel Svoboda (†68) - Sebevražda! Zastřelil se před svou vilou**. Příložený článek nerozebírá příliš okolnosti a důvody Svobodova skonu (odkazuje na „zítřejší vydání“ – lze to přičítat právě časové tísní), nýbrž zhodnocuje význam jeho tvorby. V perexu se píše: *Česká republika pláče a celý hudební svět s ní! Jeden z nejlepších českých skladatelů Karel Svoboda (68) spáchal sebevraždu! (...) Článek pokračuje: Ta zpráva přišla jako blesk a nikdo jí nemohl dlouho uvěřit. (...) Zatím není jasné, proč se hudební král zastřelil. (...) Celý svět je zdrcen zprávou o úmrtí hudebního velikána. (...) „Mám pocit jako by mi někdo urval kus srdce. Geniální skladatel, výborný člověk. Pořád ho vidím s jeho synem, jak září a tak v mé paměti zůstane navždy,“ řekl Karel Gott.* Článek je zarámován framem (řečeno v souladu s dikcí deníku) **nečekaně odešel král české populární hudby**.

Straně 2 dominuje materiál **Nejtěžší hodiny Venduly Svobodové**. V jeho perexu se uvádí: *Jsou to pro ní nejtěžší hodiny jejího života. Vendula Svobodová zažívá to, co nikdo nikdy zažít nechce. Zastřelil se jí manžel a ona ho našla mrtvého na zahradě domu, v němž vychovávali 1,5 letého syna Jakuba. (...) Následující text tvoří hlavně deskripce situace na místě činu a informace týkající se příjezdu policie, záchranné služby a manažera Janise Sidovského, ovšem i to, že straně vévodí fotografie Venduly Svobodové (opatřená popiskem *Vendula Svobodová nedokázala skrývat bolest*) upozorňuje, že je příspěvek zarámován framem **tragicky ovdověla Vendula Svobodová**.*

Rámec níže umístěného materiálu je ještě zjevnější, lze jej opět pojmenovat **odešel král české popmusic**. Projevuje se to například v prakticky identických formulacích, jež článek otvírají - v titulku **Zemřel král popmusic** i v první větě: *Karel Svoboda byl králem české popmusic posledních let*. Ve velmi krátkém textu je bryskně shrnut jeho život, charakteristické jsou pro něj zejména sentence:

Spolupracoval snad se všemi hvězdami českého showbyznysu a jeho skladby se během pár let staly hity. (...) Zřejmě nejvíc se do povědomí fanoušků zapsal jako jeden z nejbližších spolupracovníků Karla Gotta. (...) Svými písněmi doprovodil legendární české filmy...

Titulní strana z 30. ledna nese první materiál referující o odprodeji fotek zesnulého Svobody. Výřez z jedné ze zakoupených fotografií, na níž je zachycena ruka třímající revolver, je obklopen titulky **Odporný obchod, Prodávají foto mrtvého krále!** Tohle je důkaz a Blesk: **Další foto neotiskneme.** Odkazuje přitom na článek ze strany 4 nazvaný **Kšefty se Svobodovou smrtí!** a opatřený podtitulky **Blesk má k dispozici otřesné fotografie z místa jevanské tragédie - Ale neuveřejní je!** V jeho perexu se mj. píše: *Kdosi chtěl prodat fotografie Svobody, které měly souviset s jeho smrtí. Obsah cédéčka byl děsivý. (...) Někdo chtěl kšeftovat s lidskou tragédií.* V textu samotném se znovu opakuje formulace „odporný obchod“, i to potvrzuje, že rámcem tohoto materiálu je frame **někdo parazituje na smrti krále popmusic.**

Hlavní pozornost na straně 2 poutá příspěvek **Svoboda: Proč se jenom zabil?** s podtitulky **Za odchodem jsou deprese** a **Léčil se kvůli psychickým potížím.** Celý materiál je „vsazen“ do rámce **skladatel trpěl kvůli duševní poruše.** Už v perexu se praví: *Chlap jako hora, milovník života a hudební génius... Koho by při jeho sarkastických poznámkách na téma smrti napadlo, jak vážně jsou míněny! Jenže Svobodova slova o tom, že má „českého rybníku“ plné zuby a že by místo portrétu raději posmrtnou masku, to nebyly rozmary stárnoucího bohéma, ale reálné volání o pomoc! Karel Svoboda se dlouho trápil s depresemi a ty ho pravděpodobně dohnaly k sebevraždě.* V článku samotném se pak dále píše: *(...) Svoboda se podle jeho slov z depresí i léčil. (...) „Trápila ho nemoc, vysoký věk a mnoho dalších věcí, které se spojily. Psychicky prostě nebyl v pohodě a nebyl šťastný, proto se rozhodl pro dobrovolný odchod.“ (...)*

Níže redakce zařadila krátký životopisný text **Kariéra Karla Svobody**, jenž v šesti odstavcích shrnuje jeho autorské působení. Zaujmou přitom tyto pasáže: *(...) Z jeho pera pocházejí největší hity Karla Gotta a jeho skladby se objevují v repertoáru všech předních českých zpěváků. Jeho skladby získaly ceny na*

*nejznámějších hudebních festivalech – v Tokiu, Rio de Janeiru či v Cannes. (...) Nezapomenutelné jsou jeho melodie k seriálům... (...) Jeho filmová hudba byla žádána i v zahraničí... (...) Sice ne tak výrazně jako v jiných případech, ale přesto je text rámován framem **odešel král české populární hudby**, což dokreslují i přiložené fotografie mj. s Karlem Gottem či Petrem Kolářem.*

V horní části strany 4 je umístěn text **Jeho posledních 12 hodin**, podrobný soupis všech Svobodových aktivit z jeho „osudného dne“, ryze faktografický souhrn událostí, tak jak se odehrály, takřka minutu po minutě. Akcentováno je přitom zejména slovo „poslední“. V textu se mj. píše: *Byl to jeho poslední den, ale pro něj začal skoro jako každý jiný. Alespoň navenek. (...) V té době si už Karel mohl rekapitulovat u svého milovaného piana život a snad už si pohrával s myšlenkou sebevraždy. (...) Tato rekapitulace je projevem rámce **Karel Svoboda odešel náhle a nečekaně**.*

Níže je umístěný text zarámovaný framem **tragickým osudem stížená Vendula Svobodová**. Jde o rozhovor pojmenovaný **Zdrcená Vendula Svobodová: „Ztratila jsem všechno“**, podpořený takřka celostránkovou fotografií „šokované“ vdovy odjíždějící z místa činu. Kromě samotného výběru tohoto tématu a grafické podoby lze tento framing vyvodit i z následujících vět: *„Neumím si tu tragédii nijak vysvětlit.“ (...) „Jsem úplně zdrcená. Já vím naprosto jistě jen jediné: Že mám čisté svědomí a že Karla stále moc miluji a nadosmrti nepřestanu.“ (...) „Ne. S Karlem jsem ztratila všechno na světě.“*

Na straně 4 je připojena i anketa **Co jsem už nestihl(a) Karlovi říct – Celebrity vzkazují**, v níž se šest osobností zpovídá ze svých čerstvých pocitů ze smrti skladatele a ze vztahu k němu. Jiřina Jirásková například píše *„byl jste velký skladatel, svým způsobem věčný“*, Petra Janů lituje, že jí Svoboda *„už nenapíše další krásnou písničku“* a Helena Vondráčková říká: *Vážím si tě. Opravdu hodně. Byl jsi geniální skladatel a naprosto ojedinělý hitmaker.* Anketa je tedy zarámována konstatováním **nečekaně odešel král české populární hudby**.

I titulní strana ze středy 31. ledna pouze upoutává k textu uvnitř čísla. Je na ní umístěno parte i reprodukce titulní strany ze 30. ledna, která nastartovala kauzu s fotkami mrtvého Svobody. Připomínají to titulky **Skandální foto**, **Hrůzné pátrání**,

Kdo ho fotil mrtvého? a Svobodová: Musela to být policie... Na stranách 2 a 3, jež z většiny zabírá právě tento materiál, je pak (pod fotografiemi a časovou osou zachycující situaci na místě činu během onoho nedělního večera) umístěný titulek **Kdo, proboha, fotil tohle?** a podtitulky **Skandální foto mrtvého hudebního skladatele**, **Policie pátrá, kdo je pořídil**, **Záchranáři: My to nebyli** a **Vendula Svobodová: Mám podezření...** Perex začíná slovy: *Fotografie zachycující sebevraždu Karla Svobody (†68) vyvolaly zděšení! Kdo to mohl udělat? Kdo dokázal chladnokrevně zpeněžit smrt? O pozadí nechutného kšeftování se záběry mrtvého skladatele se začaly včera zajímat televizní štáby, záchranná služba, policie i sama Vendula Svobodová (34). (...)* I v dalších citacích, zvláště v textu samotném je zřetelně identifikovatelný frame **někdo parazitoval na smrti hudebního krále**.

Proč Karel Svoboda (†68) spáchal sebevraždu? Čím byly způsobeny deprese? Nejnověji k dosavadním spekulacím přibýly i dluhy, které vznikly kvůli problémům s muzikálem Dracula. Jeho blízcí přátelé ovšem finanční problémy jako důvod k odchodu ze světa rezolutně popírají. Tak zní první odstavec z příspěvku z pravé dolní části strany 3, nazvaného **Další spekulace: Sebevražda kvůli dluhům?** V něm jsou předneseny i jiné potenciální důvody Svobodova činu. Framem textu je **Svobodovy motivace k sebevraždě zahalují nejasnosti**.

Článek ze strany 4 **Karla vyprovodí Muk** je doplněný o podtitulek **Vendula: Při úterním rozloučení promluví pouze hudba...** Jeho framing je dvojitý. Jednak prostřednictvím „tradičního“ rámce **odešel král české populární hudby**, k němuž odkazují jak titulek a mezititulek, tak i např. formulace *„s ikonou české hudby Karlem Svobodou (†68) se jeho kamarádi, přátelé a fanoušci mohou rozloučit“* nebo *„za Karla mluví přeci hudba, všechna slova jsou zbytečná“* či *„poslední velkolepý muzikál“*. Většina textu je však zarámována framem **skon skladatele tragicky zasáhl jeho rodinu**, když je popisováno duševní rozpoložení vdovy Venduly a dvou Svobodových dětí z prvního manželství⁹.

Na tomtéž listu, v jeho dolní části, je i článek **„Prokletá vila“!** s podtitulkem **V luxusním jevanském sídle Karla Svobody bylo neštěstí častým hostem**. Zvolání **Prokletý dům!** otvírá i perex, jenž pokračuje větou: *Karel Svoboda (†68) v jevanské vile, luxusním sídle na břehu nádherného rybníka, nejen čerpal sílu, ale*

⁹ Viz věta: *Petr se zhroutil a přestal s výjimkou hrstky lidí komunikovat se světem.*

také truchlil. Frame zde představuje jakýsi **genius loci** „milované vily“, jenž provázal **několik tragédií ze Svobodova života**.

Na straně 5 je pak zařazen článek **Jevany zasáhla smrt**, v němž krátký text doplňují čtyři náhledy na sídla nejslavnějších jevanských celebrit. O framingu vyjma titulku výstižně vypovídá samotný textový doprovod: *Tady, v Jevanech, jen pár kilometrů od Prahy, zemřel v neděli na své vlastní zahradě skladatel Karel Svoboda. Donedávna byla tato lokalita záviděníhodnou oázou klidu. Právě proto si zde postavila nebo koupila dům řada celebrit. (...) Dnes ale všude panuje stísněná atmosféra. Zastřelil se zde člověk, kterého po pětatřiceti letech bydlení všichni místní považovali za starousedlíka. Nic už v Jevanech nebude jako dřív...* Poslední větu by šlo interpretovat i jako rámeček. Může znít **Svobodova smrt ochromila celé Jevany**.

Príspevek **Nezvrtné svědectví: Mrtvého krále fotil policista!**, jenž otevírá první únorové vydání Blesku, začíná těmito větami z perexu: *Je to stále jasnější! Za odporným obchodem s fotografiemi mrtvého hudebního skladatele Karla Svobody (†68) je policista! Článek odhaluje, kdo s největší pravděpodobností pořídil fotografie zesnulého Svobody, jež byly posléze nabídnuty k odkoupení redakci Blesku: (...) Když se později dostavili kriminalisté, aby mimo jiné označili čísla místo činu, kostelecká hlídka už měla snímky ve kvalitním digitálu a mohla odjet. „Takže ty hrozné fotky nemohl pořádit nikdo jiný než kostelecký policista,“ prohlásil jednoznačně Petr Gruber. (...) „Taková prasárna by mě nenapadla ani ve snu,“ prohlásil natvrdo soused Karla Svobody... (...) Framem je **parazitují na mrtvém králi**.*

Straně 2 dominuje materiál **Po 72 hodinách: Vendula Svobodová na místě sebevraždy**. V perexu se objevují dramatické sentence: *Sem do jevanské vily se včera před polednem odhodlala Vendula Svobodová! Překonala strach a její kroky vedly do domu, z něhož v neděli v podvečer naposledy odešel milovaný muž. Tělo článku je pak tvořeno větami, které vypovídají o zarámování skrze velmi obecně **smrt skladatele bolestivě zasáhla blízké**, zároveň je akcentována jakási **děsivost místa, na němž si Svoboda vzal život**. *Vztah s Petrem má prý Vendula dobrý. Oba si však jen vzájemně nechtěli jítřit čerstvé rány, a tak se ve vratech domu jen tiše pozdravili. Vždyť ještě neuplynulo ani dvaasedmdesát hodin, co Karel Svoboda**

přesně tady vydechl naposled. Vendula přišla o svého milovaného muže, syn o svého otce. (...) Vendula strávila v domě půldruhé hodiny. Pak zamířila ke svému dítěti.

V dolní části téže strany se nachází text **Svědék: Karlovi jsem kontroloval tep...**, v němž Svobodův soused Petr Gruber líčí okolnosti sebevraždy a první reakce manželky Venduly. V perexu se mj. píše: O Karlu Svobodovi mluvil v přítomném čase, tak jako by stále žil. „Pana Svobodu znám, co jsem na světě. Pamatuji si i na jeho první ženu Šišku a vždycky jsme spolu skvěle vycházeli,“ popisoval Gruber, kterého skladatelova smrt zasáhla stejně bolestně jako celé Jevany. Text samotný se zabývá zejména věcným popisem toho, jak došlo k nálezů Svobodova těla, přesto se v něm objevují pasáže, které asociují frame **zemřel Karel Svoboda, oblíbený soused, dobrý člověk.** Soused Gruber má na Karla Svobodu jen ty nejkrásnější vzpomínky. „Miloval zvířata, a když náhodou viděl užovku, jak rdousí ropuchu, volal mě přes zídku: Tady je had a ubližuje žábě, pojd' jí prosím tě pomoci.“ Podle Petra Grubera si Karla Svobody váží celé Jevany. (...) Jako by tušili, že jde o něco opravdu tragického, co nechtějí ani vědět.

První příspěvek na straně 3, **Kuba Svoboda spinká u chůvy**, se věnuje dvouletému synovi zesnulého skladatele. Touto tematizací se do popředí dostává frame, jehož podstatou jsou **mateřské povinnosti Venduly Svobodové** a otázka, jak jim vdova dokáže ve svém momentálním stavu dostát. Zároveň článek o chlapci, jenž bude vyrůstat bez otce, rozvíjí rámec **o pohnutém osudu rodiny Karla Svobody.**

Další článek z téhož dne popisuje pod titulkem **Tajná schůzka s účetní!** setkání Svobodovy účetní se synem z prvního manželství (navazuje na titulky **Tajné jednání** a **O penězích Karla?** u fotografií z titulní strany). Dramaticky pojaté pasáže Co asi chtěli se skladatelovým dědicem projednávat? Majetek? Dědictví? A proč u schůzky chyběla Vendula? a Ani poté teatrální gesta neustala a ve tvářích všech se zračila napjatá a nervózní atmosféra... vypovídají o zarámování této zprávy do frameu **boj o dědictví mrtvého krále.**

Vydání z pátku 2. února otvírá článek opatřený titulky **Další skandál po sebevraždě – Vendula Svobodová: Nepozvali ji na rozlučku s Karlem! Válka mezi Vendulou a Karlovými přáteli.** Hned zkraje se v něm píše: Po skandálu s fotografiemi mrtvého Karla Svobody (†68) přichází další obrovská aféra a s ní už

naprosto viditelná válka mezi Vendulou Svobodovou (34) a přáteli zesnulého Karla. Ti ji včera nepozvali na rozloučení s hudebníkem, které se konalo po představení muzikálu Golem v pražské Hybernii. Mnozí si totiž mysleli, že právě Vendula Svobodová nese vinu na manželově sebevraždě. Názorové spory plynoucí z nejasností okolo Svobodovy vraždy jsou tu výslovně a opakovaně rámovány „skandalizujícím“ framem **vypukla válka proti vdově Vendule Svobodové**. I na dalších řádcích se přitom používají výrazy jako „obvinění“, „brání se“ a opakuje se i slovo „válka“, ba dokonce „surová válka“.

Na přední straně listu se objevuje i krátký článek **Fotky mrtvého krále: První zatčený!** Ten je zarámován ve shodě s dva dny starým textem, jenž spustil celou „policejní aféru“, tedy prostřednictvím frameu **parazitují na skonu krále české popmusic**.

Dalšímu listu vévodí **Zpověď Venduly Svobodové** opatřená palcovým titulkem **O nevěře, hádkách a lásce!** Podtitulky jsou v tomto případě velmi důležité, sestávají totiž z emocionálně vypjatých „otázek“ **Udělal mi to snad Karel schválně? Za co nás s Kubou potrestal?** Text se poměrně rozsáhle zabývá Svobodovým soukromím a problémy, s nimiž se potýkalo manželství s chotí Vendulou, sestává zejména z výpovědi samotné Venduly Svobodové. Od inkriminovaných podtitulků až po poslední věty tudíž popisovaná „fakta“ zapadají „do frameu“ **osudem těžce zkoušená Vendula Svobodová**. Viz vybrané citace: (...) *Není tajemstvím, že skladatel řešil velkou bolest po smrti dcery Klárky v náručí jiných žen: „Bolelo to, ale musela jsem to překousnout. Nechtěla jsem ho ztratit.“* (...) *Mlčky si s Karlem dali občas pauzičku. Ona odjížděla s Kubou, Svoboda se zase ukazoval ve společnosti sám. Začalo se spekulovat o rozvratu jejich vztahu (...) „To neudělal. Provedl ale daleko horší věc. Ten mediální hon na mě je strašnej, nedá se ustát. Do našeho života jsme viděli jen my dva a nikdo nemá právo soudit ani mě, ani Karla.“ Vendula teď ví jediné. „Prožila jsem v životě spoustu bolesti a doufám, že Karlův odchod je za tím vším ošklivým definitivní tečkou,“ říká. Zároveň je jí jasné, že příčinu, proč jí i Kubu Svoboda opustil, bude hledat do konce svého života. Článek navíc zakončují věty použité v podtitulcích, ilustruje jej pak fotografie unavené a zjevně sešlé Venduly Svobodové.*

Na téže straně je umístěn i první díl ze seriálu Život a smrt Karla Svobody, v němž jsou životopisná fakta spojena v takřka mytickou biografii. V textu **Svoboda začínal jako traktorista** o tom nejlépe vypovídá perex: (...) *Vyrostl ale v úspěšného hudebního skladatele, jehož muziku zná každý. Tři oříšky pro Popelku, Včelku Máju, Draculu... Za úspěchem ale stojí i bolestivé drama, za kterým udělala tečku smrt.* Na informace ze Svobodova života je tu tedy nahlíženo skrze „mramorizující“ frame **odešel král české popmusic.**

Další stranu zabírá výpověď Svobodova dlouholetého spolupracovníka Karla Gotta, zpracovaná do příspěvku **Gott: Moje poslední schůzka s Karlem...**, opatřená podtitulkem **Na pohřbu mrtvého skladatele bude zpívat jeho přítel.** V jeho perexu se píše: *Poslední schůzka Karla Gotta (67) s přítelem Karlem Svobodou (†68) je pro Slavíka stále velmi bolestná. Sešli se tři dny před hitmakerovou tragickou smrtí ve Šrobárově ulici, ale Gott už tehdy cítil, že něco není zcela v pořádku, Podle něj to bylo podivné setkání...* V dalším textu Gott sděluje své dojmy z posledního setkání, podobně jako v již zmíněném perexu jsou často užívány slova jako „poslední“ a vazby typu „životní přítel“. Článek uzavírá následující sentence: *To slovo „žít“ zní Gottovi v uších doted'. Zníť bude i z reproduktorů v úterý ve chvíli, kdy bude v obřadní síni v Praze-Strašnicích na katafalku před zraky truchlících zajíždět rakev s geniálním hitmakerem.* Článek akcentuje „tragičnost“ dané události s evidentním patosem a Svobodou stylizovaným do role „dobrého přítele“, zarámován je pak konstatováním **tragicky skonol král české popmusic.**

Výtisk ze soboty 3. února otvírá článek **Karlovi přátelé: Byla to vražda!** s podtitulem **Žádáme policii o důkladné vyšetřování.** O framingu zásadním způsobem vypovídá už grafická příloha **Otazníky, které nahrávají vraždě**, v níž jsou předloženy otázky: *Kde byli v době smrti Karla Svobody jeho dva psi? Byla vůbec Vendula Svobodová první, kdo přišel do kontaktu s mrtvým tělem? Proč policie doposud nevyslechla skladatelova zahradníka? Proč smrtící zbraň ve Svobodově ruce působí naaranžovaně?* Tyto řečnické otázky, jež svou dikcí nápadně připomínají schémata detektivních románů, jsou v podstatě jen zopakovány v samotném článku. Tam je prokládají i výroky Filipa Renče, jenž polemizuje o motivech Svobodova činu. „Palčivé“ otázky a budované zdání jakési mysterióznosti

(a potenciálního spiknutí) spadají pod frame **záhadnou smrt Karla Svobody obestírá řada tajemství**.

Tématem dne, umístěném na následující stránce, je pro Blesk kauza odprodeje Svobodových posmrtných fotografií (materiál fakticky začíná už na titulní straně). Vedle reprodukce čtyři dny staré titulní strany deníku, na níž je výřez z inkriminované fotky, se nachází titulek **Policista se přiznal, jeho šéf zkolaboval**. Doplňují jej podtitulky **Zkusil je prodat, půjde do vězení?** a **Fotky mrtvého Svobody ukradl z počítače**, Perex však navazuje ve výrazně dramatičtějším duchu: *Největší ostuda české policie má podle informací Blesku jméno Aleš Sobotka (22)! (...) To on kšeftoval s posmrtnými fotkami skladatele Karla Svobody (†68), a přitom ani nebyl na místě tragédie! (...) Jeho šéf se z ostudy na policejní stanici zhroutil*. Druhá polovina článku se věnuje spíše procedurálním náležitostem samotného pátrání, v první se však objevují věty typu „Není se čemu divit. *Takový skandál!*“ nebo „Bylo totiž jasné, že prodané snímky zastřeleného Karla Svobody pocházely z fotoaparátu kosteleckých policistů. A těch je na služebně i s velitelem jen asi dvanáct!“, jež jsou zarámovány framem **policie ostudně parazituje na smrti Karla Svobody**. Materiál přesahuje i na polovinu strany 3, kde jsou umístěny některé fotografie policistů během vyšetřování a názorná časová osa, jež zachycuje, jak se kauza vyvíjela.

Níže se nachází materiál **Muk: Mně to naštěstí nevyšlo!** s podtitulem **Zpěvák tvrdí, že Svobodu k činu dohnaly slabé léky**. Jednoznačná interpretace důvodů Svobodova jednání, podepřená i líčením osobních zážitků, zasazuje události do frameu **král byl nemocen**. Vyplývá to i z některých vět v článku: *Hluboký smutek. To byla jediná příčina smrti Karla Svobody (†68) podle Petra Muka (42). Zpěvák, který od hudebního velikána jako na rozloučenou dostal svou možná životní roli rabiho Loewa v Golemovi, je na rozdíl od kolegů z muzikálu přesvědčen, že Karel Svoboda spáchal sebevraždu*.

V dolní části téže strany pokračuje i seriál Život a smrt Karla Svobody biografickou kapitolou nazvanou **Ze zubaře autor Stínu katedrál**. Zpracovává Svobodovy hudební začátky, přesněji to, že „sice studoval v Praze medicínu, ale v hlavě mu víc zněla hudba“. Článek je znovu zarámován oslavným **odešel král české populární hudby**, když se v něm píše mj.: *To ale bylo pro Karla málo. Už od*

mala chodil do hodin piana, které mu soukromě platila maminka. A tak se student medicíny Svoboda definitivně rozhodl: Jedině piano! (...) Maminčin sen o synovi lékaři se sice rozplynul, ale jen o pár let později měla matka zadostiučinění v tom, že se z Karla stal uznávaný hudebník. (...) V této době vznikly jeho první gramofonové nahrávky – a byly to okamžité hity. Instrumentální skladby Návrat Gemini a Start Gemini se Svobodovými vlastními klavírními sóly zabodovaly nejen u nás, ale v roce 1966 vzbudily obrovský obdiv i v západním Německu. Na svět také přichází Svobodův nesmrtelný šlágr Stín katedrál. (...)

Blesk z pondělí 5. února otevírá materiál **Byla to vražda? Policie: Nové vyšetřování!** s podtitulkem **Policejní prezident: Chceme prověřit úplně všechno!** Už perex dostatečně vypovídá o framingu tohoto textu: *Jak zemřel skladatel Karel Svoboda (†68)? Byla to sebevražda, nebo vražda? To týden po tragédii ve vile v Jevanech neví ani policie! Zatím jen pitva svědčí pro sebevraždu, ale všechno mohlo být úplně jinak. Jisté je, že dokud se stoprocentně neprokáže opak, kriminalisté šokující smrt vyšetřují jako vraždu! (...) A slíbil, že smrt hudebního genia policie znovu prošetří tak, aby nezůstala sebemenší pochybnost. V textu samotném se objevuje hned několik dalších citací, jež vypovídají o zarámování do frameu **záhadnou smrt milovaného krále české popmusic obestírá řada tajemství:** (...) *Velkým otazníkem je, proč Karel Svoboda v osudný den u sebe neměl svého naprosto oddaného psa – brazilskou filu, která by spustila obrovský povyk, kdyby jejímu pánovi někdo ubližoval, stejně jako kdyby si ublížil sám. Pak by se Svobodovo tělo našlo dřív, než tři hodiny po tragédii! Zajímavou okolností je fakt, že psa Svobodovi cvičil muž z Říčan, s nímž má nemanželské dítě nejlepší kamarádka Venduly Simona Pizingerová. A u ní se teď Vendula schovává před světem! (...) Ví, že smrt geniálního muzikanta otrásla generacemi jeho fanoušků a také ví, že práce policie na tomto smutném případě je pod drobnohledem snad každého Čecha. (...) „Mně bylo opravdu moc divné, jak tam Karel ležel. Tak elegantně. A jak elegantně držel tu pistoli...“ apeluje na policii mnohonásobný Zlatý slavík, stejně jako mnoho dalších celebrit i docela obyčejných lidí.**

Stejný framing je patrný i na krátkém vloženém příspěvku z titulní strany **Svobodová v šoku: Zmizel Karlův mobil!** *Verzi, že se Karel Svoboda mohl stát*

obětí vraždy, podporuje záhadné zmizení jeho mobilního telefonu. Kdyby skladatel spáchal sebevraždu, jeho mobil by se přece musel najít někde blízko. „Kam se poděl? Já ho nemám. Když na něj volám, pořád zvoní, ale kde, to netuším,“ zoufala si včera Vendula Svobodová. Už dnes chce jít na policii a ptát se, zda ho při ohledání místa činu neodnesl někdo z kriminalistů.

A do třetice tentýž framing lze identifikovat na následující straně v článku **Záhada kolem dopisu na rozloučenou**. Rámec **záhadnou smrt Karla Svobody provázejí tajemství** se projevuje v navazujícím textu, byť jeho významnou část zaplňují výklady psychologů o tom, co může znamenat sebevražda v případě, že nebyl zanechán dopis na rozloučenou (padá tím prý vina na nejbližší příbuzenstvo). Ještě před těmito úvahami se objevují věty: *Další pochybnosti kolem sebevraždy hudebního skladatele Karla Svobody! Kam zmizel dopis na rozloučenou? Svobodovi přátelé se shodují: Kdyby se zabil sám, tak by určitě nechal alespoň vzkaz! Kde tedy dopis je? Také policie neponechává nic náhodě. Dopis hledá a stejně jako každou sebevraždu, tak i tu Karlovu vyšetřuje zároveň jako pokus o vraždu.*

Stranu 2 však otvírá materiál **Michal David: Všichni jsme se na něj vykašlali**, jenž uvozuje věty z perexu: *Za smrt fenomenálního skladatele Karla Svobody (†68) mohou všichni a jeho přátelé a kamarádi! Každý, kdo ho znal a věděl, v jakém stavu v poslední době byl. Článek tvoří zejména výpovědi Michala Davida, Svobodova spolupracovníka, jenž „z kamarádovy smrti obviňuje sebe i své kolegy“ a dělí se o své pocity z posledních setkání se zesnulým skladatelem. Z hlediska framingu je významná zejména prostřední pasáž, jež je prostá přímých citací: Skladatel byl vysílený a vystresovaný z muzikálu Golem, kdy na něho tlačil čas. Cítil obrovskou únavu a toužil strávit vánoční svátky někde v teple a daleko od domova, který nazýval „malým českým rybníkem showbyznysu, kde je plno bahna“. (...) Deprese se tak dál stupňovaly a on viděl svoji záchranu v Los Angeles, tam, kde už léta žije jeho dcera Jana. (...) Článek zakončují věty: „Vím jedině, že to byla velice silná osobnost a že by ho k sebevraždě rozhodně nedohnala jen nějaká nevěra manželky. Muselo toho být mnohem víc a musel být totálně na dně. A my, kteří jsme ho tak dobře znali, jsme to nevyčítali. Nepomohli jsme mu. Viníci jsme všichni, ať se nám to líbí, nebo ne,“ miní Michal David. Framem je **úspěšný skladatel Karel Svoboda odešel opuštěný.***

A ještě na tomtéž listu, leč v jeho levém dolním rohu, uvádí titulek **Jevany: Vila osiřela** text zarámovaný framem **honosný Svobodův dům přitahuje neštěstí**. Autorka v něm popisuje děsivý genius loci dané nemovitosti a atmosféru, která ji momentálně obklopuje: *Nádherná, luxusní vila Svobodových v Jevanech, a nikdo ji nechce. Je prokletá! Jedna tragédie tu totiž stíhá druhou. „V tom domě už nechci žít! Těch neštěstí, co se tu stalo!“* (...) *Ve vile v Jevanech č. 44 Karel Svoboda překonával smutek ze smrti jeho první ženy Hany, která mu zemřela v roce 1993 na rakovinu. Dny plné smutku tu zažila s manželem i Vendula Svobodová, když jim před sedmi lety navždy odešla dcerka Klárka. A nakonec tu tragicky zemřel i Karel Svoboda. „Pryč! Všechno by mi tu připomínalo, co jsem ztratila,“ řekla Vendula. A nepřejde si, aby tu vyrůstal její malý Jakub, jediná radost, co jí zbyla.*

Materiál na straně 3 **Génia zradily sedmičky**, s podtitulem **Tragédie se v rodině skladatele opakovaly s železnou pravidelností**, se pokouší pohnutý osud Karla Svobody vykládat skrze vyšší síly, resp. astrologii či numerologii. Perex začíná větami: *Co ještě zbývá říct k tragické smrti hudebního velikána? Jaké vysvětlení pro ni mají astrologové, numerologové a další věštcí? Byl tento tragický osud Karla Svobody napsán ve hvězdách anebo se dokonce dal dopředu spočítat podle data jeho narození?* Framem článku je takřka mystický pohled **tragický osud Karla Svobody byl předurčen**. Text za sebe řetězí dedukce numeroložky s fakty ze Svobodova života a vytváří z nich takřka fatalistické pojednání o Svobodově životě: *Kdy Karel zažil největší krize? Poslední dobou to bylo vždycky po sedmi letech. (...) Je tohle náhoda? „V žádném případě,“ tvrdí naše nejznámější numeroložka... (...) Navíc poukazuje na fakt, že lidé s životním číslem sedm jsou nejcitlivější ze všech, a proto mezi nimi je i nejvíc sebevrahů. Sedmička byla Karlovi skutečně osudná – dokonce i jeho terénní vůz Ranger Rover měl poznávací značku 2A3 0707!*

Do velmi podobného frameu je „zasazen“ i níže umístěný příspěvek **Svoboda ztratil Jirku Štaidla**, jímž pokračuje seriál Život a smrt Karla Svobody. Znovu se zde pracuje s osudovostí, na Svobodův život je nahlíženo jako na putování lemované tragickými událostmi, text se přitom drží i dříve užitého frameu **odešel král české populární hudby**. Dokládají to mj. následující citace: *Křivka úspěchu skladatele Karla Svobody a textaře Jiřího Štaidla letěla začátkem 70. let prudce nahoru. Hity jako Lady Carneval, Lásko má, já stůňu a Mistral si rychle získaly srdce milionů*

posluchačů. Jenže přišel osudový 9. říjen 1973. Jirka Štaidl v pouhých třiceti letech tragicky zahynul v autě. Byla to strašná rána nejen pro Karla Svobodu a bratra Ladislava Štaidla. (...) „Byli jsme jen na začátku dlouhé umělecké cesty, plní nápadů a elánu a najednou byl všemu konec.“ (...) „Když Jirka psal text k písni Konec ptáčích árií, jako by už cítil, co ho čeká. Z té písničky už od začátku číšel smutek. Bylo to něco jako předtucha, skoro loučení.“ (...) Jenže v září Karel osiřel. Před nadaným skladatelem plným invence stál problém, co dál.

Na titulní straně vydání z 6. února se skví velká bílá růže na černém pozadí, mohutné titulky **Dnes pohřeb hudebního krále a Jedna růže pro Karla od každého...** avizují informace o pohřbu „velikána české popmusic“ a jeho oblíbě u českého národa. Takto zabarvená halasná zvolání otvírají už perex: *Karle, měli jsme vás rádi! Bolí to, když vám dneska musíme dát poslední Sbohem, poslední růži k vaší rakvi. Lásku a obdiv přijdou Karlu Svobodovi...* (...) *Geniální skladatel a báječný člověk v nás všech ale naštěstí bude žít dál. Jeho hudba je nesmrtelná.* Informace o pohřbu jsou zcela v souladu s předchozími příspěvky zarámovanými pohledem **odešel milovaný král české populární hudby.**

Na straně 2, pod hlavičkou Téma dne, jsou další informace o pohřbu v článku **Promluví jenom Muk, jehož podtitulek zní Gott přijede z Německa, Vondráčková na pohřeb nepřijde.** Vedle informací o tom, zda dorazí ta která celbrita (Karel Gott, Helena Vondráčková či Petr Muk), článek sestává z novinek o stavu vdovy po skladateli a jejím duševním rozpoložení: *Vendula Svobodová přijede na pohřeb těsně před 14. hodinou v autě se Svobodovým synem Petrem (27) a dcerou Janou (36), která přilétá z Ameriky. „Jakoubek bude ale u chůvy, Karel by si to tak i přál. Je ještě moc malinký. Na takovéhle zážitky má ještě času dost. I za něho jsem ale nechala udělat malý věneček,“ svěřila se Blesku včera Vendula. Obavy z toho, zda jí někteří nebudou chtít kondolovat, Vendula nemá. „Já se jdu rozloučit s manželem a nepřemýšlím o tom, kdo mi podá nebo nepodá ruku. To je věc každého. Nikdy bych nevěřila, jak se někteří kamarádi po Karlově smrti projeví. Jak z nich vytryskne ta nenávisť, kterou už měli, když si mě bral,“ zamyslela se včera Vendula Svobodová a rozplakala se. „Já vůbec nevím, jaký je den, kde jsem a co zítra bude.*

„Snažím se ze všech sil, abych to ustála.“ Framem těchto řádků je **matka a syn se musí vyrovnat s rodinnou tragédií**.

Na téže straně dole pokračuje série textů o životě a smrti skladatele, tentokrát materiálem **Lásko má, já stůnu**, jenž pojednává o výrobě muzikálu Noc na Karlštejně, k němuž Svoboda složil hudbu. Většinu prostoru zabírá popis toho, jak došlo k situaci, kdy Svobodovu skladbu Lásko má, já stůnu přednesla Helena Vondráčková, přestože postavu, která tuto skladbu zpívá, ve filmu ztvárnila Jana Brejchová. Tyto pasáže o Svobodovy v podstatě nepojednávají, o framingu ve vztahu ke skonu skladatele proto vypovídají hlavně perex, úvodní odstavec a závěr článku: Píše se rok 1973 a Karel Svoboda zahajuje svoje neplodnější období. S textařem Jiřím Štaidlem se zavírají každý do svého hájemství a tvoří. (...) ...muzikál, který trhá rekordy v kinech a dodnes ve všech našich televizích. Noc na Karlštejně pod režisérskou taktovkou Zdeňka Podskalského se stala nesmrtelnou. (...) „Zkoušela ji řada zpěváků, ale s Helenou je navždy nejlepší,“ hodnotil vždy s pýchou výkon Vondráčkové Svoboda. Ani jemu hit ve své době bůhvíjaké jméno nepřinesl. Framem tohoto článku je **zemřel skladatel nesmrtelné hudby**.

Tamtéž, akorát v pravé části listu, vzpomíná Václav Neckář na Karla Svobodu, a to v článku **Stín katedrál rozezpíval celý sál**. Framem tohoto textu je **Svobodovy písně jsou lidmi milovány**, jak ukazují některé citace, resp. styl v nich užitý: Hit Stín katedrál doslova rozezpíval plný sál! (...) „Ta písnička mě málem rozbrečela. Je nádherná a navíc v podání Neckáře dokonalá,“ usmívala se Kateřina Bedřichová, která přijela na koncert až z Tábora. A rozhodně nebyla sama, které dnes již legendární hit doslova vehnal slzy do očí. (...) Tento i předchozí článek jsou zároveň rámovány framem odešel král české popmusic.

Informace ze strany 3 v textu **Zmizelý Svobodův mobil: Má ho policie!**, jsou zasazeny do frameu **záhadnou smrt Karla Svobody dále obestírají tajemství**. Na vrub vyšetřování jsou směřovány další „nevysvětlené“ otázky: „Kam se poděl mobil mého manžela?“ (...) Jaké tajemství v sobě skrývá a kdo se bojí prozrazení? (...) Kdo tedy má a dobíjí Svobodův telefon? Policie!

Strany 2 a 3 ještě doplňují citáty z některých Svobodových písní.

Ve středu 7. února se Blesk věnuje na deseti stranách Svobodově pohřbu. Na přední a zadní straně číslo otvírá fotografie z ceremoniálu ve formátu A2, na níž svítí ohromné titulky **Rozloučení s Karlem Svobodou (†68): Oni seděli, ona stála – Z pohřbu se stala tichá válka!** Následuje popis: *Je to foto, které ukazuje válku. Tichou válku na pohřbu hudebního krále Karla Svobody (†68). Při poslední písni na rozloučenou s hudebníkem – Ještě že tě, lásko, mám – Vendula Svobodová stála, zatímco děti z prvního manželství společně s Filipem Renčem seděli. Právě tuto píseň Karel napsal pro Vendulu Svobodovou. Zřetelně tak na pohřbu propukly spory v rodině“* Situace z obřadu a spory v rodině jsou interpretovány skrze frame, podle nějž nejasnosti okolo smrti krále vedly **k válce mezi jeho příbuznými.**

I následující dvoustraně vévodí tatáž fotografie a titulky **Poslední píseň: Ona stála, oni seděli.** Soustředí se však na zevrubný popis celého ceremoniálu. Perex začíná zvoláními: *Tohle by si Karel nezasloužil! Studená válka na jeho pohřbu! Fanoušci se scházeli před obřadní síní v pražských Strašnicích už od devíti hodin od rána. Tichou pietu, s níž se lidé tísni před síní i uvnitř rozčísne příchod režiséra Filipa Renče. Na pohřeb dokonce přijel se Svobodovými dětmi!* Tělo článku se barvitě zabývá situací, která během Svobodova pohřbu nastala a demonstrativním konáním některých Svobodových příbuzných a Filipa Renče. Text končí odstavcem: *Trapný moment končí až s posledními tóny Kolářovy písně, kdy už se Vendula sotva drží na nohou. Karel Gott se jde konečně hluboce poklonit svému životnímu příteli a očitá se mezi prvními kondolujícími, zatímco Filip Renč mizí z obřadní síně.* Události z pohřbu jsou zarámovány framem **válka mezi příbuznými znesvětila Svobodův pohřeb.**

Dvoustranu 4 a 5 zaplňují dva letecké záběry na strašnické krematorium (a jedna fotografie absolutně zaplněné tramvajové zastávky), materiálu přitom vévodí titulek **Jak to vidělo nebe...**, jenž předjímá i framing. Slovo „nebe“ je zde užito dvojsmyslně, zcela v duchu rámce **odešel král české populární hudby.** K tomu upomínají i další věty z textu, např. *Kdo ví, možná se hudební génius odněkud z nebe sám díval...* nebo *Škoda, že už jim nerozdá další radost, že už nenapíše další hit.* Zároveň lze v textu a v popiscích k fotografiím identifikovat další rámce, a to **Svobodův pohřeb byl velmi dramatický a vypjatý, obřad byl nesmírně sledovanou událostí nebo zemřel „všemi“ milovaný skladatel.** O prvním

vypovídají následující „výseky“ z popisků fotografií: *Zřejmě nejhustší byla atmosféra před vchodem do celého areálu. Na klid sice dohlížela najatá bezpečnostní agentura, ale s postupem času začal být dav nervózní a vchod bral útokem. (...) S blížícím se obřadem začala atmosféra houstnout a prostranství se zcela zaplnilo. (...) ...stál u zadního vchodu vůz rychlé záchranné služby. Byl připraven pro případ, že by někdo z přítomných během obřadu zkolaboval. (...) ...dohlížela najatá soukromá bezpečnostní agentura. Dohlížela i na to, aby davy návštěvníků nenarušily důstojnost celého obřadu. Druhý rámeček se projevuje znovu v popiscích (např. ve větě *On-line vysílal i zpravodajský server iDnes, ale pro obrovský zájem prakticky nebylo možné se na něj přihlásit.*) je na něm kompletně postaven i přidružený jednosloupek **Pohřeb zahltil internet...**, který sestává z formulací typu „desítky televizních a rozhlasových štábů“, „nepočítaně přímých vstupů a reportáží“, „mnohostránkové reportáže“, „fotoreportéři zahltili agentury“, „redakce deníků tisícovkami fotek“ nebo „tolik videa ještě přes český internet neproteklo“. Třetí frame je zřejmý například z těchto vět z příloženého článku: *U posledního rozloučení se slavným skladatelem chtěly být tisícovky lidí. (...) Také spousta kolegů, ale i lidí, kteří „pouze“ milovali jeho hudbu, hity, které napsal Karlu Gottovi a dalším českým zpěvákům. Nelitovali času a přijížděli ze všech koutů republiky.**

Materiál nazvaný **Karle, sbohem**, jenž se rozpíná přes strany 6 a 7 sestává z krátkého textu a deseti fotografií celebrit. Perex se zmiňuje o „krocích desítek celebrit“, čemuž odpovídá i následující výčet dalších hvězd showbyznysu. Text dále krátce popisuje to, jak obřadní síň vypadala poté, co Svobodovi vzdaly tyto hvězdy hold a popisuje „hluboké dojetí Karla Gotta“. Celé pojednání zřetelně „rámuje“ skladatelův **pohřeb jako velkou společenskou událost, zalidněnou celebritami.**

Příkladem identického framingu (a jeho „potvrzením“) je i příspěvek **Kdo se také přišel rozloučit se Svobodou**, jenž je tvořen pouze fotkami devíti veřejně známých osobností, jež se dostavily na skladatelův pohřeb, a popisky zhodnocující jejich vazbu na Karla Svobodu.

Na straně 9 následuje text **Karle, bylo to naposled. Škoda!**, opatřený podtitulkem **Po Svobodovi zbylo životní dílo i lidské vzpomínky**, rekapitulující všechny „poslední události“ svázané se skladatelovým životem (např. Poslední úspěch, Poslední slova Vendule, Poslední velká akce nebo Poslední slova o smrti),

což jsou informace, jež mají samy o sobě jakýsi vyšší rozměr a tento až „mytický význam“ vtiskují i fakticky bezvýznamným událostem. O framingu pak vypovídá i perex: *Poslední pozdravy Karla Svobody, slova i setkání. Nic z toho už nebude pokračovat. Vše se přesouvá do minulého času. Ale i v něm hudební velikán a skvělý člověk zůstává nepřehlédnutelný. Jen to „naposled“ mohlo přijít mnohem později. Všichni by to přáli jemu i sobě.* Framem je zde **předčasně odešel hudební velikán, král české popmusic.**

Níže pokračuje seriál Život a smrt Karla Svobody článkem **Veleúspěšná včelka Mája?** s podtitulem **Včelku Máju zpíval Gott náhodou.** Barvitě je v něm líčeno, jak Svoboda přemluvil Karla Gotta k interpretaci jeho skladby k seriálu Včelka Mája. Většinu prostoru zabírají citáty Svobody i Gotta a „přepisy“ jejich dobových rozhovorů. Článek však končí dalšími „mytizujícími“ větami, jejichž znění vypovídá o frameu **odešel král české populární hudby: Za Včelku Máju dostal každý z Karlů pět zlatých desek Polydoru! A jedna byla za 250 000 prodaných desek. To znamená, že jenom v Německu se prodalo na 1 250 000 desek Včelky Máji. Dodnes neexistuje představa, kolik se Máji vlastně prodalo. A prodává se stále a stále se vysílá. Stal se z ní evergreen pro celou jednu českou i německou generaci.**

Hlavní příspěvek ze čtvrtka 8. února propagují titulky **Renč: Proč jsem nevstal?! Mrazivé přiznání: Vymyslel to Svobodův syn!** V perexu se mj. píše: *Veřejné odsouzení, pohoršení, skandál! Právě tak si to ale přál Svobodův syn Petr! (...)* „Petr mě o podporu požádal proto, že jsem se zastal jeho otce. Odmítám totiž teorii, že si Karel Svoboda sáhl na život proto, že byl blázen!“ Redaktoři referují o situaci, kdy vstoupili do konfliktu Petr Svoboda, Filip Renč a Vendula Svobodová (plus její blízké okolí), skrze rámce **rozpoutala se válka o duševní zdraví Karla Svobody (a vinu Venduly Svobodové) a buřič Filip Renč provokuje.** V textu jsou hojně využívána signifikantní slovní spojení „*tichá válka*“ a „*Karel nebyl blázen*“.

Materiál ze strany 6 **Další policista „vyletěl“** znovu doplňuje reprodukce titulní strany, na níž Blesk poprvé upozornil o prodeji Svobodových posmrtných fotek, doplňuje jej však i časová osa nazvaná **Tak probíhalo vyšetřování...**, která v grafické podobě zaznamenává vývoj celé kauzy. Svůj podíl na takovémto zpracování události má jistě to, že jde o vlastní kauzu Blesku, o případ s deníkem

Blesk v ústřední roli. Samotný text je uvozen perexem s větami: *Stále větší skandál! Včera pět minut před půl druhou hodinou odpoledne byl vyhozen už druhý policista obviněný z prodeje posmrtných fotografií skladatele Karla Svobody (†68). (...) Kšeftař tak měl komplice. A možná ne jediného.* Z následujícího textu cituji další věty, jež prokazují rámec **policisté parazitující na Svobodově smrti ztrapnili celou policii**: (...) *Opravdu povedená služebna policie v Kostelci nad Černými lesy. (...) Smutný na celém případu je i fakt, že oba obvinění policisté pocházejí z policejních rodin...*

Na zmíněnou časovou osu jsou (již na straně 7) navázány i dvě kratší jednosloupkové zprávy, jež svým tematickým zaměřením a dikcí též spadají pod výše uvedený frame, podle kterého došlo k zostuzení celé policie. Články se nazývají **Selhání systému?** a **Povedená služebna** a pojednávají o principech, podle nichž se řídí vyšetřování, resp. o jiném skandálu, jenž se na inkriminované policejní stanici odehrál rok a půl před kauzou se Svobodovými posmrtnými fotografiemi.

Ještě na straně 6 se nachází další díl životopisného seriálu Život a smrt Karla Svobody, nazvaný tentokrát **Tokio proležel v posteli**. Vzpomínky na „divokou cestu“ do Japonska, při níž museli Svoboda a Gott přenocovat v nehostinném sovětském hotelu, jsou znovu zarámovány framem **odešel král české populární hudby**. Tento rámec by se přitom mohl stejně tak vztahovat na Svobodu, jako na Gotta. Znovu zde funguje jako jakási mytologizující forma, vytvářející obraz ikonického skladatele světového formátu, do níž jsou zasazovány jednotlivé informace a pikantérie (samozřejmě zpracováváné bulvárně barvitým způsobem). Názorně se to projevuje kupříkladu v těchto pasážích: (...) *Až po Japonsku se Jdi za štěstím stala průvodní písničkou pohádky Jak se budí princezny a do dnes je šlágre. Cesta do Tokia byla ovšem pro Svobodu s Gottem jedním velkým dobrodružstvím. (...) Večer se šli oba pánové s obrovskou chutí opít do nočního baru. Arméni, Kazaši, Gruzínci... Karla Gotta srdečně vítali a kdekdo se blýsknul flaškou šampaňského. (...)*

Na prostředek strany 7 je ještě vložena **Anketa** s otázkou **Co říkáte tomu, jak se zachoval Filip Renč a děti Karla Svobody na skladatelově pohřbu?** Krátce na ni odpovídají čtyři osobnosti ze showbyznysu a Svobodova okolí – rámec této ankety se přitom odvozuje od původního textu z předešlého dne, jenž byl zarámován

framem **válka mezi příbuznými znesvětila Svobodův pohřeb**. V tomto případě je samozřejmě výrazněji akcentována osoba **Filipa Renče**.

Materiál z dvoustrany 8 až 9 nese název **Nejsilnější okamžiky pohřbu Karla Svobody**. Nehledě na krátký perex, sestává pouze z fotografií z obřadní místnosti a prostor před krematoriem, na nichž defilují jednotliví smuteční hosté. Fotografií je dvanáct, každá je vybavena i popiskem, který „popisuje“ emoce konkrétní celebrity a její vztah ke skladateli. Zařazeny jsou dokonce jakési kategorie, tj. Největší smutek, Největší ostuda, Největší kontrast a Největší samotáři, což vypovídá o dikci tohoto materiálu. Obřad je v tomto případě zářmován jako **velká společenská událost, zalidněná celebritami**.

Deník Blesk z pátku 9. února láká na materiál z titulní strany pojmenovaný **Už to začalo! První spory o dědictví! Syn Petr: Chci bydlet v Jevanech!** Problematika majetkového vyrovnání a řešení pozůstalosti je zářmována prostřednictvím frameu **pozůstalí bojují o dědictví**, jež lze s trochou nadsázky abstrahovat i na obecnou úroveň klasického narativního schématu **dědici válčí o majetek pozůstalého krále**. O framingu vypovídá zejména titulek.

Následující straně vévodí materiál **Renč si nedá pokoj! Režisér muzikálů se obul i do Petra Muka**. Dění po smrti Svobody je interpretováno prostřednictvím frameu **buřič Filip Renč provokuje**, o čemž vypovídá jednak titulek, hlavně pak samotné postavení tohoto textu v agendě Blesku a jeho konkrétní uchopení ve vztahu ke skonu Karla Svobody, kdy jsou konflikty (v médiích, v zákulisí, mezi příbuznými) nahlíženy prostřednictvím „kontroverzních“ aktivit Filipa Renče.

Níže umístěný krátký článek, jehož grafická podoba nápadně připomíná smuteční oznámení (bílý rámeček na černém pozadí, fotografie rodinné hrobky), nese titulek **Hrob rodiny Svobodovy zaplavily květiny**. Praví se v něm: *Urnu s ostatky hudebního skladatele Karla Svobody (†68) ještě hrobka na lesním hřbitově v Jevanech nepojala. Přesto je místo posledního útočiště jeho rodiny čerstvě vyzdobené květinami. (...) A kdosi, pravděpodobně Svobodovy děti Jana a Petr, sem přišel vzdát úctu svým drahým zesnulým*. Tyto sentence a celá novina spadají pod frame **zemřel Karel Svoboda, milovaná a uznávaná osobnost**.

Na téže straně ještě pokračuje seriál Život a smrt Karla Svobody, jehož celá koncepce odpovídá frameu **odešel král české populární hudby**. Díl **Mladší bratr Jiří žil v Karlově stínu** je však zasazen i do konkrétnějšího rámce, totiž do frameu **velikán Karel Svoboda zastíňoval všechny své blízké**. Článek pojednává o kariéře Svobodova mladšího bratra Jiřího, o jeho manželce Ireně a Svobodově mladší sestře, opakovaně je přitom vsazuje „do stínu svého staršího bráchy“.

Další text, ze strany 3, **Kšeftovali s fotkami: Policista poprvé promluvil**, se Karla Svobody dotýká pouze letmo a v podstatě nepřímou. Článek operuje pouze s obecným framem **policisté neslouží dobře veřejnosti**.

Titulní text ze soboty 10. února, jenž pokračuje i na straně 7, **Vendula & Jakub Svobodovi: Konečně zase spolu** je v prvním plánu rámován příběhem syna, **jemuž momentálně schází péče rodičů**. V perexu se píše, že „si viditelně pohublá Vendula (34) vyšla na krátkou procházku se synem Jakubem. Po smrti manžela Karla se Kuby musela až do pohřbu prakticky vzdát“, v článku samotném se pak pokračuje mj. větou „Stýskalo se mu [Kubíkovi] a pořád volal: Mami, mami“. Výraznějším framem je ale nakonec schéma **osudem těžce zkoušená žena Vendula Svobodová**, jak lze dovést z fotografií, na nichž je Svobodová zachycena s kruhy pod očima a mrtvolným výrazem ve tváři, ale i z celé řady citací: *Když fotograf Blesku včera Vendulu s malým Kubou zastihl na procházce, bylo na ní jasně znát, že trpí a spousta věcí na ní s odstupem času tíživě doléhá. (...) „Cpu do ní jídlo, vodu, dojídá i po Kubovi. Přesto hubne! Až je mi do pláče, jak mi chřadne před očima,“ ... (...) Jediným štěstím je teď pro Vendulu Svobodovou (34) malý Kuba. (...) ...Kuba jí pomůže zase se narovnat a Vendula se zase začlení do normálního života...*

S tímto framem pracuje i, již avizovaný, „navazující“ krátký text **Vendula Svobodová: Kuba je zázračný lék** ze sedmé strany.

Pod ním je umístěn materiál **S Hanou do Jevan**, jehož framing předjímá zařazení do oslavného seriálu Život a smrt Karla Svobody. Text pojednává o Svobodově prvním manželství. Rámec **odešel král české popmusic** se vztahuje zejména k pasážím, jež zpracovávají to, jak na skladatelovu první ženu Hanu pohlížely celebrity (*Svět showbyznysu ji miloval a ctil. Všichni umělci jí říkali Šiška*).

Část textu popisující předčasný skon Svobodovy první ženy pak rozvíjí rámeček **osudem těžce stíhané rodiny slavného skladatele**.

Toto vydání obsahuje i přílohu Blesk na Víkend složenou z „**10 exkluzivních rozhovorů!**“ Identifikace rámců je v případě rozhovorů stížená, protože zejména co se týče stylistiky, ideologického podtextu i myšlenkových východisek, jsou pouze odvozeninami od výroků zpovídáných osobností. Framing daných textů lze tak odvozovat zejména od role v agendě v deníku, od akcentování konkrétních témat a samozřejmě i od titulku a perexu. Obecným rámcem celého materiálu je nepřekvapivě přesvědčení, že **odešel milovaný král české populární hudby**. Projevuje se to zejména v krátkém textu, jenž spolu s celostránkovým Svobodovým portrétem rozhovory uvozuje, resp. v jeho perexu: *Nápadité skladby hudebního krále Karla Svobody (†68) miloval celý národ. Snad každý si mezi stovkami jeho hitů našel právě tu svou zamilovanou písničku. Není proto divu, že jeho smrt všechny tak šokovala a zarmoutila. A i jeho poslední cesta, do hudebního nebe, byla nabitá emocemi a všichni ji sledovali se smutkem v duši...*

Pod tento rámeček spadá osm z deseti otištěných rozhovorů, přičemž téměř všechny byly pořizeny s osobnostmi z hudebního průmyslu. Důležitým aspektem je také nečekanost dané události a **šok**, jaký vyvolala, což lze vnímat jako druhý frame, do nějž jsou interview zasazena – jsou jimi rozhovory s **Petrou Černockou**, **Helenou Vondráčkovou** (pojmenovaný **Všechno bych čekala, jen tohle ne...**), **Leonou Machálkovou**, **Martou Kubišovou**, **Petrem Bende** (pod názvem **Byl to úžasný alchymista...**), **Vlastou Horváthem**, **Radkem Johnem** a **Evou Pilarovou**.

Zbývající dva rozhovory pořizené s Filipem Renčem a Agátou Hanychovou jsou zarámovány framem **smrt Karla Svobody obestírají nejasnosti**. V rozhovoru s Renčem, jehož název zní **Karel nebyl žádný blázen!**, se pracuje i s framem **zbavili Karla Svobodu duševního zdraví**, skrze nějž je nahlíženo na Renčovy kontroverzní výstupy na skladatelově pohřbu a bohatě medializované výpady proti Vendule Svobodové.

Otvírací materiál Blesku z pondělí 12. února **Špína, nebo nová fakta?!** nese podtitul **Skladatelův přítel šokuje: Vendula Karla ponižovala**. Tematicky spadá mezi příspěvky zpracovávající Svobodovo rodinné zázemí a otázku, zda z něj

nepramenily důvody skladatelovy sebevraždy. V perexu autoři ironicky píší: *A zdá se to být všechno jasné! Za všechno může manželka Karla Svobody (†68)! Za všech těch dvanáct let manželství! (...) Má to být nezvratné svědectví na vysvětlenou, aby byli všichni konečně „v obraze“, anebo jde jen o špinavé pomluvy: Bufka je o své pravdě přesvědčen, příznivci Venduly Svobodové tvrdí, že to jsou lži. Na následujících řádcích zubař Bufka podrobně zprostředkovává svůj pohled na manželství Svobodových a problémy, jež jej měly údajně stíhat. Článek končí slovy: *...řekl Bufka, jehož slova vnášejí do celého případu sebevraždy geniálního skladatele úplně nový pohled a naznačují, že by za Svobodovým osudovým krokem mohla stát jeho žena. Vendula Svobodová se však s Bufkou do války nehodlá pustit, ani ho nechce žalovat. „Jsem vdova a držím smutek za manžela. Nebudu se takovými řečmi vůbec zabývat,“ řekla včera Blesku rezolutně. Téma materiálu se samozřejmě velmi prolíná s užitým framem, těžko totiž tento článek vyřadit ze série textů, v nichž je framem **skladatelovu sebevraždu obestírá tajemství a řada nejasností**. I fotografie zřetelně unavené Venduly Svobodové, jež text doplňuje, ale odkazuje ke klasickému narativnímu vzorci **útočí na vdovu, která možná stála za smrtí svého mocného manžela**.**

Další text ze série Život a smrt Karla Svobody **Z Černošic do zlaté klece** pojednává o počátcích vztahu a manželského soužití mezi Vendulou Svobodovou a slavným skladatelem. Jejich příběh je nahlížen skrze klasické schéma o **lásce nemajetné slečny a bohatého a slavného umělce**: *(...) Ona, holka z černošické vesnice, nosila copy a rovnítka. (...) Ona ale vůbec nevěděla, že jde o slavného skladatele. Svoboda ji pozval na večeri na zámek Štířín a poté na návštěvu k sobě do Jevan. (...) Volil proto Písek a svatbu co nejskromnější. Vendula v duchu jen šilela: „Poprvé se vdávat, to přece musí být velký, říkala jsem si odmala. Bylo to pro mě trošku i zklamání. Karla jsem ale natolik milovala, že jsem nehlesla.“ (...) ...vysvětluje Vendula, proč jí přepych a staromilství jevanského sídla vůbec nešokovaly. Vendula věděla, že Karel je o třiatřicet let starší a že to nemůže být nikdy jinak, než aby se stala vdovou. S tím se „holka z Černošic“ vyrovnala a komentovala to: „Člověk má být s tím koho miluje a nemá smysl myslet na to, co jednou může nastat.“ (...)*

Níže umístěný článek **Adieu pro Karla Svobodu?** – Zagorová: **To jsem nechtěla!** víří okolo smrti slavného skladatele další atmosféru mystična, když se v něm uvádí, že „šanson *Adieu jako kdyby napsala pro svého přítele Karla Svobodu*“. Perex začíná větou: *Hanu Zagorovou (60) ještě nikdy v nahrávacím studiu tak nemrazilo jako v posledních dnech*. V článku se dále píše mj.: „*Běhá mi ale až mráz po zádech. Začala jsem ho nahrávat právě ve dnech, kdy se ta tragédie stala, „... (...) „To by si ode mě Karel nezasloužil,“ míní Hanka... Skon krále má v tomto případě takřka spirituální rozměr.*

Naopak bez výrazných stylistických postupů se obešel krátký příspěvek **Policie: Vyšetřování pokračuje!**, jenž shrnuje další postup v objasňování Svobodova skonu. Dvě ze tří jeho vět zní: *Ani dva týdny po tragické události v Jevanech, kdy se před domem zastřelil skladatel Karel Svoboda (†68), policie vyšetřování případu neuzavřela. „Prověřování okolností události stále probíhá. Pokračují výsledky lidí, a to nejen z okolí bydliště pana Svobody, ale také jeho známých. A čekáme na výsledky chemické expertízy,“ upřesnila Blesku současný stav vyšetřování mluvčí středočeské policie Soňa Budská. Z užitých vyjadřovacích prostředků v zásadě nelze – i s ohledem na délku textu – identifikovat odpovídajícím způsobem frame, spíše v návaznosti na předchozí texty a z tematizace skladatelova skonu, lze uvažovat o frameu **záhadná smrt Karla Svobody zůstává neobjasněna.***

Složité je situace u textu **Pilarová: Karel s Vendulou byli šťastní** (opatřeného podtitulkem **Přítel mrtvého skladatele svými obviněními nastartoval emoce**), jenž je složen z výpovědí Evy Pilarové, nejmenované bývalé sestřičky z ordinace doktora Bufky, jenž v předchozím vydání osočil Vendulu Svobodovou, a také ředitelky nadace Kapka naděje Olgy Reicheltové. V perexu je citována Eva Pilarová: (...) *A to všechno jenom kvůli tomu, že si vzal mladou ženu.* (...) Článek sestává z větší části z citací, ne však výhradně: *Bývalá sestřička z ordinace doktora Bufky, která si nepřála být jmenována, má na to také svůj vyhraněný názor.* (...) „*Myslím, že jí záviděli. Pana Svobodu, úspěch její nadace Kapka naděje, i toho malého Kubu, který přišel nedávno na svět,*“ říká. (...) *Překvapily ji nejen neetické soudy z úst lékaře, který už delší dobu nebyl se Svobodou ve styku, ale i poznámky jeho ženy, která se pohoršovala nad Vendulinou minisukní na pohřbu.* (...) „*Jsou zdrceni z toho, co se po smrti pana Svobody proti Vendule rozpoutalo. Vědí, že je to*

slušný člověk,“ říká Reicheltová, která považuje Bufkovo vyjádření za znesvěcování lékařské etiky. Framem těchto názorových pří je fakt, že **zemřel úspěšný muž** a na to navázaná **palčivá otázka, zda za jeho skolem nestála manželka**.

V úterý 13. února se k Svobodovu skonu váže materiál ze strany 11, srdceryvný článek **Klárka umírala s plyšovým králíčkem** ze seriálu Život a smrt Karla Svobody, se v perexu píše „Děťátko jsme s Karlem moc chtěli a určitě to uspíšilo i tu svatbu.“ V souladu s věcným obsahem článku a s pasážemi *Vendula s Klárou v Motole žila tři měsíce. Celé noci nespala, byla vyčerpaná, a tak ji vždycky na pár dní v nemocnici vystřídal Karel* nebo *Za tři měsíce tu byla nemoc znovu a Klárka skončila na ARO. A tam už nesměla ani její maminka, ani tatínek* je tato tragédie zarámována **pohnutým osudem rodiny Svobodových, zvláště pak matky/manželky Venduly**.

Blesk ze 14. a 15. února uvádí ve čtyřech dílech **rozhovor s bývalou chůvou** rodiny Svobodových. O framingu této rozsáhlé výpovědi o skladatelově soukromí vypovídají zejména perexy, interview samotné nabízí spíše věcné informace z rodinného zákulisí, tedy věci pro bulvár zvláště pikantní. Citát z úvodního, redaktorkami formulovaného odstavce - *Jana Plzingerová znala Svobodu z blízka, pronikla k jeho slabostem. (...) Ví, jak se cítil sám kvůli depresím, z nichž nebylo úniku* - zasazuje článek do frameu **skladatel byl nemocen**, kdy se za slávou celebrity skrývají strasti, jež můžou prohlédnout jen její nejbližší, s trochou nadsázky řečeno, jen její poddaní. Interpretace rozhovoru poslední větou perexu, která zní *Svým svědectvím chce říct, že kolem smrti Karla Svobody koluje spousta nepravd a lží*, je znovu vlastní frameu **záhada Svobodovy smrti není stále objasněna**.

V obou vydáních jsou samozřejmě přítomna i pokračování „mytizujícího“ seriálu Život a smrt Karla Svobody. Framem u textu ze 14. února **Dracula objel svět** je mimoděčně rozvíjen příběh o tom, že **monumentální dílo padlého krále žije dál**, zároveň je zde na základech komerčního úspěchu muzikálu Dracula líčena legenda o **muži, jenž svým uměním naplnil prostor České republiky a přesahoval jej**. Alespoň tak lze číst tyto citace: *Kdo jiný než Karel Svoboda by mohl zvládnout tak velkolepý projekt? (...) Český divák byl spokojen a kongresové centrum počítalo*

rekordy v návštěvnosti. (...) Dracula překonal i hranice. (...) „S filmem jsem prorazil prakticky v celé Evropě, teď je na řadě muzikál, pochvaloval si tehdy pro deník Blesk Karel Svoboda, který by byl dnes víc než potěšen. Jeho Dracula totiž příští rok vyrazí do Japonska.

Z prakticky stejných frameů vychází i příspěvek ze dne následujícího, nazvaný **Svoboda: tři muzikály pro českou zemi stačí.** V perexu se praví, že „Karel Svoboda způsobil dosud nebývalý muzikálový komerční boom“. V samotném článku se pak do souvislosti se Svobodovou smrtí dává např. toto: Slavnostní premiéra 13. prosince 2000 odhalila velkolepé přípravy. Představení přineslo romantickou podívanou s úžasnou scénou. Tím je vyjádřen již zmíněný frame, podle nějž král české popmusic vytvořil monumentální dílo, v závěru článku, pak lze identifikovat i další dva framey: výše uvedené **svým uměním naplnil prostor České republiky a přesahoval jej** a „nové“ **král své dílo nestihl dokončit.** V posledním odstavci se totiž píše: Myslím, že tři muzikály pro českou zemi stačí. Teď se vrhnu ven. Snad jediné, co bych ještě pro nás rád napsal, tak to by byla opera. A to udělat musím, protože ta myšlenka mě vzrušuje už strašně dávno,“ svěřil se Blesku v dubnu 2004.

V článku **Na smrti vydělali 10 milionů!** z titulní strany Blesku z pátku 16. února, jenž se týká zájmu o dílo čerstvě zesnulého Svobody na hudebním trhu, svůj frame přímo vyjadřuje ve větách typu Karel Svoboda se tak zařadil mezi Elvise Presleyho, Marilyn Monroe nebo Jima Morrisona z Doors, jejichž úmrtí opředené tajemstvím z nich udělalo provždy nesmrtelné ikony. A záhada jejich konce na zemi se stala kasovním trhákem. Rámec nevysvětlitelného a tajemnem opředeného skonu doplňuje, i díky závěrečnému konstatování (Takže teď nemá pomníček, ale přímo mohylu!), frame **odešel nesmrtelný král.**

Pokračování seriálu Blesku Život a smrt Karla Svobody z téhož dne, **Svoboda zapěl do Lady Carneval,** barvitě líčí oslavy Svobodových šedesátých pátých narozenin. Díky zvoleným jazykovým prostředkům je o oslavě referováno skrze frame **odešel král české populární hudby:** Takový slet hvězd zažily už jenom šedesátiny Karla Gotta ve Sportovní hale v roce 1999. Tentokrát praskala ve švech Lucerna na počest Karla Svobody a jeho 65. narozenin. Tu velkolepou show se

zpěváky, které vytáhl na výsluní, vymyslela jeho žena Vendula. (...) „Talent, který se rodí jednou za generaci! Přišel s malým kufříkem plným nápadů. S českou melodikou!“ Tomuto framingu odpovídají i formulace typu „*Supraphon z ní vydal dnes už vzácné DVD*“ nebo „*Svoboda také zvedal dojatě a děkovně ruce nad hlavu*“ a zejména pak zařazení volného přepisu věty Josefa Bednárika: *A pak ještě jmenoval hudební velikány, s nimiž má Svoboda hodně společného – patetický jako Beethoven, rytmický jako Chačaturjan, romantický jako Čajkovskij anebo Dvořák a Smetana dohromady...*

Vydání Blesku ze soboty 17. února láká na článek na titulní straně **Vendula Svobodová 3 týdny po smrti krále – V péči psychiatrů!**, v němž se vdova přiznává, že vyhledala odbornou pomoc své známé, psychiatričky. Toto téma je zarámováno příběhem **osudem stíhané ženy Venduly Svobodové**, což se nejvíce projevuje v této pasáži: *Vypořádat se se ztrátou milovaného Karla by Vendula, která se už nesčetněkrát projevila jako abnormálně silná osoba, snad dokázala sama.* Jako frame je zde užít i motiv **štvané vdovy**, jíž její bezprostřední i vzdálené okolí žene, řečeno v souladu se Svobodovou, „jako stádo hyen“. To ústí ve věty typu: *Zvládnout ale všechna obviňování, osočování a napadání, to je i pro Vendulu silné kafe. (...) „Mně nejde o nějaký majetek, mně jde bohužel o holý život. (...) ...kdybych neměla Kubička a Kapku naděje, tak to dávno vzdám a půjdu hned za Karlem,“* neváhala pronést před pár dny Vendula.

Titulní článek z pondělí 19. února i jeho přímé pokračování ze strany 11, pojmenovaný **Vendula Svobodová: 35 – Nejsmutnější narozeniny v životě – Co jí Karel slíbil**, čerpá z výrazně odlišného frameu. Píše se v něm například: *Přitom to za normálních okolností mohla být vysněná oslava, po které Vendula toužila už dávno! (...) „Chtěli jsme si užít slavnostní snídani, oběd, večeři. Toužili jsme být někde daleko od civilizace. Jen my dva a náš syn,“* řekla včera. (...) „*Má plnou schránku dopisů, cizí lidé jí brečí do telefonu. Nemohou prý pochopit, proč Vendule a Karlovi někdo záviděl lásku. A Vendula přes ten smutek je všechny ještě uklidňuje,*“... Dění okolo Svobodových blízkých je tedy vsazeno do frameu **skončilo funkční manželství, odešel milující choť**.

Titulní článek deníku Blesk z úterý 20. února nazvaný **Nemoc syna!** pojednává o teplotách a oslabené imunitě Svobodova syna Jakuba. Jeho fotografii doplňuje i proporcionálně větší záběr na obličej Venduly Svobodové, evidentně pořízený na některé dřívější společenské akci (kterou s ohledem na mikrofon přilepený na tváři pravděpodobně moderovala), na níž je velmi výrazný pot a zvýrazněné oči. V perexu se mj. píše: *V neděli totiž onemocněl i malý Svoboda. A Vendula má strach! Možná se jí v paměti objevují vzpomínky na malou Klárku...* Článek poté zhruba v polovině pokračuje výčtem opatření, jež Svobodová podstupuje kvůli vyrovnání se s manželovou smrtí. Framem je zde obecná otázka **mateřských povinností** (je Svobodová schopna je naplnit?) i často využívaný motiv **osudem těžce zkoušená žena Vendula Svobodová**.

Článek z titulní strany Blesku ze čtvrtka 22. února, v němž je citována nově vyšlá kniha o skonu Karla Svobody Nevšední život, záhadná smrt, uvádějí tyto věty: *Sebevražda Karla Svobody (†68) vyvolává další otázky! Policie totiž podle všeho úplně zpackala celý postup při ohledávání těla mrtvého skladatele. Zničena byla spousta stop!* V textu samotném se pak píše, že „*tohle počínání totiž mohlo změnit i vypovídající schopnost ohledání místa činu zničením autentických či naopak vytvořením falešných stop*“. A vše je zakončeno větami: *Mohlo tedy dojít k tak závažnému pochybení, které by nasměrovalo „případ Svoboda“ úplně jinam? Podle některých odborníků je možné všechno...* Článek tedy vychází z frameu **záhadná smrt Karla Svobody nebude nikdy vyřešena**.

Hlavní článek vydání ze soboty 24. února **Kšeft za půl milionu**, který zpracovává zájem o Vendulu Svobodovou v reklamě, překvapivě není zarámován rámcem „osudem těžce zkoušená žena Vendula Svobodová“, takto o ní totiž hovoří pouze v přímé řeči prezident Asociace reklamních agentur. Rétorika titulku, opakované užití příznakového slova „*kšeft*“, a to jak v nadpisu, tak v textu samotném, nebo věta „*díky Svobodovi měla a bude mít z čeho žít*“, jsou projevem frameu **bohatá vdova „těží“ z manželovy smrti**.

Další text vztahující se k sebevraždě Karla Svobody se objevuje na titulní straně Blesku z úterý 27. února. Jeho nadpis zní **Znovu vypukla válka – Svobodův syn promluvil!** Doplnují jej i formou jakýchsi podtitulků tři zásadní stanoviska mladého Svobody: **Můj táta nebyl nemocný, Manželství nebylo šťastné a Vendula nesmí spravovat dědictví pro Jakuba!** Už z nich je zřejmé, že aktivity a prohlášení mladého Petra Svobody jsou interpretovány v mezích dvou již užívaných konfliktních rámců **nejasnosti okolo smrti krále vedly k válce mezi jeho příbuznými a pozůstalí bojují o dědictví**, což se potvrzuje i v textu samotném.

Vyjádření Filipa Renče **Proč jsem proti Vendule...**, kterým Blesk uvozuje své vydání z 28. února a následně částečně otiskuje na straně 15, je opatřeno podtitulkem **Byl totiž na všechno sám**. V perexu se píše, že „*vydal obsáhlé prohlášení, ve kterém rozebírá důvody, proč odmítl povstat na pohřbu, nešetří Vendulu Svobodovou (35), kritizuje kampaň a ohrazuje se proti názorům, které líčí Svobodu jako člověka s psychopatickými sklony.*“ Samotné tělo článku je otevřeno větou: *Renčovo prohlášení naznačuje, že kolem Karla Svobody a jeho smrti se objevuje spousta manipulací.* Posléze pokračuje např. větou: *I od mnoha kolegů jsem totiž věděl o jejím hrubém chování ke Karlovi a jejímu citovému zlomení před kamerami jsem prostě jako režisér nevěřil,“ upozorňuje Filip Renč... Události svázané se smrtí skladatele jsou zde rámovány framem **pokračuje válka filmového režiséra se Svobodovou manželkou** i narativním schématem **opuštěný skladatel skonal za úkladů své manželky**.*

3.2 Shrnutí

Redakce deníku Blesk zařadila do vydání ve sledovaném období celkem 90 článků¹⁰, které pojednávaly o smrti populárního skladatele Karla Svobody. O postavení této události v agendě periodika vypovídá to, že s jedinou výjimkou¹¹ byla tato „kauza“ vždy zařazena na titulní stranu. Téma takového „hlavního článku“

¹⁰ Pět těchto textů bylo rozděleno na dvě části.

¹¹ Tou je vydání z 13. února.

vydání sice nemuselo vždy souhlasit s tematikou textů uvnitř vydání, natož je všechny odrážet a odkazovat na ně, samotní aktéři sledovaných událostí (Karel Svoboda, Vendula Svobodová, syn Petr, Filip Renč...) však byli vždy zařazeni na titulní stranu – což jistě vypovídá o tom, jaký význam tato událost z perspektivy redakce nabyla a jakou atraktivitou disponovala v rámci ediční politiky listu.

Co se frameů týče, jednoznačně nejčastěji užívaným rámcem je **odešel král české populární hudby**. Už v prvních čtyřech vydáních se takto zarámovaných textů objevuje sedm, pak jejich kadence polevuje, ruku v ruce s tím, jak se do popředí dostává případ zneužitých fotografií. Směrem k pohřbu a krátce po něm však tento typ textu, jenž Svobodu líčí jako velikána české i světové hudby, nabírá na četnosti a vrcholí o prvním víkendu po pohřbu skladatele. Tehdy Blesk zařazuje přílohu deseti rozhovorů, z nichž hned osm pracuje s tímto typem framingu. Daný rámec pak konstituuje i podobu textů ze seriálu *Život a smrt Karla Svobody*.

Celkově je tento frame rámcem pro 39 ze sledovaných textů – tedy právě takový počet textů je primárně či sekundárně zpracován doslova prostřednictvím tohoto frameu. Problémem v tomto směru samozřejmě je, že samotné vnímání Svobody jako „krále české popmusic“ se v Blesku projevuje konstantně – tyto články danou perspektivu však znovu tematizují, či ji zřetelně podtrhují, zesilují nebo obhajují. Opětovně konstruují tento statut krále české populární hudby. Ač tak bylo činěno v průběhu celé analytické části, shrňme, že jakási formule daného frameu, neboli jakási matrice, skrze níž jsou informace zpracovávány, sestává zejména z následujících obrátů a sousloví: *hudební velikán, svět je zdrcen, mrtvý král, hudební génius, Česká republika pláče, jeden z nejlepších českých skladatelů, výborný/báječný člověk, snad všichni zpěváci/ snad všechny hvězdy showbyznysu, nesmrtelné hity, legendární melodie k filmům a seriálům*. Množina výrazových prostředků je samozřejmě ještě širší (jak vidno z analytické části), přičemž se ještě mění pod vlivem toho, zda je kupříkladu akcentována nečekanost „odchodu hudebního krále“, nedokončenost jeho díla či to, že byl milován svými posluchači.

Pokud se pokusíme rámce sdružit do jakýchsi koherentních skupin podle svého významu a obsahu, pak je druhým nejhojněji zastoupeným framem (**záhadnou smrt) Karla Svobody zahalují nejasnosti**. Ten se projevuje hned patnáctkrát - samozřejmě je v něm však v různé míře obtisknuta do závorky vetknutá ona

„záhadnost“ skonu. Nejasnostmi se v tomto směru chápe rozdílnost v interpretacích, a to jak z hlediska výkladu činu kupříkladu z pohledu příbuzných a blízkých, tak z perspektivy vyšetřování kriminalistů. V druhém zmíněném případě jsou pochopitelně více akcentovány ony „záhadné“ parametry události (nutno podotknout, že právě pro bulvár tolik vděčné). Za charakteristické výrazivo, z něž by sestávala myšlená šablona daného rámce, lze s ohledem na uvedené považovat takováto slova a spojení: *šokující smrt, pochybnosti, velký otazník, záhada/záhadné, nová fakta* či *nový pohled, skrývat tajemství* apod.

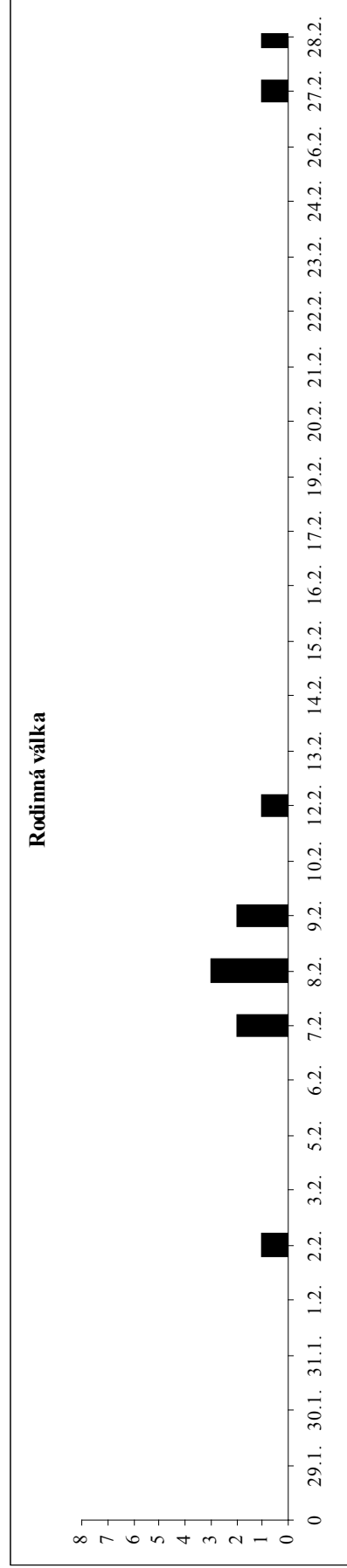
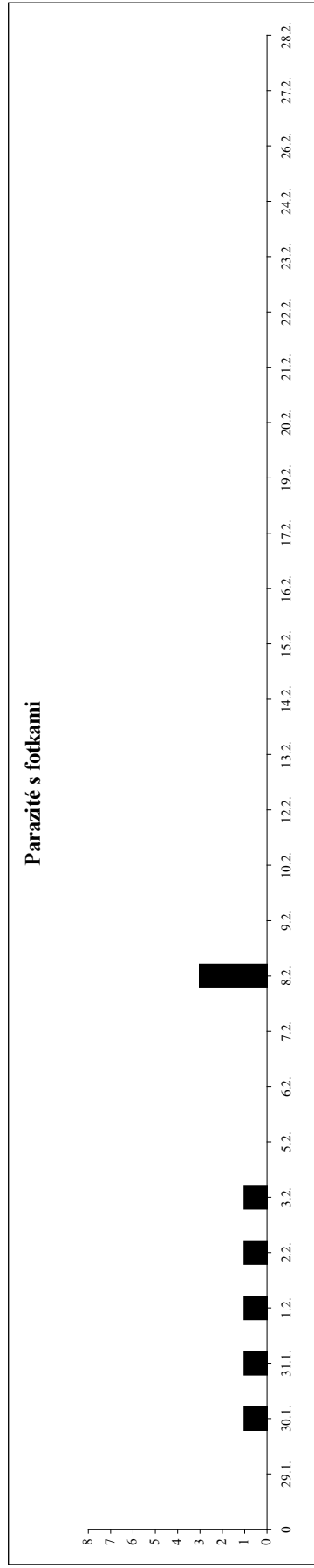
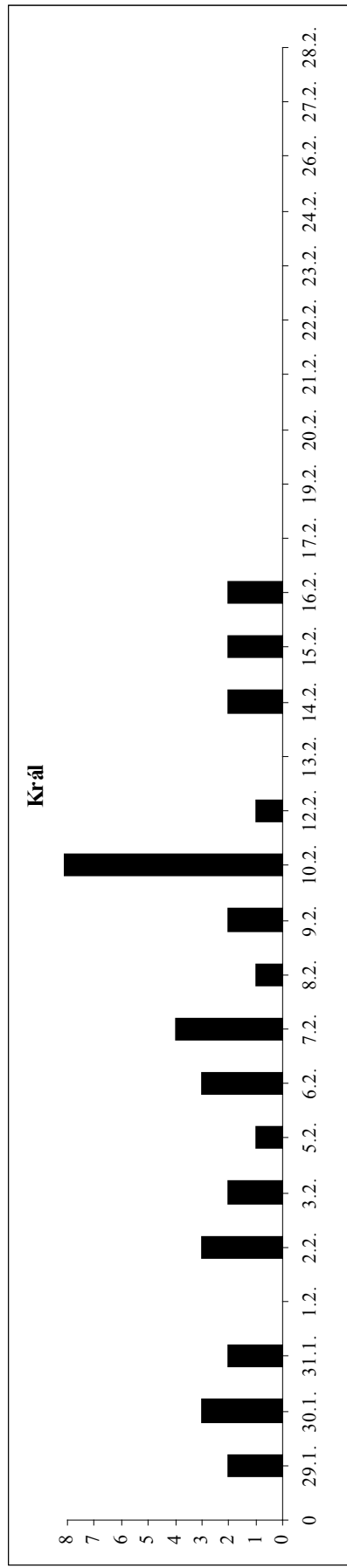
Osmkrát jsou zařazeny příspěvky rámované framey o pachatelích **parazitujících na smrti Karla Svobody**, kteří kupčili s fotografiemi právě zesnulého skladatele. I v této „množině rámců“ jsou zřetelné nuance, a to v závislosti na fázi vyšetřování. Zprvu se objevují zejména výrazy jako *kšeft* (*kšeftař, kšeftovat*) či *odporný obchod*. S tím jak postupuje pátrání, jak se mezi podezřelé více prosazují policisté a jak se mezi nimi daří odhalit a usvědčit konkrétní pachatele, zesiluje se právě tento „policejní“ rozměr daných frameů, což se projevuje na frekventovanějším užívání zejména dvou výrazů (a jejich odvozenin): *ostuda* a *skandál*.

Pokud tyto tři nejčastější kategorie doplníme o další tři (samozřejmě s vědomím toho, že mezi jednotlivými framey sdruženými pod jeden „meta-rámec“ jsou dílčí odlišnosti), můžeme graficky shrnout to, jak se framing projevoval v agendě deníku během sledovaného období. V jednoduchém grafu (Graf 1) se samozřejmě projevují některé významné události, které lemovaly a přižívovaly danou událost a vytvářely z ní dlouhotrvající kauzu - tedy například prodej Svobodových posmrtných fotek z 30. ledna nebo pohřeb, o němž média důkladně referovala ve středu 7. února. Zatímco rámec, jenž zdůrazňuje pohnutý osud Venduly Svobodové, se na stránkách novin objevuje průběžně během celého měsíce, frame o „válce“ mezi Vendulou Svobodovou a příbuznými, Karlovými kamarády či Filipem Renčem se naproti tomu zřetelně projevuje hlavně ve dnech krátce po pohřbu.

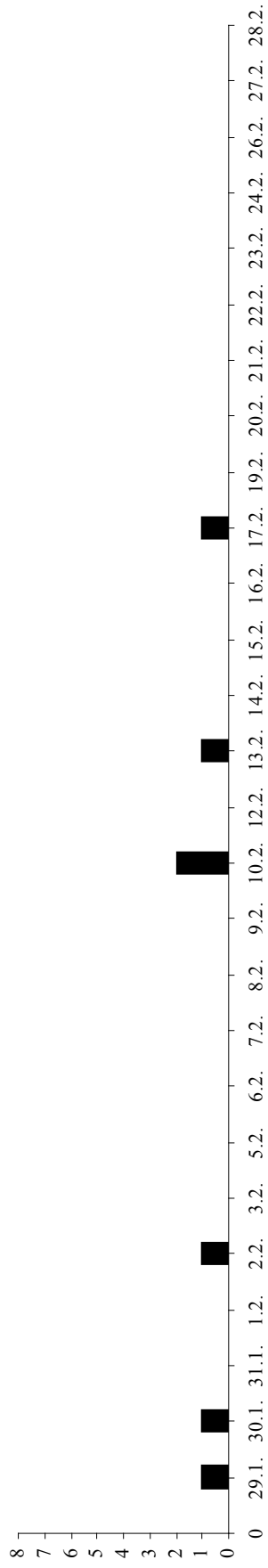
Pozoru hodné je také například akcentování pozice Svobody jako „krále české populární hudby“, které po půl měsíci od smrti v podstatě mizí – události už musí být rámovány novějšími a z tohoto pohledu i atraktivnějšími framey. Jinak řečeno, zatímco osobní tragédie stále živé Venduly Svobodové se na stránkách

deníku zpracovává opakovaně, byť leckdy bez výrazných obměn (tematických i informačních), zájem o Karla Svobodu se po určité době snižuje, a to úměrně s časem – na rozdíl od osudu Venduly Svobodové je tento příběh už ukončený a až na „exkluzivní zповědi“ blízkých jej fakticky nelze znovu a znovu zpracovávat.

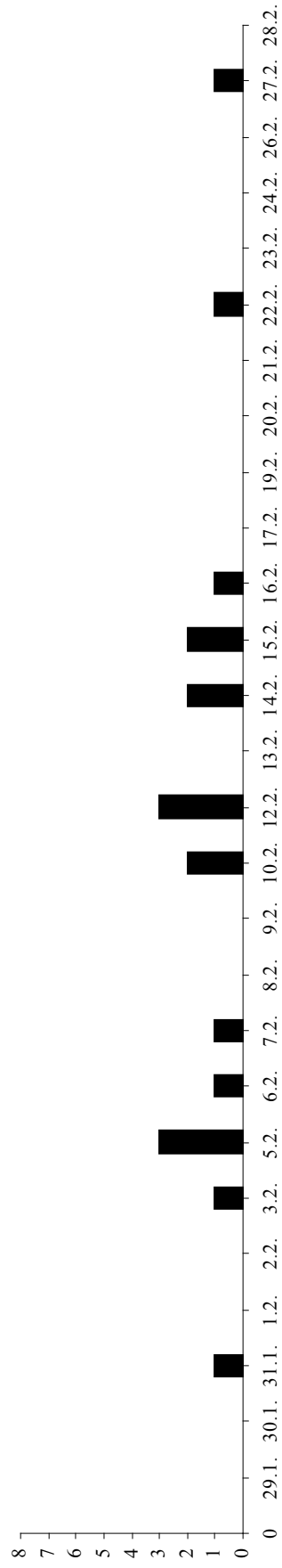
GRAF I

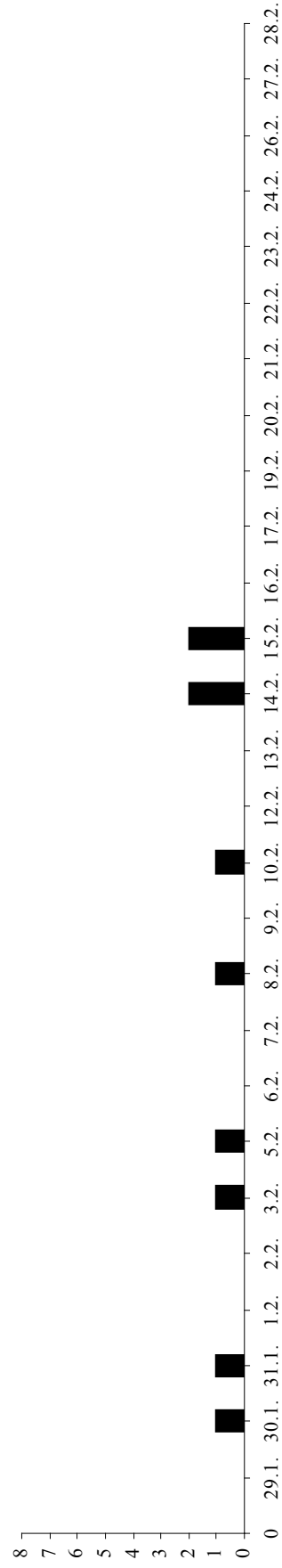
Osud Venduly S.

Záhady a nejasnosti

Duševní nemoc

4 MF DNES

4.1 Články

Na titulní stranu pondělního vydání z 29. ledna stihla MF DNES umístit portrétní fotografii s titulky (a podtitulky) **Smrt skladatele, Zemřel Karel Svoboda a Autor Noci na Karlštejně tragicky zemřel**. Formulaci z posledního nadpisu lze užít i jako frame tohoto materiálu, tedy jako **tragicky zemřel Karel Svoboda**, podobná formulace s přívlastkem „*tragický*“ je dvakrát obsažena i v krátkém textu pod fotografií.

S podobným framem, **tragicky zemřel slavný skladatel**, se pracuje v článku **Zemřel nejznámější český skladatel**, jenž životopisnou metodou shrnuje Svobodovo autorské dílo. Odpovídá tomu podtitulek **Autor hitů jako Lady Carneval, slavných filmových melodií a muzikálů tragicky zahynul v Jevanech**, i výčet jeho úspěchů a autorských počinů. S rámcem **zemřel nejznámější český skladatel** korespondují např. s těmito vybranými citacemi: *Jeden z nejúspěšnějších českých hitmakerů, producentů a tvůrců hudby k muzikálům se původně měl stát zubařem. (...) Karel Svoboda obdržel za svou tvorbu řadu zlatých a platinových desek i jiných ocenění. (...) Jeho tvorba uspěla doma, ale také v zahraničí, kromě práce na filmech a seriálech budoval na hudebních festivalech v Tokiu, Riu de Janeiru či v Cannes.*

Příspěvek doplňuje i jednosloupcová zpráva **Policie vyšetří, zda si Svoboda vzal život sám**. Praví se v něm: *Policie bude vyšetřovat, za jakých okolností zemřel skladatel Karel Svoboda. Hudebníkova manželka Vendula Svobodová řekla MF DNES, že policie nyní zjišťuje, zda si její muž vzal život sám, či zda se na jeho smrti podílel někdo další. (...) Ani středočeská kriminální policie neměla v neděli pozdě večer více informací. (...) Nastalá situace je rámována věcným **skon Karla Svobody je nevyjasněný**.*

Úterý 30. ledna je v dolní části titulní strany umístěn text s nadpisem „**Ještě jsme si plánovali společnou večeři**“ a s podtitulkem **Vendulu Svobodovou manželovo rozhodnutí zaskočilo. Neumím si tu tragédii vysvětlit, říká**. Shrnutí

posledních okamžiků v životě hudebního skladatele je zpracováno prostřednictvím rámce **Svobodův skon byl náhlý a nečekaný**, protože je text vystaven na základě kontrastu mezi klidnými posledními hodinami a šokující smrtí: *Ještě v neděli dopoledne – jen pár hodin předtím, než si prostřelil pravý spánek – zašel skladatel Karel Svoboda na malý nákup. „Byl tady a vypadal, že je v pohodě.“ (...) „Je to pro mě velký šok.“*

Stejný frame rámuje i zpravodajský rozhovor s Vendulou Svobodovou, publikovaný pod titulek **„Ještě mi blahopřál k úspěšnému zakončení studia“**, v němž vdova stroze odpovídá na pětici otázek. Předchází jim – co se framingu týče výstižné – konstatování: *Manželka nejznámějšího českého skladatele si to vůbec nedovede vysvětlit.*

A rámec **Svobodův skon byl náhlý a nečekaný** lze vztáhnout i k anketě s některými osobnostmi **„Nechápu to. Byl bojovník...“** i ke krátkým výňatkům z dříve pořádaného interview, opatřených nadpisem **Poslední rozhovor Karla Svobody pro MF DNES.** Jako by v nich měla být odpověď na to, proč si tak znenadání vzal Svoboda život.

Hlavním materiálem na straně A2 je však **Smrt plánoval, míní kolegové**, jenž rozsáhle rozebírá možné motivace skladatele ke spáchání sebevraždy. Kombinují se v něm výpovědi Svobodových blízkých a přátel, a to jak těch, kteří se domnívají, že skladatel svou smrt plánoval, a těch, co to rezolutně odmítají. Píše se v něm mj.: *Blízký přítel a scenárista Zdeněk Zelenka říká, že Svobodu trápilo více potíží najednou. (...) „Když to zpětně s kolegy hodnotíme, sebevražda byla výsledkem dlouhodobé přípravy,“ myslí si Zelenka. (...) Není pravda, že odmítal práci. Naopak byl plný příprav evropského projektu s režisérem Romanem Polanským...“ (...) Jedni mluví o údajných neshodách Svobody s manželkou Vendulou, jak o nich píše bulvár; druzí naopak o tom, že plánovali další dítě. Užitý rámec lze pojmenovat **Svobodovy motivace jsou nejasné.***

Níže umístěný článek, jenž je doprovázen i fotografií Venduly Svobodové při jejím odjezdu z jevanské víly, je nazván **Nejdřív přišla o dceru, teď také o manžela.** Framing je zřejmý od prvních slov: *Když začne Vendula Svobodová mluvit o svém životě, často to končí slzami. Dnes mohla mít staršího bratra, jedenáctiletou*

dceru Kláru a manžela. Nemá ani jednoho. Rámcem je **příběh osudem těžce stíhané Venduly Svobodové**.

Hlavní materiál ze strany A3 **Velký dělník šlágrů** začíná větami: *Čeští zubaři možná přišli o kolegu, který sběhl ze studií. Ale česká populární hudba získala muže, který se hrdě hlásil k profesi dělníka šlágrů. Karel Svoboda, jehož život se v neděli tragicky uzavřel, jich napsal stovky. Zbožňovaných i zapomenutíhodných. A pokračuje: (...) A jako každému dělníkovi mu od pasu padaly lepší, průměrné i horší kusy. Rozhodně uměl svému publiku vyhovět a vykouzlit působivé, zpěvné melodie, hlavně v šedesátých a sedmdesátých letech. (...) V práci i při debatách o kvalitě své práce, která často trpěla spotřební pomíjivostí, připomínal Karel Svoboda zarputilého buldoka. (...) A měl po ruce komerční výsledky. (...) Osud mu na jednu stranu dopřával, ale vůbec ho nešetřil. Článek zpracovává životopisná fakta a nahlíží je skrze frame **zabil se nejpopulárnější domácí skladatel populární hudby**, a to kritickým a rozhodně ne mytologizujícím pohledem.*

Níže umístěný text **Každý desátý člověk s depresí končí život sebevraždou** se Svobodovy sebevraždy letmo dotýká pouze v jednom jednovětvém odstavci, jinak jej využívá pouze jako záminku k pojednání o problematice depresí. O framingu **deprese je nebezpečná a rozšiřující se duševní choroba** vypovídá např. začátek příspěvku: Ta nemoc bude podle Světové zdravotnické organizace v roce 2020 ničit víc lidí než choroby srdce a cév: deprese.

Framem **odešel nejslavnější český skladatel** je ohraničen materiál umístěný v dolních částech stran A2 a A3, který ve fotografiích a krátkých větách shrnuje Svobodovu „úspěšnou kariéru“. Heslovité titulky **Životní příběh** a **Plodný a úspěšný autor** jsou doplněny podtitulky **Hitmaker ze studenta stomatology** a **Půl století ve špičce populární, filmové i muzikálové hudby**, pod fotografiemi se hojně objevují přívlastky typu „nadějný“, „úspěšný“ či „spokojený“.

Na titulní straně MF DNES ze středy 31. ledna se nachází příspěvek **Policie vyšetřuje prodej snímků mrtvého Svobody**, jenž pokračuje na straně A3 pod lehce pozměněným názvem **Policie šetří prodej fotek Svobody**. První část materiálu je zarámována obecným framem **někdo parazitoval na skladatelově smrti**, když

věcně a stroze shrnuje postup ve vyšetřování a připomíná, že Vendula Svobodová podala trestní oznámení na neznámého pachatele.

O framingu navazujícího textu však nejlépe vypovídá podtitulek **V zahraničí píší o Karlu Svobodovi jako o „českém Mozartovi“**. Jeho hudbu znají i Japonci a některé výňatky z článku samotného: (...) *Vzhledem k tomu, že hudebník nezanechal dopis na rozloučenou, dá se o důvodu sebevraždy jen spekulovat. Že by za rozhodnutím vzít si život stály rodinné problémy nebo policií stále nedokončené vyšetřování Svobodových pětimilionových dluhů, jeho blízcí popírají.* (...) Framem článku je **za nejasných okolností odešel světoznámý král české popmusic**. Projevuje se to i v dalších citacích: *Hudebník byl známý i daleko za hranicemi země.* (...) *Svobodu také díky jeho hudbě dobře znali i v Japonsku a Jižní Americe. Mnoho listů připomnělo dětské seriály, k nimž psal hudbu a které v Česku málokdo zná.* (...) *...agentura DPA, která uvádí, že Svobodovi se mezi jeho obdivovateli na Západě říkalo „český Mozart“.* A v nekrologu listu *Frankfurter Rundschau* autor přirovnal hudebníka ke slavnému Enniu Morriconemu. (...)

Na titulní stranu prvního únorového vydání MF DNES je zařazen článek nazvaný **Dvacet tisíc za policejní fotky mrtvého**, s podtitulkem **Inspekce má podezřelého policistu, který měl prodávat snímky Karla Svobody**. Píše se v něm například: *„Naplňuje se ta nejhorší obava, že fotky prodával policista. Teď se ještě shromážďují důkazy,“ řekl včera večer MF DNES zdroj blízký inspekci.* (...) *„Musí se to důkladně vyšetřit. Je to zlomový okamžik. Tady se hraje o důvěryhodnost v očích veřejnosti,“ říká [ministr vnitra].* Zjištění jsou zářímována framem **policista znevážil celý útvar obchodováním se Svobodovou smrtí**.

Na tento text navazuje i rozsáhlejší materiál ze strany A4 **Prodal Svobodovy snímky policista?** s podtitulkem **Vyšetřování ukazuje, že fotografie mrtvého skladatele Karla Svobody nabízel policista a že mu pomáhal komplic**. Jeho zářímování je identické s výše zmíněným článkem, jenž tento text uvozuje z titulní strany, o čemž přesvědčuje například i tato pasáž: *Kdyby šlo o fotografie pořízené přes zed' Svobodovy vily, možná by případ nevyvolal takový skandál. Jenže vše nasvědčuje tomu, že nešlo o žádného souseda – snímky zřejmě pocházejí přímo z policejní akce a zpeněžil je právě některý z policistů.* (...) *„Je to zavrženíhodný*

případ. Je pro mne nepředstavitelné, aby člověk, který něco takového udělal, dál nosil uniformu policisty,“ řekl Langer.

Na titulní stranu MF DNES z pátku 2. února je zařazen příspěvek **Svobodova sebevražda plní ordinace psychiatrů**. Už titulek psaný kurzívou vypovídá o tom, že jde spíše o zajímavost než o žhavou novinku, jež dokresluje kontext dané události. Píše se v něm: *Sebevražda hudebního skladatele Karla Svobody přidělová psychiatrům nečekaně práci. „Když jsem měl tento týden službu, neustále mi zvonil telefon. Volali mi zmatení pacienti. Celou tou situací kolem jeho násilného skonu byli velmi dezorientováni,“ říká primář psychiatrického oddělení Ústřední vojenské nemocnice Vlastimil Tichý. (...) Rovněž psychiatr Martin Jarolímek je přesvědčen, že sebevražda slavné osobnosti může být návodem pro ostatní, jak řešit problémy.* Zjištění redaktorů jsou zářímována obecným rámcem **skon Karla Svobody se stal velmi významnou celospolečenskou událostí**.

Na straně A3, jež je vyhrazena tematickým článkům, se nacházejí tři texty o sebevraždách, které na Svobodovu smrt pouze letmo odkazují.

Ve spodní části listu se však objevuje i jeden článek, jenž se přímo týká skladatelova skonu. Rozhovor s psychiatrem je pojmenován **Na Svobodu se možná nakupilo hned několik problémů**, přičemž jeho titulek zní **Primář Vlastimil Tichý: Umělci se mnohem hůř vyrovnávají s depresemi než „obyčejní“ lidé. Citlivost je jejich přednost, ale také handicap**. O framingu příspěvku vypovídá i první odstavec: *Umělci se dokážou vcítit do osudů lidí více než kdo jiný. Umějí se rovněž ponořit do „ducha doby“ a emotivně vyjádřit to podstatné, co ji charakterizuje. „Pro praktický život však nejsou příliš připraveni,“ říká primář psychiatrického oddělení Ústřední vojenské nemocnice Vlastimil Tichý.* Za rámeček lze považovat obecné konstatování **umělci mají složitý praktický život**.

Konečně, na straně A4 se nachází **Svědék: Zním autora fotek Svobody**. *Jedním z podezřelých z prodeje fotografií mrtvého skladatele Karla Svobody je podle všeho policista z Kostelce nad Černými lesy. (...) I vyšetřovatelé úniku fotografií hovoří opatrně o tom, že za vše je odpovědný jejich člověk.* I tato citace vypovídá o tom, že rámcem textu je otázka, **kdo parazitoval na smrti skladatele**.

Na první straně vydání ze soboty 3. února je umístěna první část z rozhovoru s Vendulou Svobodovou. Ten pokračuje i na straně A3, i zde je přítom opatřen titulkem **Volala jsem na něj: Karle! Karle!** Důkladný popis Svobodových duševních problémů a detailů ze dne, kdy se skladatel zastřelil, je přítom rámován právě skrze postavu manželky, skrze **osudem těžce zkoušenou Vendulu Svobodovou, která přišla o milovaného manžela**. K tomuto frameu odkazuje už titulek a rétorika rozhovoru, jenž je veden ve velmi osobní rovině, když se pídí po intimních emocích vdovy (viz věty: „Absolutní zoufalství. Všechno, co jsem žila a poznala s Karelem, co s ním začalo, teď skončilo.“ (...) „Že ho miluju. Že mi bude neskutečně chybět. To, že mě bránil a že mě miloval.“)

Níže na straně A3 je umístěn i článek **Obchodník se smrtí byl dopaden** s podtitulkem **Fotografie mrtvého Karla Svobody prodal bulvárním novinám za 10 tisíc policista Aleš Sobotka**. Frame se projevuje nejlépe v titulku – nazvat jej můžeme jednoduše **policista obchodoval se smrtí Karla Svobody**. Článek v tomto směru akcentuje skutečnost, že Svobodova skonu takto zneužil veřejný činitel, policista, pročež se objevují např. věty „Jsem z toho v šoku“ (ta je dokonce mezititulkem) či „Zjištění, že to byl policista, kdo fotky mrtvého Svobody prodal, vyvolalo poprask.“

Stejným framem je rámována i první část „Zápisníku Josefa Chuchmy“ **Laciný policejní fotograf. Naši lvové**. Příspěvek je umístěn v názorové rubrice listu.

Titulní článek z přílohy Víkend, v níž jsou texty psány stylem velmi podobným k televiznímu magazínu, je nazván „**Mami, táta spí...**“. Už z dominantní role fotografie mladé Venduly Svobodové, na níž je zachycena v takřka ikonické póze (záběr z profilu, s bohatě načesanými vlasy), napovídá o framingu s důrazem na skladatelovu manželku. Na rodinný životní příběh se skutečně nahlíží skrze rámeček **osudem těžce zkoušená Vendula Svobodová**, jak dokumentují už některé mezititulky/popisky (*Před sedmi lety pohřbila dceru. V úterý pohřbí manžela. Příběh Venduly Svobodové má další smutnou kapitolu.*) či první odstavec z rozsáhlého textu (a řada dalších - čistě z prostorových důvodů necitovaných – vět): *Jako by toho bylo málo, napadlo mnohé jako první, když se tragickou novinu o smrti Karla Svobody dozvěděli: „Jak k tomu všemu ještě ta Vendula zvládne tohle?“*

Na další straně této přílohy, v její spodní části, je umístěn text **Svobodova jevanská vila – Dobrá adresa, ale prokletá**. Framem zde je představa o **zhoubné síle genia loci jevanské vily** a bezmála nadpřirozeném vlivu na události, které se na místě odehrávají. Článek operuje s jakýmsi spirituálním, které negativně ovlivňuje pobyt ve vile. Na „neoddiskutovatelné nadpřirozeno“ se samozřejmě odvolávají i některé konkrétní věty z článku: *Nové jevanské pověsti mluví o geopatogenním zlomu, který se táhne právě přes zahradu Karla Svobody a způsobuje tam tragédie. Bylo jich nápadně moc.*

První materiál z pondělí 5. února je umístěn ve spodní části titulní strany. Interview pořízené s Petrem Mukem je příkladem framingu skrze rámeček **odešel skladatel strhaný duševní nemocí**. Muk vnáší do dohadů jednoznačný výklad, když přičítá sebevraždu na vrub Svobodovým depresím. První část, nadepsanou „**Svoboda mi mockrát říkal, že už nemá sílu**“, uvozují věty: *Oba trpěli depresemi a často si o nich povídali. Oba se kvůli nim pokusili zabít. Petra Muka lékaři zachránili, když se předávkoval prášky. Skladatel Karel Svoboda je mrtev. (...) „Jeho smrt beru jako osobní prohru,“ říká zpěvák. „Měl jsem ho dotáhnout k doktorům.“* Článek ilustruje i tučně vytažený citát – stylizovaný do formy popisku k fotografii „*Vytáhl z kapsy antidepressiva a řekl, že potřebuje pomoc*“.

Stejným způsobem je zarámováno i přímé pokračování interview na straně následující, nazvané zkráceně „**Často opakoval, že už nemá sílu**“.

Do levé spodní části téže strany je situován i příspěvek **Prodával fotky mrtvého Svobody. Byl při tom sám?** Píše se v něm: *Ve zhrouceném stavu a izolovaný od svého okolí – tak podle příbuzné žije nyní triadvacetiletý Aleš Sobotka ze Zásmuk na Kolínsku. Bývalý policista ze služebny v Kostelci nad Černými lesy prodal minulý týden fotografie mrtvého skladatele Karla Svobody deníku Blesk. Od policie byl okamžitě propuštěn. Vazba „od policie byl okamžitě propuštěn“ se objevuje i v závěru článku, i to spadá pod rámeček **policii znevážili obchodníci s posmrtnými fotkami Karla Svobody**.*

Ve vydání z úterý 6. února je na titulní straně zařazen článek **Svobodovi předeepsal antidepressiva dětský lékař**, jenž rozebírá, že léky na depresi

předepisoval skladatelovi pediater. Rámec tohoto příspěvku vystihuje mezititulok **Slavní se bojí ordinace**, jenž uvozuje druhou část textu, ve kterém se nad problematikou psychických poruch celebrit zamýšlí psychiatr Cyril Höschl. Ten podotýká, že „*problém je v tom, že slavní lidé často nechtějí být viděni u psychiatra v čekárně*“.

Na tento materiál přímo navazuje článek **Lékař: Když se cítil blbě, tak si něco šoupl**. V něm již zmíněný pediater prostřednictvím rozhovoru popisuje Svobodovy problémy a jejich „léčbu“, což předjímají věty: *Karel Svoboda léky proti depresím sháněl, kde mohl. Žádal o ně třeba svého známého, dětského lékaře Pavla Boča. (...) Problém je v tom, že není psychiatr a nemohl kontrolovat, jak na Svobodu léky působí*. Text je zarámován framem **Svobodu neléčil odborník**.

Další článek **Pohřeb Svobody: Setkání nepřátel?** (opatřený podtitulkem **V obřadní síni se má dnes sejít vdova po Karlu Svobodovi s umělci, kteří ji obviňují, že přispěla ke skladatelově smrti**) začíná slovy: *Bude to dnes asi velmi dusné poslední rozloučení. Na pohřbu hudebního skladatele Karla Svobody v pražském strašnickém krematoriu se odpoledne sejdou desítky lidí ze showbyznysu, které rozdělují názory na motivy sebevraždy legendárního hitmakera. Na jedné straně je vdova Vendula Svobodová se svými blízkými, na druhé někteří Svobodovi umělečtí kolegové. (...) Válka, která se rozpoutala na stránkách bulvárního tisku, možná na pohřbu vyvrcholí v nepříjemné scéně. (...) Organizátoři pohřbu si také údajně objednali ochranku, která má některým lidem zabránit ve vstupu do obřadní síně. (...) Vypjatá situace okolo pohřbu skladatele je zarámována framey **pohřeb skladatele bude dramatický, Svobodovu smrt provázejí spory jeho blízkých a Svobodovu smrt obklopují nejasnosti***.

MF DNES ze středy 7. února má na titulní straně fotografii Venduly Svobodové truchlící na pohřbu, pod níž začíná článek **Snímky mrtvého prodávalo více policistů** (jenž pod lehce modifikovaným názvem, **Snímky mrtvého prodávali dva policisté**, pokračuje i na straně A3). Znovu je užito zarámování **obchodník s fotkami mrtvého Svobody pošpinil policii**.

Na stranu A2 je zařazen krátký sloupek **Deset dní po smrti skladatele** z rubriky Zapisník reportéra, v němž Jiří Kubík shrnuje čtyři významné důvody,

keré „nutně poutají ke smrti hudebního skladatele takovou pozornost“ (selhání policie, roztržka mezi celebritami...). Framem je **smrt Karla Svobody je celospolečensky významnou událostí**.

Z titulní strany je odkazováno zejména na rozsáhlý materiál ze strany A3, nadepsaný **Rozloučení plné emoci i napětí** a provázený podtitulky **Pohřeb populárního skladatele provázela napjatá atmosféra** a **Režisér Filip Renč nepodal ruku vdově Vendule Svobodové**. Referování o obřadu je rámováno framem **Svobodův pohřeb byl dramatickou společenskou událostí**. Uveďme alespoň některé symptomatické citace: (...) *Když totiž měla Vendula Svobodová sáhnout na kliku dveří a vejít do sálu přeplněného lidmi, zradily ji nohy. Kdyby ji nezachytila matka, svezla by se k zemi.* (...) *Další zašumění v sále vzbudil [Filip Renč] tím, že jako jeden z mála, spolu s dětmi skladatele, nepovstal při závěrečné písni.* (...) *Vyprovodit skladatele na jeho poslední cestě přišli prakticky všichni, kdo v uměleckém světě něco znamenají.*

Níže je umístěn i text **Proč si vzal život? Fakta a dohady** s podtitulem **Nejpravděpodobnějším důvodem sebevraždy Karla Svobody zůstává náhlý nával deprese**. O framingu vypovídá první odstavec, předcházející jednotlivým pasážím o depresích, nemoci, případné nevěře, dluzích a „*verzi do počtu: vraždě*“. Práví se v něm: *Žádný dopis na rozloučenou zatím po sebevraždě Karla Svobody policie nenalezla. Nepřihlásil se ani žádný svědek, kterému by hudebník své pohnutky těsně před smrtí popsal. Otázka jeho motivu proto zůstane asi navždy nevyjasněná.* Rámcem tohoto textu je **Svobodův skon obklopují nejasnosti**.

Na materiálu z kulturní rubriky **Muzikál Dracula uspěl i v Soulu** zaujme podtitulek **Karel Svoboda zásoboval melodiemi nejen české zpěváky. Jeho hudba zněla i v mnoha zemích světa** a začátek textu: *Včera se s neznámějším českým hudebním skladatelem Karlem Svobodou rozloučily tisíce lidí včetně desítek osobností showbyznysu. Pro mnohé z nich byl autorem, který je svou písni katapultoval na vrchol kariéry, některé pomohl proslavit až za hranicemi Česka.* (...) *„Jednoduchý jako Vivaldi, romantický jako Čajkovskij, patetický jako Beethoven, rytmický jako Chačaturjan, zachycující nápěvy současného života jako Janáček, melodik jako Dvořák a Smetana dohromady,“ prohlásil o něm kdysi choreograf a bývalý ředitel Národního divadla Daniel Dvořák.* (...) *Režisér Svobodova prvního a*

*zároveň nejslavnějšího muzikálu Dracula – Jozef Bednárík – skladatele zase nazval Niki Laudou české pop-music. (...) Faktem je, že u nás neměl v širší záběru konkurenci. (...) I v grafické příloze **Svobodovy úspěchy** či v mezititulku **Hudba pro stovky projektů** lze identifikovat zarámování skrze **odešel král české popmusic, jehož sláva sahala i za hranice.***

Ve čtvrtek 8. února věnovala MF DNES Karlu Svobodovi většinu ze svého magazínu s televizním programem, a to pod titulkem Příběh fanatika hudby.

Svobodovo jméno se přesto objevuje i v článcích z novinové verze Mladé fronty. Na její titulní straně začíná materiál o setkání Karla Gotta s francouzským hercem Pierrem Bricem v zahraničí, v jeho pokračování na straně C8 (v sekci Lidé **Zpěvák se po rozloučení s Karlem Svobodou vydal do Německa na turné s Pierrem Bricem**) se už podrobněji odkazuje ke skonu Karla Svobody: *Den pohřbu skladatele Karla Svobody nebyl pro zpěváka Karla Gotta vůbec snadný. Nejprve se se svým kamarádem a kolegou rozloučil ve strašnickém krematoriu, kde v úterý odpoledne zněla z reproduktoru jeho píseň Žít, a večer mu vzdal hold v německém Ilsenburgu, kde v rámci prvního koncertu velkého tříměsíčního turné po Německu zazpíval už naživo Svobodovu Včelku Máju.* Za vedlejší rámeček tohoto článku, jenž vyplývá spíše z kontextu než z užití konkrétních vyjadřovacích prostředků, lze považovat frame **odešla významná postava české popmusic.**

Dalším textem, který se týká smrti Karla Svobody, je v MF DNES ze čtvrtka 8. února materiál **Druhý policista přišel o místo** s podtitulkem **Inspekce odhalila policistu, který domlouval prodej snímků smrti skladatele Karla Svobody.** Framem článku je **policie eliminovala muže, kteří ji zostudili**, čemuž nepřímou odpovídá i úvod z jinak obšírného a informačně hutného článku: *Okamžitou výpověď dostal včera také druhý policista, který se podílel na prodeji fotografií mrtvého Karla Svobody.*

Níže jsou umístěny i výseky z rozhovoru s Filipem Rečem, které jsou anoncovány i na titulní straně. Samotné interview je dokončeno až v sobotním vydání MF DNES. Některé z jeho pasáží jsou do listu zařazeny pod titulkem **„Nemám se zač stydět. Udělal bych to zas“** a podtitulkem **Režisér Filip Renč vysvětluje své chování při pohřbu Karla Svobody. „Nebyla to demonstrace,“**

říká. V článku se praví: *Svým chováním při pohřbu hudebního skladatele Karla Svobody pobouřil mnoho lidí. Při obřadu nevstal a vdově nepodal ruku. (...) Zároveň však v rozhovoru na Svobodovou opět nasazoval: „Zažil jste někdy vdovu, která několik hodin po sebevraždě manžela dává interview s nalakovanými nehty a vyfoukanou hlavou?“ (...)* Renč uznává, že asi měl volit mírnější výrazy a mohl své domněnky vyslovit třeba až po pohřbu. *Nevypadá jako člověk, který by si současný humbuk zvlášť užíval.* Redakce v tomto případě pracuje s framem **provokatér Filip Renč se chce obhájit.**

Sledované kauzy se letmo dotýká i text ze strany A4 **Kamaráde, napiš mi nějaké prášky** (opatřený podtitulky *Když máte přítele lékaře, může vám gynekologický zánět léčit očař a Nekontruluje se to, říká revizní očař*), který zpracovává to, že někteří lékaři léčí své známé a příbuzné na nemoci, jež nespádají pod jejich medicínskou praxi. Framing textu – **lékaři protiprávně léčí pacienty mimo své pole působnosti** – se Svobody přímo netýká. Ke skladatelovu skonu se vztahuje jen úplný úvod a závěr textu: *Ráno pilulky na depresi, večer další. Když bylo skladateli Karlu Svobodovi „blbě, tak si zkrátka něco šoupnul,“ popsal jeho přítel a dětský onkolog Pavel Boček. Sám mu často vyšel vstříc a předepsal mu antidepressiva, která po něm Svoboda chtěl. Skladatel totiž se svými depresemi nechtěl jít k psychiatrovi. Před jedenácti dny spáchal sebevraždu. (...) Internistka Květa Novotná se však na Pavla Bočka za jeho veřejné přiznání, že Svobodovi předepisoval léky, aniž by jej léčil, zlobí. „Když už to dělal, tak nechápu, proč to pak ještě zveřejnil. Ted' nám určitě přibude kontrol,“ obává se.* Tyto pasáže korespondují s rámcem **Karel Svoboda trpěl depresemi.**

Frameu **provokatér Filip Renč se chce obhájit** odpovídá i níže uvedený příspěvek **Když uvedu, že je to pro mě, lékárník si to nedovolí nevydat**, jenž zpracovává tentýž problém z legislativní perspektivy.

Na stranu B5 je ještě zařazena noticka **Svobodův pohřeb měl rekordní sledovanost**, v němž se píše, že *„Pohřeb skladatele Karla Svobody se stal mimořádně sledovanou událostí. Díky unikátnímu videopřenosu iDNES.cz ho na internetu sledovaly desetitisíce lidí.“* Stejně lze chápat rámeček, jako **Svobodův pohřeb byl výjimečně sledovanou událostí.**

V pátek 9. února se událostem okolo skladatelova skonu věnuje text ze strany A4 nazvaný **Policisté se přou, koho napadl kšeft s fotkami Svobody**. Píše se v něm mj.: *Bývalý vrchní inspektor Ladislav Chábera, druhý z policistů, který se podle Inspekce ministra vnitra podílel na prodeji fotek mrtvého Karla Svobody, tvrdí, že ho k tomu přiměl jeho kolega Aleš Sobotka. (...) Informace o postupujícím vyšetřování jsou zarámovány skrze frame **policisté zneužili Svobodovu smrt ke svému obohacení**.*

Skonu Karla Svobody se v MF DNES ze soboty 10. února týká hned několik příspěvků. V první řadě pravidelný Zapisník Josefa Chuchmy publikovaný na straně A10, nazvaný **Deprese jsou náhle sexy. To přejde...** Chuchma v něm mj. píše: *Hvězda mezi českými hitmakery spáchala sebevraždu a česká média se jala referovat o depresích. Psychologové vysvětlují... (...) Ve vzduchu v té souvislosti visí ještě jedno téma. Nastává čas, aby český polistopadový bulvár za zhruba deset let své „vážené“ existence složil první důkladnější účet, který by měl vypracovat někdo z mediálních expertů. (...) V České republice zatím existuje velmi malá vůle zabývat se bulvárními praktikami principiálně, ve vztahu ke svobodě obecně, Svoboda se tu vůbec velmi nerada spojuje s odpovědností*. Chuchmův text je zarámován nadvakrát, konstatováními **český bulvár ovlivnil a poškodil životy mnoha lidí a Svobodův skon spustil nepřiměřený zájem o deprese**.

Dále pak kratinká anotace v kulturní rubrice, která upozorňuje, že vychází album **Karel Svoboda: Nechte zvony znít**, oznamuje, že „Firma EMI vydává výběr hitů skladatele Karla Svobody.“ Intuitivně se nabízí frame odešel král české popmusic, vypovídala by o něm však spíše samotná vydavatelská aktivita daného subjektu, než jazykové a výrazové prostředky užití v tomto strohém, ryze informativním a hlavně velmi krátkém příspěvku, jakožto i samotné jeho zařazení do deníku.

K sebevraždě populárního skladatele se tak hlavně vztahuje rozsáhlý rozhovor z přílohy Víkend s filmovým režisérem Renčem. Jeho titulěk zní **Filip Renč – Provokátér z pohřbu**, o zarámování výrazně napovídá i anotace z titulní strany celých novin, která zní **Víkend: Kauza Renč - Provokátér z pohřbu: Velký rozhovor o tom, proč reagoval tak vyhrcočně na pohřbu skladatele Karla**

Svobody, stejně tak i perex článku: *Režiséra Filipa Renče dlouho provází pověst frajera a provokatéra. Sám o sobě říká: „Jsem magnet na průšvihy.“ Podle mínění většiny lidí to však tentokrát opravdu přehnal.* Frame lze pojmenovat **obhajoba provokatéra Filipa Renče, jenž pobouřil na pohřbu.**

„Kurzíva“ umístěná v dolní části strany A2 vydání MF DNES z úterý 13. února je nadepsaná titulkem **Tady Pačes, mám fotky Svobody** a opatřená podtitulkem **Inspekce obvinila i druhého policistu za prodej snímků mrtvého skladatele.** Doprovází jej fotografie Karla Svobody s popiskem „*Další obvinění. Už druhý policista je stíhán za prodej fotek mrtvého Karla Svobody*“, přičemž formulace „*druhý policista*“ se objevuje i v jednom z mezititulků. V článku se píše, že za „*prodej fotek mrtvého skladatele Karla Svobody padlo další obvinění. Žalobce vini dnes už bývalého vrchního inspektora Ladislava Cháberu z Kostelce nad Černými Lesy ze neuzití pravomoci veřejného činitele*“. Framem je **rovnou dva policisté zneužili Svobodovy smrti.**

I text z úterý 20. února, zařazený do publicistické sekce na stranu A10, se zabývá problematikou duševních chorob. V textu **Deprese je nemoc, ne jen smutek** se psycholog Tomáš Rodný zabývá tím, jak o depresích referují média a jak je v nich toto téma momentálně populární: *Slovo deprese se stalo módním. Jen během jednoho týdne stačila média zaznamenat deprese skladatele Karla Svobody, zpěváka Robbieho Williamse, změny cen léků na depresi, vztah mezi depresí a obezitou a (ne)zdravým životním stylem. (...) Kéž by alespoň smutné případy a příklady „celebrit“ pomohly tomu, aby se lidé přestali stydět za své problémy a nebáli se i vyhledat potřebnou pomoc.* Svobodova skonu se dotýká, jak vidno z jediných dvou citací vztažených ke skladatelově smrti, pouze okrajově. Jeho rámcem je obecnější **média dezinterpretují problematiku deprese.**

Kurzívou psaný článek, umístěný ve spodní části strany 4 v MF DNES z úterý 27. února, se jmenuje **Otce nezabily deprese, říká Svobodův syn.** Jeho podtitulek zní **Petr Svoboda poprvé komentoval okolnosti smrti svého otce. Mluví i o krizi mezi skladatelem a jeho ženou Vendulou** a avizuje vzhled do sváru

mezi skladatelova syna z prvního manželství, jenž prokládá i mezititulkem „**Není mezi námi válka**“. V textu se uvádí: *Téměř měsíc po smrti svého otce, skladatele Karla Svobody, se jeho sedmadvacetiletý syn z prvního manželství Petr rozhodl komentovat uplynulé události. Do této doby se odmítal k jeho smrti jakkoliv vyjádřit. (...) „Nehodlám dopustit, aby stejně jako v případě mé matky byla pravda překrucována,“ píše Petr Svoboda. (...) Petr Svoboda dále popírá duševní nemoc svého otce a naznačuje, že manželství Karla a Venduly nebylo bez problémů. Článek uzavírají věty: Přestože Petr Svoboda nepřímo „útočí“ na Vendulu Svobodovou, tvrdí, že mezi nimi není žádná otevřená válka. A Vendula Svobodová: Ta dětem svého muže z prvního manželství přeje hodně síly a co nejméně bolesti.* Informace jsou „frameovány“ skrze narativní schémata, jež nabízí **válka o dědictví a spor o interpretaci nevyjasněné Svobodovy smrti** (ve stylu „nikdy se nedovíme, jak to bylo doopravdy“).

4.2 Shrnutí

Provést shrnutí a jakousi generalizaci framingu je v případě seriózních (či nebulvárních) listů o poznání složitější než v případě médií bulvárních. Framing zde výrazněji sbíhá s tematizací článků, často lze mezi tyto dva aspekty klást rovnítko. Rámce se tak od sebe – článek od článku – více liší.

Dobře je to vidět u frameu, jenž byl v případě sedmačtyřiceti zkoumaných článků z MF DNES nejfrekventovanější, tedy u rámce **odešel král české popmusic**. Tento (často mytologizující rámec) se objevuje pouze třikrát, články, které vytahují do popředí tragičnost či náhlost Svobodova skonu, anebo ty, které jej líčí ne jako krále populární hudby, ale jen jako nejslavnějšího či nejznámějšího českého skladatele, se co do framingu výrazně odlišují.

Za charakteristické výrazivo pro rámec **odešel král české popmusic** můžeme chápat tato slova: *hudba pro stovky projektů, hudba v mnoha zemích, Niki Lauda české pop-music, český Mozart.*

V takto úzkém chápání frameu, kdy mezi jednotlivými rámci panuje takřka naprostá shoda, je čtyřikrát zastoupen třeba frame **smrt Karla Svobody obklopují**

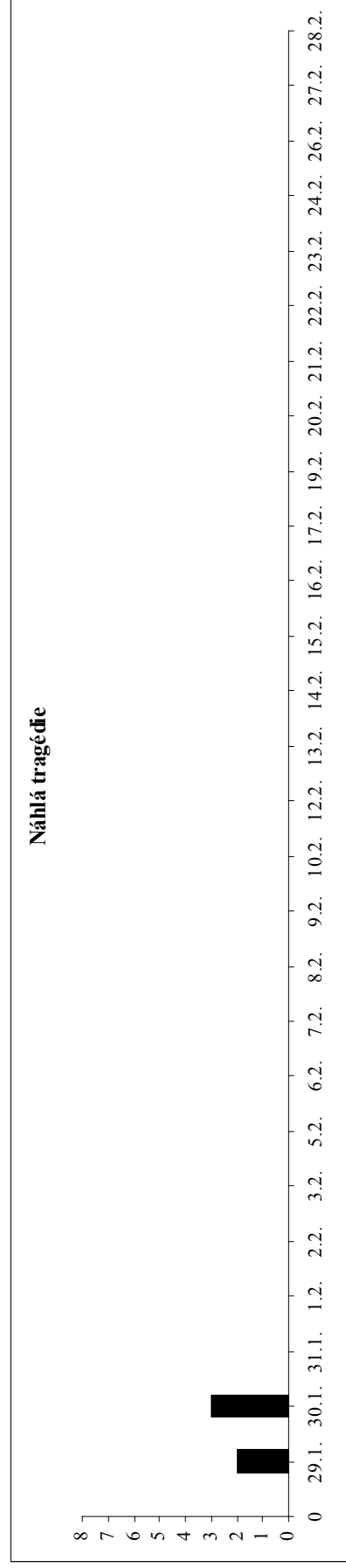
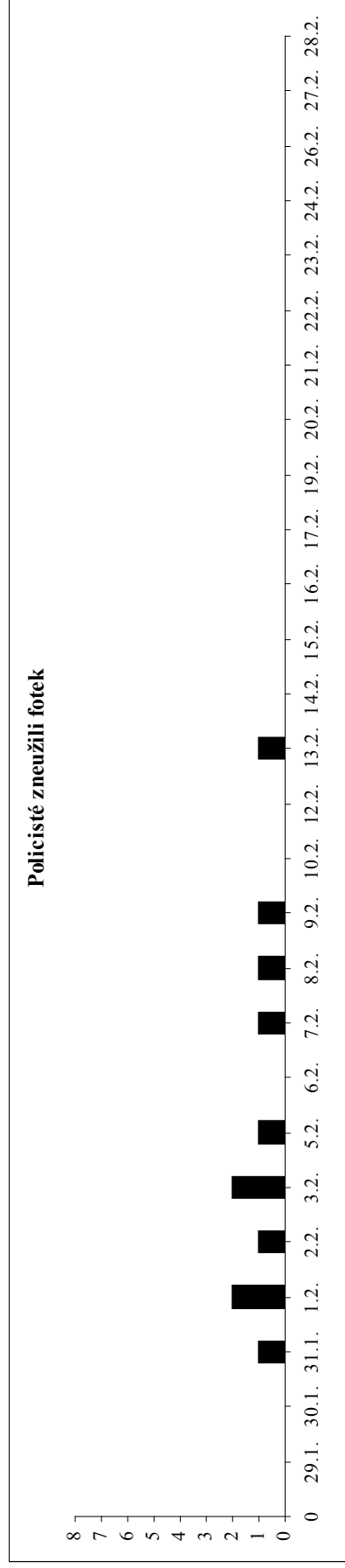
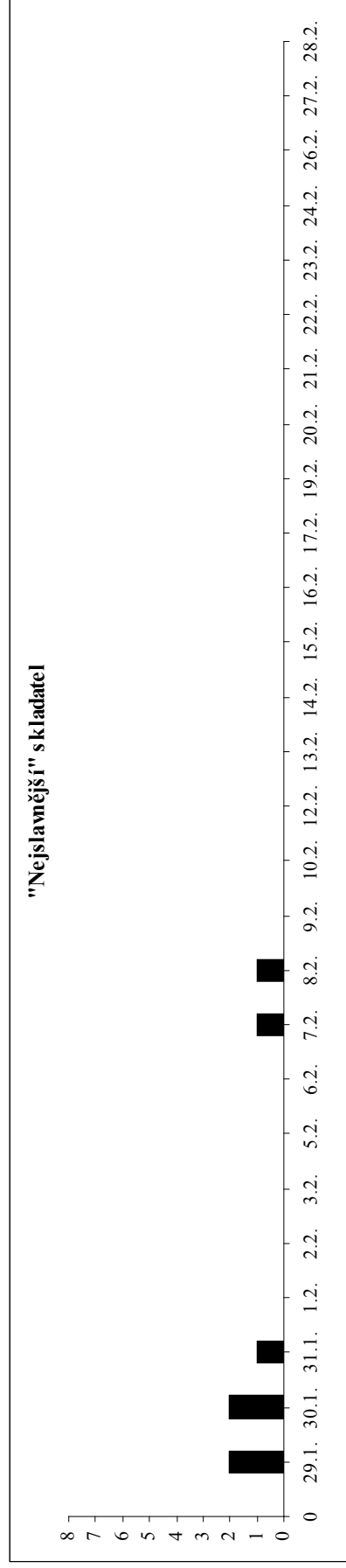
nejasnosti. Z článků takto rámovaných přitom nelze vytáhnout konkrétní formulace, jež by se promítaly do všech textů, ale spíš myšlenkové postupy, kdy se v příspěvcích proti sobě kladou názory znesvářených stran, kdy se hovoří o tom, že *jedni mluví, zatímco naopak druzí* míní něco jiného. Kdy jedni vynášejí na povrch *spekulace*, zatímco druzí je *popírají*. Redaktoři tedy zjevně, jak lze vysoudit i z rétoriky konkrétních textů, nezesilují (nedémonizují) „záhadné okolnosti daného případu“, zajímá je spíš spor o interpretaci skonu v situaci, kdy nelze podat jeho ucelený výklad.

Třikrát je kupříkladu zastoupen frame, v jehož centru stojí **příběh osudem těžce stíhané Venduly Svobodové**, kdy je zdůrazněna osobní tragédie vdovy po Karlovi Svobodovi, ženy, která „*k tomu všemu musí pohřbít i svého manžela*“.

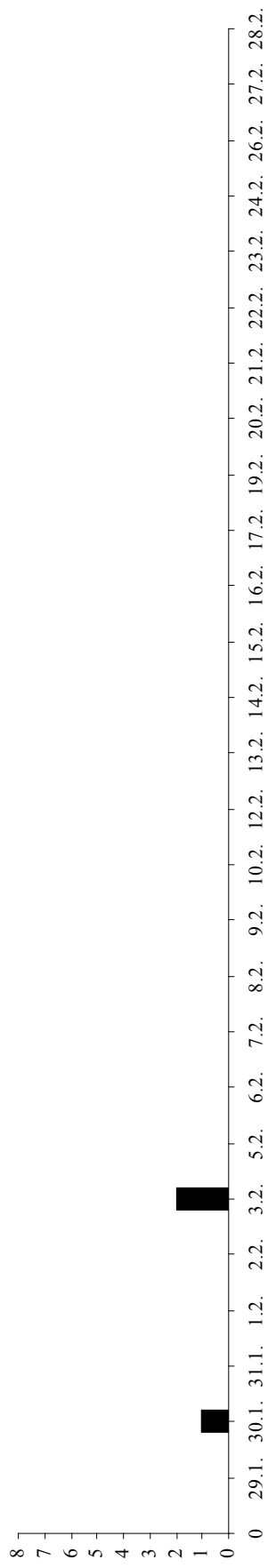
Pro odlišnost těchto rámců je výhodné pokusit se nadefinovat jakési „meta-frameý“, tedy „nadrámce“, které by byly schopny obrousit rozdílnosti mezi jednotlivými framey a vytvořit tak jakési zastřešení, jež se už pochopitelně velmi blíží kategorii „téma článku“.

Devět textů je takto zarámováno meta-frameem, jenž můžeme pracovním nazvat **policisté zneužili fotografií zesnulého Svobody**. Další meta-framey pod sebe sdružují rámce reflektující **deprese** (jak v obecném smyslu, tak pouze ty Svobodovy), pozici Karla Svobody jako nejslavnějšího, nejznámějšího či **výjimečně populárního skladatele**, dále pak **záhady a nejasnosti** okolo Svobodova skonu, jeden meta-frame můžeme vytyčit okolo pohnutého osudu **Venduly Svobodové** a další například okolo konstatování, že Svobodova smrt je naprosto **nečekanou tragédií**. Pochopitelně tento „nadrámec“ se projevuje v omezeném časovém intervalu, což je jasně patrné i z přiloženého grafu (Graf 2), tato koncentrace v čase by platila i v tom případě, kdybychom vytyčili další meta-framey.

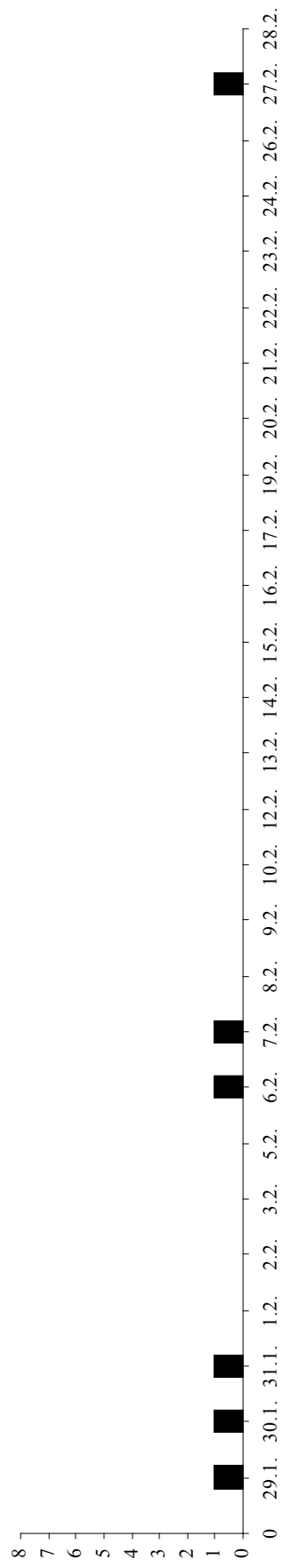
GRAF 2

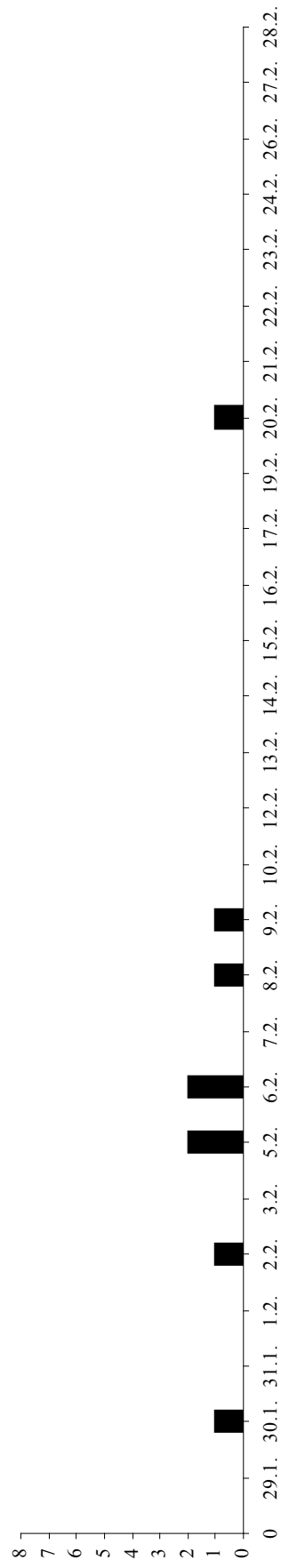
Osud Venduly S.

Nejasnosti okolo skonu

Duševní nemoc

5 Lidové noviny

5.1 Články

První materiál o Svobodově skonu, „jednosloupek“ **Zemřel skladatel Karel Svoboda** z 29. ledna, jenž začíná na titulní straně a pokračuje na straně 4, je zásadně ovlivněn tím, že reflektuje událost, jež se odehrála buď po uzávěrce listu, či těsně před ní. S krátkým souhrnem skladatelovy kariéry a konstatováním, že „*byl nalezen mrtev*“ a že „*policie Svobodovu smrt vyšetřuje jako sebevraždu*“ je text zasazen do neurčitého rámce **zemřel slavný skladatel Karel Svoboda** a vtlačen do méně atraktivních míst obou stran.

Vydání Lidových novin z 30. ledna naopak uvozuje velká fotografie Karla Svobody s nadpisem **Dobrovolný odchod z jeviště života**.

V dolní části této strany se nachází první část materiálu **Svobodova sebevražda: zřejmě nezvládl deprese**, v němž se mj. píše: „*Skladatel Karel Svoboda se zastřelil.*“ *Tato zpráva v neděli těžce zasáhla skladatelovu rodinu, přátele i kolegu. (...) O důvodech Svobodovy sebevraždy se spekuluje. Především se mluví o tom, že trpěl depresemi.* Text je znovu zarámován pohledem **nečekaná Svobodova sebevražda nebyla vysvětlena**.

Frame **skladatelovu smrt provází nejasnosti** rámuje i pokračování tohoto příspěvku ze strany 3 **Svobodova smrt: zřejmě deprese**, v němž nabízejí různé osoby ze Svobodova okolí různá vysvětlení událostí a na dálku se přou o výklad skladatelova duševního rozpoložení.

Zběhl z medicíny, stal se muzikantem a skladatelem a po čtyřiceti letech kariéry byl právem označen za nejúspěšnějšího českého hitmakera. Složil kolem dvou tisíc písní a ty, které se staly evergreenem, se nepočítají na kusy, ale na desítky. Tak začíná životopisný text **Znal recepty na popové hity**, jenž obsahuje i dlouhý výčet Svobodových hitů i slavných zpěváků, pro něž Svoboda napsal některé ze svých písní. Jeho framem je **odešel král české populární hudby**, o čemž vypovídají i další citace: *Hovořil o opeře, kterou nosí dlouho v hlavě, čekala jej práce se slavným režisérem Polanským... I kdyby ale nesložil už nic nového, mohl být spokojený. Ne*

pro diamantové a zlaté desky, jichž měl celou sbírku, ne pro tantiémy. Ale pro moře muziky, která za ním stála. (...) Svě osobní běsy však ani muzikou nakonec zahnat nedokázal.

Do tohoto článku je vsazen i text **Svobodu stíhali kvůli zvýhodňování věřitelů**, jenž má přispět k explanaci skladatelova činu. Uvádí se v něm: *V posledních letech komplikovaly skladateli Karlu Svobodovi život problémy s akciovou společností Monte musical, v níž zastával funkci představenstva. (...) Společnost Monte musical se dostala do finančních potíží, v říjnu 2003 byl na její majetek vyhlášen konkurz. Vyšetřovatelé později Svobodu a další dva členy představenstva obvinili... (...) Situace okolo skladatelovy smrti je v tomto případě rámována frame **Svoboda měl finanční potíže**, což nesouvisí ani tak s jazykovými prostředky jako s výběrem tématu samotného a jeho zařazení do agendy deníku.*

Totéž platí pro anketu v pravém sloupci téže strany, v níž pět osobností z kulturní sféry odpovídá na otázku **Co pro vás osobně znamenal v neděli předčasně zesnulý skladatel Karel Svoboda?** Rétorika otázky a odpovědi vypovídají o frameu **nečekaně odešla význačná persóna české kultury**.

Na straně 3 dole je umístěn i článek nazvaný **Příběhla, že Karel leží na zahradě**. Jeho text je uvozen perexem následujícího znění: *Jen růže v poštovní schránce kamenného domu Karla Svobody a podezřivé pohledy místních včera připomínaly nedělní tragedii v Jevanech.* Text samotný je pak složen zejména z citací „muže, jenž volal záchrannou službu a policii“, přičemž ty popisují, jak k objevení Svobodova těla došlo a co k činu vedlo. Výpověď i některé další atributy článku asociují „pietní“ frame **tragicky zemřel Karel Svoboda**, což podtrhuje přiložená fotografie poštovní schránky, z níž ční bílá růže.

V komentáři **Talent ve službách Mefista**, jenž začíná na titulní straně a končí v sekci Horizonty uvnitř vydání, pak Jan Rejžek pojednává o hysterických reakcích na Svobodovu smrt, nepřesnosti novinářů a probírá i skladatelovy aktivity za minulého režimu. Píše například: *(...) Rovněž Šíp rychle zjistil, že „Česko pláče“ a Svobodovy hity „jsou nesmazatelně vepsány do duše národa“.* (...) *A pokud jde o údajnou mezinárodní slávu – když se podíváte na nejserióznější hudební server www.allmusic.com, najdete tam leda jazzmana Milana Svobodu, ale tohoto popového jmenovce ani jednou.* (...) *Přes tyhle obdivné výkřiky, jako by nás opustil Bedřich*

*Smetana s Karlem Hašlerem v jednom těle... (...) Myslím ovšem, že význam Karla Svobody v dějinách naší populární hudby není proč podceňovat, ale ani nadměrně přehánět. (...) Padá-li leckterý účastník muzikálových zájezdů nábožně na kolena před Svobodovým Draculou, Monte Cristem či Golemem, pak určitě v životě neslyšel, co pro divadlo složili Jaroslav Ježek, Jiří Šlitr... (...) Máme litovat i ty nadané, kdož sloužili Mefistovi? Frame v tomto případě představuje relativizace Svobodova statutu, ve smyslu **odešel skladatel, ne však král populární hudby.***

Fotografie Karla Svobody se na titulní straně Lidových novin objevuje i ve středu 31. ledna, a to v souvislosti s kratinkým článkem, zlomeným přes jeden sloupec, **Fotil mrtvého skladatele policista?** Deník tímto otvírá kauzu odprodeje Svobodových posmrtných fotek: *Policie začala vyšetřovat, kdo vyfotografoval mrtvolu skladatele Karla Svobody. Snímky koupil deník Blesk a jeden z nich včera zveřejnil. V doprovodném textu deník obvinil policisty a záchranáře, že fotografovat mohl jen někdo z nich. (...) Kdo Svobodu fotografoval, policie netuší. (...) Záchranáři tvrdí, že snímky nikdo z nich pořádit nemohl.* Text je „ohraničen“ obecným rámcem **někdo parazitoval na Svobodově smrti.**

Pokračování téhož textu na straně 4, které je svým rozsahem několikanásobně větší, operuje s tímž framem, přidává k němu však ještě **sebevraždu Karla Svobody provázejí nejasnosti.** Text se odvolává jak na materiály otištěné v deníku Blesk (reprodukce inkriminované titulní strany je přiložena), tak na vyšetřování policie. Uvádí se v něm: *Proč komerčně úspěšný skladatel Svoboda spáchal sebevraždu, není zatím jasné. Podle některých informací trpěl těžkými depresemi a bezprostředně před sebevraždou prý dokonce odmítal pracovní nabídky.*

Na tomtéž místě ve vydání, akorát na levé části strany, se nachází i článek **Svoboda: pitva potvrdila sebevraždu.** Agenturní text sestává jednak z několika novinek o pohřbu skladatele, za mezititulkem **Policie kvůli rodině tají podrobnosti** se pak nachází kratinké shrnutí Svobodovy kariéry a následující sentence: *Podle středočeské policejní mluvčí Soni Budské pitva prokázala, že Svoboda spáchal sebevraždu. Podrobnosti s ohledem na přání rodiny mluvčí neuvedla. (...) Text je tedy též zarámován framem **Svobodovu sebevraždu provází nejasnosti.***

Text z kulturní rubriky z téhož dne **Desky Karla Svobody: Dracula i Popelka** vystihuje podtitulek **Jaké CD jsou na trhu**. Rekapituluje totiž, jaká hudba ze Svobodovy dílny je k mání v obchodech s muzikou. Suše informativní druhé polovině textu předchází tyto věty: *Když v neděli oběhla hudební svět zpráva, že zemřel nejznámější český skladatel Karel Svoboda, většina zpěváků, producentů i muzikantů byla v šoku. Odešel jejich blízký spolupracovník – Svoboda psal totiž téměř pro každého. Jeho písně najdete na albech Lucie Bílé, Karla Gotta... (...)* *Příznivcům Svobodovy hudby by však doma určitě nemělo chybět dvojalbum z konce roku 2002, nazvané jednoduše Originální nahrávky největších hitů Karla Svobody. (...)* *...dalších dvaceti slavných Svobodových hitů...* (...) Framem je konstatování **odešel král české populární hudby**.

Kurzívou psaný článek, z dolní části titulní strany vydání z 2. února, se jmenuje **Smrt se dobře prodává, tvrdí lidé kolem bulváru**. Pojednává o kupčení s fotkami mrtvého skladatele a je zářimován do obecnějších otázek týkajících se novinářské práce a smrti jako mediální komodity. Píše se zde mj.: *Na smrti umělce Karla Svobody, který se v neděli odpoledne zastřelil ve své vile v Jevanech, zřejmě parazitoval policista. (...)* *Smrt obecně vždycky prodává. Nečekané události související s něčím záhadným, jako je sebevražda umělce, prodejnosti pomohou,“ tvrdí šéfredaktor Blesku Vladimír Mužík. (...)* *Podle předsedkyně Komise pro etiku Syndikátu novinářů Barbory Osvaldové by zveřejňování posmrtných fotografií mělo být v zásadě tabu. (...)* Informace jsou tedy nahlíženy skrze frame **média (zejména bulvární) zneužívají smrt ke komerčním účelům**.

Na článek z titulní strany navazuje větší tematický text ze strany 4 **Fotky mrtvého prodal bulváru** s podtitulkem **Až tři roky vězení hrozí policistovi za prodej fotografií pořízených po smrti hudebníka Karla Svobody**. Zprávu ilustrují fotografie deníku Blesk ze dnů, které se dané kauzy týkají, pod nimi je popis: *10 000 korun dostal jako zálohu člověk, který donesl do redakce Blesku CD s fotografiemi mrtvého skladatele Karla Svobody. Článek samotný přitom začíná těmito slovy: Až tři roky vězení hrozí policistovi nebo policistům, kteří prodali deníku Blesk posmrtné fotografie umělce Karla Svobody, který spáchal v neděli odpoledne ve svém domě v Jevanech sebevraždu. Částka, kterou získali za svůj čin, je oproti*

tomu téměř směšná – rovná se záloze deset tisíc korun. Peníze, které „policejní paparazzi“ za svůj čin očekával, byly přitom dvojnásobné. A pokračuje: (...) Hlavním viníkem má být důstojník kolínské kriminálky. (...) To, že přišly od policie, však kritizuje i šéfredaktor Blesku Vladimír Mužik. (...) Nakupování fotek a získávání informací od „laiků“ je jednou z nejdůležitějších složek bulváru. Podle mediálního odborníka Jana Jiráka to umožňuje získat informace rychleji. „Navíc to může krátkodobě prodejnost takových novin, jako je Blesk, zvýšit,“ vysvětluje. Podle něj ale může mít u seriózního tisku stejná informace nebo fotka naprosto opačný efekt, protože se čtenářům takové noviny mohou zprotivit. Framing tohoto článku je velmi podobný svému předvoji, i zde lze frame interpretovat jako **bulvár obchoduje se smrtí, zneužívá ji ke komerčním účelům.**

K těmto textům se ještě přidává krátký sloupek z agenturních zdrojů **Nechte toho hyenismu, žádá Svobodová.** Práví se v něm mj. následující: Manželka hudebního skladatele Karla Svobody (68) těžce nese to, co píše o jeho sebevraždě bulvární tisk. „Jsem přesvědčena, že situaci jsem nijak nemohla zabránit a ani nijak uspíšit,“ uvedla včera Vendula Svobodová (34), která se cítí být obětí „mediálního honu a hyenismu“. (...) „Prosím i okolní mediální svět, aby nechali všech pomluv a závisti,“ dodala Svobodová, které podle jejího prohlášení vyjádřila podporu řada osobností, například Karel Gott nebo Dagmar Havlová. Text je dokreslen fotografií Venduly Svobodové z jakéhosi večírku, pod níž je umístěn popisek **Mám podporu. Svobodové podle jejích slov vyjádřila podporu řada osobností, např. Karel Gott či Dagmar Havlová.** Informace je zarámována skrze **příběh vdovy, leč celebrity, ženy ze showbyznysu a hvězdy bulváru, již se protíví zájem tohoto typu médií.**

V sobotu 3. února v LN vyšel komentář Ondřeje Štindla **Potoky „druhých slzí“** – začíná na titulní straně, končí v publicistické sekci Horizonty na straně 10 – jenž se ohlíží za vypjatou atmosférou spojenou se Svobodovým skolem. Píše v něm mimo jiné: Najednou se pro ni i v bulvárních denících najde dost místa a je potřeba udělat pětistránkový speciál, jako v případě nedávné sebevraždy skladatele Karla Svobody. Musí se všechno přiblížit a popsat, pozůstali jsou vyzváni, aby vyslovili svoje city, spřízněné celebrity k tomu, aby zesnulému na onen svět posílaly vzkazy. Na mediální kolotoč, roztáčející se okolo tragických událostí a

samozřejmě i okolo Svobodovy smrti (nazývá „*truchlením zadarmo*“), Štindl nahlíží skrze frame **mnoho povyku pro nic**, zároveň tím v druhém plánu relativizuje samotný „**královský statut**“ Karla Svobody.

Další článek z téhož vydání, anoncovaný už v záhlaví na titulní straně a umístěný v sekci Kulturní revue, uvádí titulek **Začínali jsme jako konkurenti**, resp. podtitulek **Vzpomínka na Karla Svobodu, přítele a hudebního soupevníka**. Karel Gott v něm volně rekapituluje skladatelův život. Jednotlivé pasáže jsou nadepsány mezititulky **Vždyť zapšklost, mindrák, protest jsou tak nezábavné** nebo **Plnil si sny**, jednu z fotografií pak provází popisek *Přátelé ve studiu*, další *Pravdu se asi nikdy nedovíme. Pořád přemýšlím, jak je to možné...* V samotném textu je zajímavá hlavně tato pasáž: *Jaký tedy Karel Svoboda byl? (...) Jako kdyby si osud chtěl od Karla vybírat za léta vína, růží a zpěvu. To špatné se shromáždilo a bylo na něm nějaký čas vidět, jak je z toho velmi, velmi smutný.(...) Proto se mi pořád honí hlavou, jak je to nakonec možné. Přeci i kdybych měl v Jevanech zametat sníh a sypat tam ulice, být opravdu na dně, říkal bych si, že to dělám pro toho kluka. Takže nikdo nevíme, proč se to stalo, a myslím si, že se to ani nikdy nedozvíme. (...) Gottův vzpomínkový text je tedy zarámován dvěma výraznými framey: Prvním je **tajemný Svobodův skon nebude nikdy objasněn**, tím druhým, mnohem výraznějším, pak **za truchlení obyčejných lidí i nejbližších přátel odešel král české popmusic**.*

Krátká noticka z 6. února **Obvinili muže, který prodal fotky Svobody** se znovu vztahuje ke kauze odprodeje fotografií zesnulého skladatele. Téma se zde takřka kryje s framem. Článek je sice velmi strohý a věcný, formulace „*žalobce obvinil už bývalého policistu*“, „*ze zneužití pravomoci veřejného činitele kvůli prodeji posmrtných fotografií*“ nebo „*policie snímky pořídila pro služební potřebu*“ nicméně upomínají k rámci **policisté zneužili skon Karla Svobody**, obecněji pak **ochránci pořádku parazitují na smrti celebrity**.

Titulní straně Lidových novin ze středy 7. února dominuje fotografie Venduly Svobodové, truchlící na pohřbu svého zesnulého manžela. Nadepisuje ji titulek **Tisíce lidí uctily Karla Svobodu**, popisek pak odkazuje do Kulturní revue. V ní se pohřbem zabývá celá jedna strana.

Vévodí jí obsáhlá reportáž **Svobodův pohřeb: Krátký a důstojný obřad**. V perexu se v souvislosti s ním praví, že „navzdory přání bulváru se davy přísedících nedočkaly ani skandálu, ani srdceryvných scén“. Samotný text pak rozsáhle popisuje obřad spíše z procedurálního hlediska, v několika momentech však zabíhá do pikantnějších podrobností: (...) *Filip Renč, který nastudoval Svobodův poslední dramatický opus – Golema –, byl nakonec tím, kdo mezi zasvěcenými způsobil trochu rozruchu. (...) Za mezititulkem **Pět reprodukováných písní a potlesk na závěr** text pokračuje dalším popisem ceremoniálu: *Zdálo by se, že pohřeb skladatele dvou tisíc písní, z nichž velká část se stala hity, bude pro interprety, jímž tyto skladby přinesly slávu, příležitost zazpívat jejich autorovi na rozloučenou naposledy – živě. Jednoduchý obřad však byl ve znamení reprodukováné hudby. (...) Nic se nestalo, lidem se ale nechtělo odcházet. Zklamání, že nic neviděli, málo slyšeli, nikoho nepotkali, čekali, jestli přeci jen zahlédnou odcházející zpěváky a Svobodovu rodinu. Reportáž z rozloučení se Svobodou je v jiných nežli čistě deskriptivních pasážích zřetelně zarámována jako **významná společenská událost, na níž defilují celebrity**.**

Toto zjištění pouze podtrhuje níže umístěná „kurzíva“, nazvaná **Na co tu ještě čekáte?**, pojednávající právě o celebritách a davu, který je vyhlížel. (...) *Dalo se čekat, že mediální zájem o smrt Karla Svobody přinese své neblahé ovoce. Překvapivé však bylo, kam ti návštěvníci na nádvoří hleděli. Vypadalo to jako v Bradburgho hororu o davu. Jako jeden muž se všichni dívali ke vchodu do areálu. Nikoli k obřadní síni, kde byla vystavena Svobodova rakev. Čekali na ty, kteří přicházeli, neboť šlo o lidi ze showbyznysu. (...) A když skončila oficiální část obřadu, bez zbytečné piety se dav zase vrhl ke dveřím. (...) ...ptaly se ty paní lidí, kteří se za celou dobu nedostali k tomu, aby prokázali poctu mrtvému, kvůli němuž přišli. Rámec **významné společenské události, na níž defilují celebrity** je v tomto případě obohacen o frame, skrze nějž je na Svobodův skon nahlíženo jako na skandalizovanou a zprofanovanou událost. Mohli bychom jej pojmenovat **skladatelovu smrt zneužil bulvár, showbyznys i obdivovatelé celebrit**.*

Na první straně tohoto výtisku začíná i článek Jeronýma Klimeše **Odtajnění slova deprese**, jenž následně pokračuje uvnitř sešitu, v sekci Horizonty. Smrt Karla Svobody využívá jen jako záminku, když se k ní pouze odkazuje v samotném úvodu

a závěru. Framing se zde tedy neprojevuje v tom smyslu, v jakém by nás v kontextu tématu této práce měl zajímat (**problematika deprese je dezinterpretována**).

„Titulní strana“ sekce Kulturní revue z Lidových novin z 10. února se sice vztahuje ke smrti Karla Svobody, rozsáhlý materiál **Muzikál jako byznys**, jenž zabírá i většinu strany následující, však s tímto jménem pracuje pouze v perexu a v jednom z odstavců. Jinak se obecně věnuje českým divadelním muzikálům, bez bezprostředního vztahu k námi zkoumané problematice, rámcem je **muzikál je významným podnikatelským artiklem**.

Z této perspektivy je důležitější níže umístěný článek (z téhož dne, na téže straně) **Svobodovi podnikání nesedlo**, který zpracovává Svobodovy neúspěchy v pozici aktivního podnikatele. Píše se v něm, že „zemřelý *hudební skladatel Karel Svoboda se evidentně v podnikatelském prostředí necítil dobře. Podle výpisu z obchodního rejstříku figurovalo Svobodovo jméno v šesti společnostech, z nichž většina v konkurzu nebo likvidaci.*“ Tyto poznámky a další informace ryze obchodního charakteru jsou zpracovány skrze obecnější frame **mysl umělce si nerozumí se světem čísel**.

Ironický sloupek **RAJČE** v Kulturní revue vydání z 24. února glosuje využívání smrti Karla Svobody ke komerčním účelům, v tomto případě skrze aktivity některých novinářů a spisovatelů: *Tolik knih prodávají a žádná o tom našem **Karlovi Svobodovi**... (...) Bude to ale stačit? Kdo napíše *Jevanské mlhy*, *Klavír byl pro Karla oltář*, *Kdo byla skutečná *Lady Carneval** či *Někdy koukal, jako kdyby mu uletěla Včelka Mája?* Jeden z bulvárních deníků před časem na titulní stránce nabídl téma, které by si jistě rovněž zasloužilo knižní zpracování: *Kam zmizeli Svobodovi psi?* Tento publicistický příspěvek zlehčuje „poprask“ okolo skonu skladatele a ironickou formou demytizuje (bulvárními) médii zveličované události posledních dní. Framem je tedy znovu „relativizace“ **královského statutu Karla Svobody**, významu přičítaného jeho úmrtí.*

5.2 Shrnutí

Specifická je situace u Lidových novin, deníku, jenž se vůči bulvárním tématům pokouší vymezovat přeci jen výrazněji než MF DNES. Právě tomu lze přičítat výrazně nižší zastoupení textů, jež se skonu Karla Svobody nějakým způsobem dotýkají a reflektují jej. Těch je jen 24, tedy cca polovina v porovnání s MF DNES. V porovnání s Bleskem je pak toto pokrytí pouze čtvrtinové (pouze z hlediska četnosti výskytu, rozsahem a umístěním v listu by Blesk převyšoval oba nebulvární deníky, zejména pak Lidové noviny, ještě výrazněji).

Shoda mezi jednotlivými identifikovanými framey je v případě Lidových novin opravdu minimální, a to i v případě, kdy zohledníme menší vzorek článků. Diverzita frameů je takřka absolutní, a to i v rámci tematicky příbuzných – až shodných – příspěvků. Rámování článků se neopakuje, výrazně méně dochází i k duplikaci témat (například ve srovnání s MF DNES, kdy je opakovaně rozpracováván pohnutý osud Venduly Svobodové, anebo tak jako u Blesku, kde se redakce opakovaně vrací k „mytickému“ frameu, jenž Svobodův skon líčí jako odchod krále české populární hudby).

Tuto rozličnost dokazuje například zpravodajské pokrytí obchodu s fotografiemi mrtvého skladatele (zahrnující i následná vyšetřování policistů a jejich obvinění). V prvním článku na toto téma, v textu Fotil mrtvého skladatele policista? z 31. ledna, je rámem samý akt cizopasení na mrtvé osobnosti. V textech z 2. února (Fotky mrtvého prodal bulváru a Smrt se dobře prodává, tvrdí lidé kolem bulváru) je stejná kauza rámována naprosto odlišným způsobem, totiž samotnou podstatou problému, tedy otázkou, jak bulvár nakládá s fotografiemi mrtvých celebrit a nakolik jsou pro něj výhodným obchodním artiklem. Konečně do třetice je tatáž kauza zarámována skrze selhání samotné policie (v příspěvku z 6. února Obvinili muže, který prodal fotky Svobody).

Podobná situace by se naskytl i v případě, že bychom uvažovali o jiném „meta-rámci“, jenž by zahrnoval všechny texty, které pojímají Karla Svobodu jako krále české populární hudby, nejslavnějšího skladatele či jednoduše skladatele milovaného lidem. Text, jehož rámcem by byla samotná konstrukce Svobody jako krále české populární hudby, je pouze jeden, přičemž jeho rétorika je v porovnání

s podobně rámovanými texty z Blesku či MF DNES zřetelně umírněnější. Texty které rekapitulují Svobodovu tvůrčí dráhu a pojednávají tedy o jeho úspěšné skladatelské kariéře kriticky reflektují jeho tvůrčí dráhu a tím v podstatě zpochybňují jeho „statut krále české popmusic“¹². Dva články pak jsou dokonce přímo vystavěny na tomto tématu a ve shodě s tématem i zarámovány, o relativizaci „královského statutu“ Svobody se tak přímo a vědomě pokouší, a to nepochybně v reakci na ediční aktivitu bulvárních novin.

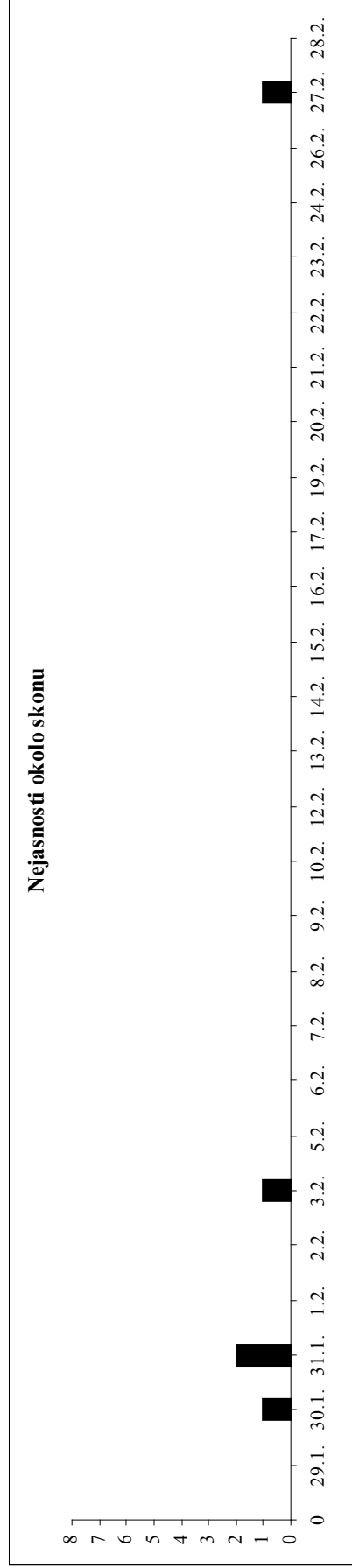
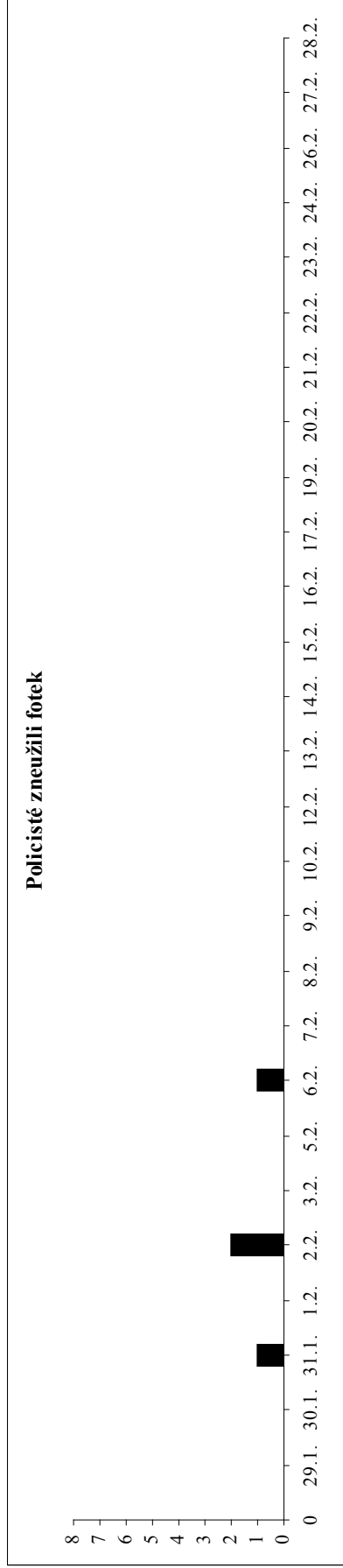
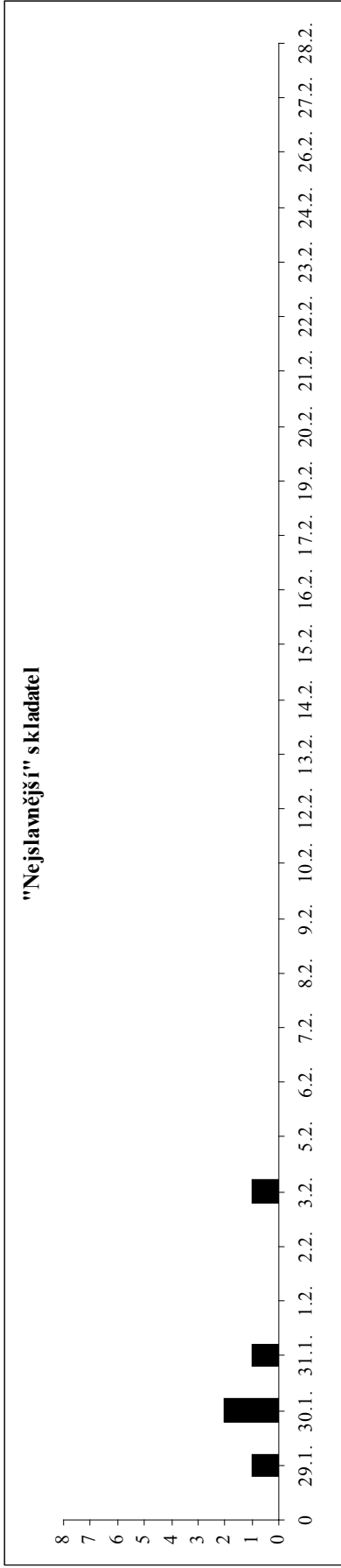
Řazení do jakýchsi meta-frameů je zde tedy nejen o poznání složitější, ale prakticky i nerealizovatelné¹³.

Spíše pro názornost je ze šestice kategorií užitých v případě MF DNES vybrána trojice nejhojněji zastoupených „nadrámců“. Jejich četnost je pak znovu zachycena na časové ose v příloženém grafu (Graf 3).

¹² Viz např. nekrolog Jana Rejžka Talent ve službách Mefista z 30. ledna

¹³ A to znovu i z důvodu rozsahu samotného vzorku.

GRAF 3

6 Závěry

V této práci jsem se pokusil velmi podrobně a názorně zanalyzovat způsob, jakým jsou rámovány materiály, jež se vztahují k nenadálé smrti českého skladatele Karla Svobody. U třech sledovaných deníků, jež byly vybrány s ohledem na to, na jakém místě na imaginární ose mezi seriózností a bulvárností se nacházejí (jak podle svých vlastních deklarací, tak i podle názoru odborníků), se projevíly poměrně zásadní odlišnosti.

Tomuto bulvárnímu tématu se samozřejmě nejvíce věnoval nejprodávanější český bulvární deník Blesk. Posuny v rámování, to, jak jeden frame v danou dobu dominuje nad jinými a jak si rámce doslova předávají štafetu a v návaznosti na sebe mění perspektivu, s níž je nahlíženo na události okolo Svobodovy smrti, vypovídají o snaze prodloužit trvání čtenářsky vděčné kauzy. Blesk se chápe několika záminkami, několika událostmi, které zdramatizovaly situaci po skladatelově smrti, a využívá jich k dalšímu rozdmýchání kauzy, tak aby ta mohla i měsíc po Svobodově odchodu plnit titulní strany. V tomto cíleném posunu v tematizaci, v přesunu od jednoho frameu k druhému, kdy je již využitý rámec nahrazen rámcem novým, neokoukaným a pro čtenáře znovu atraktivním, můžeme spatřovat jeden ze základních principů, na němž bulvár funguje.

Dalším takovým principem jsou samozřejmě zvolené jazykové prostředky. Jak bylo ukázáno v analytické části, i když Blesk v některých případech operuje s framey shodnými s MF DNES a Lidovými novinami, konkrétní atributy daných článků jsou zcela odlišné, když se projevují známé a odbornou literaturou bohatě zpracovávané odlišnosti v oblasti stylistiky, pojetí titulků, obrazového doprovodu a samozřejmě celkové dikce jednotlivých příspěvků, jež je v případě bulváru výrazně dramatičtější, exaltovanější a více pracují s emocemi.

Na příkladu Blesku lze uvažovat o tom, jak dlouho dokáže i výjimečná událost, jejíž parametry nahrávají bulvárnímu deníku k opětovnému zpracování, býti událostí hodnou titulní strany. Jak dlouho si dokáže udržet prominentní postavení v agendě deníku. Podle pouhé frekvence, s níž se příspěvky objevují, můžeme hovořit o dvoutýdenním intervalu, v němž je takováto kauza stále přitažlivým zbožím pro

bulvární deník. Výhodou tohoto konkrétního případu je jistě jeho neukončenost, to, že mediální pozornost mohla být delegována z jedné celebrity na druhou a že v tomto smyslu flexibilně zapojuje do kauzy slavnou skladatelovu manželku nebo předního českého režiséra, jenž byl skladatelovým blízkým spolupracovníkem.

V kontrastu k přístupu deníku Blesk lze vnímat redakční přístup Lidových novin, jež ze svého titulu reagují na události okolo Svobodovy smrti výrazně zdrženlivěji – trvanlivost této kauzy je mnohem kratší, její zastoupení na stránkách novin je též výrazně nižší, zásadně odlišný styl příspěvků je pak samozřejmostí. Velmi důležitým aspektem je vědomé vymezení se listu vůči tomu, co je nazýváno „mediální hysterií“, ale i vůči „ohromnému smutku“, jímž veřejnost provázela Svobodův odchod – Lidové noviny jako by zaujaly jakýsi opoziční postoj. Už od prvního dne je jejich pohled kontrastní ve vztahu k jiným (zejména bulvárním) médiím, relativizují přitom nejen „zveličování a dramtizaci“ celé události v těchto médiích, ale i samotné vnímání Karla Svobody jako domácí umělecké ikony a – jak již bylo mnohokrát, v souladu s dikcí deníku Blesk, poznamenáno – padlého krále české populární hudby.

MF DNES v tomto případě představuje jakýsi mezistupeň. V ohledech stylistických je nepřekvapivě prakticky zaměnitelná s Lidovými novinami, ovšem co se framingu týče, stojí MF DNES jaksí na půli cesty mezi Bleskem a Lidovými novinami. Jednak její vydání obsahují výrazně víc těchto článků, zároveň pak na ostře sledovanou kauzu vědomě nabaluje další témata – zejména pohnutý osud Venduly Svobodové, velická pozornost je přitom věnována i problematice depresí. To může být interpretováno jako snaha využít atraktivní látky k přitažení další pozornosti, k udržení události v agendě deníku v zájmu prodejnosti, bez ohledu na faktickou váhu této události z perspektivy mediální teorie i praxe. Podobně jako u Lidových novin je poměrně mnoho pozornosti věnováno skandálu s odprodejem Svobodových posmrtných fotek.

V práci jsou také zvýrazněna některé schematismy a pravidelnosti, z nichž jsou jednotlivé framey konstruovány a které se promítají do textů. I jejich srovnání nabízí zajímavé podněty.

7 Summary

This diploma thesis reflects one of the most accentuated events on Czech media scene in year 2007. Sudden death of Karel Svoboda, popular Czech composer, who committed suicide in the end of January 2007, triggered a huge interest of all Czech media, especially tabloids in this case.

Also Czech quality papers were interested in this event. That is why this activity could be explicated as an aspect of tabloidization - because of important position of this primary tabloid theme in agenda of „elite” Czech dailies, namely MF DNES and Lidové noviny.

Framing analysis is used to better describe given situation. Local tabloid no. 1, Blesk, tried to cover this event in several consecutive days, even weeks. There was constant need for articles to be used on frontpage, that resulted in frequent changing of frames, due to evolution of interest from facts about suicide to interviews, emotion and gossip driven articles, covering the quarrels between mourners and friends of Karel Svoboda. Most frequently used frame can be called “the king of Czech popular music just died”.

MF DNES addressed to this topic less articles. But particular frames differ quite essentially from each other; therefore it is only possible to associate them into the “meta-frames”. Most often there is reflected a scandal about policemen selling the photographs of dead Svoboda and themes about depressions.

Lidové noviny stay in some kind of opposition to Blesk paper. Not only because of less interest devoted to the death of Czech composer but also because of criticizing the most frequent frame in Blesk, which speaks about Svoboda as the king of Czech popular music.

8 Použitá literatura

8.1 Primární prameny

Blesk, r. 2007. Praha: Ringier. ISSN 1210-5333.

- č. 24 – 50, ročník 16, leden a únor 2007

Lidové noviny, r. 2007. Praha: MAFRA. ISSN 0862 – 5921.

- č. 24 – 50, ročník 20, leden a únor 2007

Mladá fronta DNES, r. 2007. Praha: MAFRA. ISSN 1210-1168.

- č. 24 – 50, ročník 18, leden a únor 2007

8.2 Sekundární literatura:

- Becker, K. (1992): *Photojournalism and the Tabloid Press*. In: Dahlgren, P. - Sparks, C. (eds.) (1992): *Journalism and Popular Culture*. London: Sage Publications, pp. 130 – 149. ISBN 0-8039-8671-8.
- Berger, A. A. (1998): *Media Research Techniques*. Thousand Oaks: Sage Publications. ISBN 1-7619-1537-6.
- Bird, S.E. - Dardenne, R.W. (1997): *Myth, Chronicle and Story: Exploring the Narrative Qualities of News*. In: Berkowitz, D. (ed.) (1997): *Social Meanings of News: A Text Reader*. Thousand Oaks: Sage Publications, pp. 333-350. ISBN 0-7619-0076-4.
- Burton, G. - Jiráček, J. (2003): *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal. ISBN 80-85947-67-6.
- Campbell, J. W. (2003): *Yellow Journalism: Puncturing the Myths, Defining the Legacies*. Westport: Greenwood Publishing Group. ISBN 0275981134.
- Entman, R. (1993): *Framing Toward Clarification of a Fractured Paradigm*. *Journal of Communication*, 43/4, pp. 51 – 58.

- Gripsrud, J. (1992): *The Aesthetics and Politics of Melodrama*. In: Dahlgren, P. - Sparks, C. (eds.) (1992): *Journalism and Popular Culture*. London: Sage Publications, pp. 84 – 94. ISBN 0-8039-8671-8.
- Hayashi, K. (2000): *The Home and Family Section in the Japanese Newspaper*. In: Sparks, C. – Tulloch, J. (eds.) (2000): *Tabloid Tales: Global Debates over Media Standards*. Lanham: Rowman & Littlefield. ISBN 0847695727.
- Hertog, J. K. – McLeod, D. M. (2001): *A Multiperspectival Approach to Framing Analysis: A Field Guide*. In: Reese, S. D.; Gandy, O. H.; Grant, A. E. (eds.) (2001): *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, pp. 139 – 161. ISBN 978-0-8058-4926-4.
- Hinerman, S. (1997): *(Don't) Leave Me Alone - Tabloid Narrative and the Michael Jackson Child-Abuse Scandal*. In: Lull, J. - Hinerman, S. (eds.) (1997): *Media Scandals: Morality and Desire in the Popular Culture Marketplace*. New York: Columbia University Press, pp. 143 - 167. ISBN 978-0-7456-1885-2.
- Jiráček, J. - Köpplová, B. (2003): *Média a společnost. Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-697-7.
- Koudelka, J. (1932): *Noviny, co jsou a jak se dělají*. Praha: Státní nakladatelství.
- Maher, T. M. (2001): *Framing: An Emerging Paradigm or a Phase of Agenda Setting?* In: Reese, S. D.; Gandy, O. H.; Grant, A. E. (eds.) (2001): *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, pp. 83 – 94. ISBN 978-0-8058-4926-4.
- McCombs, M. – Ghanem, S. I. (2001): *The Convergence of Agenda Setting and Framing*. In: Reese, S. D.; Gandy, O. H.; Grant, A. E. (eds.) (2001): *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, pp. 67 – 82. ISBN 978-0-8058-4926-4.
- McCombs, M. (2004): *Setting the Agenda: The News Media and Public Opinion*. Cambridge: Blackwell Publications. ISBN 0-7456-2313-1.
- McLachlan, S. – Golding, P. (2000): *Tabloidization in the British Press: A Quantitative Investigation into Changes in British Newspapers, 1952 – 1997*.

- In: Sparks, T. – Tulloch, J. (eds.) (2000): *Tabloid Tales: Global Debates over Media Standards*. Lanham: Rowman & Littlefield. ISBN 0847695727.
- McQuail, D. (2002): *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-714-0.
 - Osvaldová, B., Halada, J., a kol. (2001): *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Praha: Libri. ISBN 80-7277-108-6.
 - Postman, N. (1999): *Ubavit se k smrti. Veřejná komunikace ve věku zábavy*. Praha: Mladá fronta. ISBN 80-204-0747-2.
 - Reese, S. D. (2001): *Prologue – Framing Public Life: A Bridging Model for Media Research*. In: Reese, S. D.; Gandy, O. H.; Grant, A. E. (eds.) (2001): *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, pp. 7 – 31. ISBN 978-0-8058-4926-4.
 - Reifová, I a kol. (2004): *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-926-7.
 - Seale, C. (2003): *Media & Health*. London: Sage Publications. ISBN 0-7619-4730-2.
 - Silverman, D. (2000): *Doing Qualitative Research – A Practical Handbook*. London: Sage Publications. ISBN 0-7619-5823-1.
 - Schönbach, K. (2000): *Does Tabloidization Make German Local Newspapers Successful?* In: Sparks, C. – Tulloch, J. (eds.) (2000): *Tabloid Tales: Global Debates over Media Standards*. Lanham: Rowman & Littlefield. ISBN 0847695727.
 - Schulz, W., Hagen, L., Schere, H., Reifová, I. (1998): *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-548-5.
 - Sparks, C. (2000): *Introduction: The Panic over Tabloid News*. In: Sparks, C. – Tulloch, J. (eds.) (2000): *Tabloid Tales: Global Debates over Media Standards*. Lanham: Rowman & Littlefield. ISBN 0847695727.
 - Tankard, Jr., J. W. (2001): *The Empirical Approach to the Study of Media Framing*. In: Reese, S. D.; Gandy, O. H.; Grant, A. E. (eds.) (2001): *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World*.

Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, pp. 95 – 105. ISBN 978-0-8058-4926-4.

- Uribe, R. – Gunter, B. (2004): *Research Note: The Tabloidization of British Tabloids*. European Journal of Communication. Sage Publications, Vol. 19(3), pp. 387 - 402.

8.3 Internetové zdroje

- Malovic, S. - Vilovic, G. (2004): *Tabloidization Conquers Quality Press*. (On-line text: http://soemz.euv-frankfurt-o.de/media-see/qpress/articles/pdf/smalovic_gvilovic.pdf)
- Ray, G. N. J. (2006): *Tabloidization of the Media: The Page Three Syndrome* (On-line text: <http://presscouncil.nic.in/Decisions/Oct-Rew-1-239.pdf>)
- *TOP CELEBRITY 2005: Vendula Svobodová zvítězila na celé čáře* (On-line text: <http://www.super.cz/co-se-kde-sustne/4677-top-celebrity-2005-vendula-svobodova-zvitezila-na-cele-care.html>)

8.4 Filmy

- *Bowling for Columbine* (2002). Režie: Michael Moore. Země výroby: Kanada / USA / Německo. 120 min.
- *Fahrenheit 9/11* (2004). Režie: Michael Moore. Země výroby: USA. 110 min.